

اکونامه

تحلیلی | فرهنگی | اجتماعی



شماره ۰۳ - آذر ۱۴۰۴

www.ecieco.org



اکونامه

ماهنامه الکترونیک بازتاب رویدادهای فرهنگی و تعاملات منطقه‌ای حوزه اکو

سال نخست، شماره ۰۳ - آذرماه ۱۴۰۴

بام مشترک فرهنگ، نبض تمدن خاورزمین

مؤسسه فرهنگی اکو (ECI)، قلب تپنده سازمان همکاری اقتصادی (ECO) است؛ جایی که اقتصاد به پژواک فرهنگ پیوند می‌خورد. این مؤسسه نه یک دیوار، بلکه پلی میان ده ملت کهن، بر فراز تاریخ، زبان، هنر و اندیشه می‌باشد.

در این بام مشترک، فرهنگ نه در مرزها محدود می‌شود و نه در زمان فرسوده؛ بلکه زنده و جاری است، و در گفت‌وگوی تمدن‌ها نفس می‌کشد. ما حافظان حافظ، راویان رودکی، و هم‌نفس با مولانا هستیم؛ در جغرافیایی که از کوه‌های آناطولی تا دشت‌های خراسان امتداد دارد.

مؤسسه فرهنگی اکو، با رسالت گسترش همدلی فرهنگی، بستری برای تبادل هنری، پژوهش‌های تاریخی، و خلق روایت‌های نو از میراث کهن فراهم می‌آورد. اینجا، فرهنگ نه گذشته‌ای دور، بلکه آینده‌ای مشترک است.

اکونامه؛ آغازی نو برای همگرایی فرهنگی

با کمال مسرت، انتشار ماهنامه اکونامه را به عنوان گامی نوین در راستای تقویت پیوندهای فرهنگی، هنری و فکری میان کشورهای عضو اکو اعلام می‌داریم. این نشریه، بستری پویا برای بازتاب غنای تمدنی و فرهنگی منطقه اکو فراهم می‌آورد و با هدف معرفی میراث مشترک، ترویج گفت‌وگو و هم‌افزایی میان ملت‌هایی که تاریخ، ارزش‌ها و آرمان‌های مشترک دارند، طراحی شده است. مؤسسه فرهنگی اکو بر این باور است که شناخت متقابل، احترام به تنوع فرهنگی و تقویت همکاری‌های منطقه‌ای، پایه‌های صلح، همزیستی مسالمت‌آمیز و توسعه پایدار را استوار می‌سازد.

اکونامه نه تنها رسانه‌ای برای انعکاس فعالیت‌ها، برنامه‌ها و ابتکارات مؤسسه فرهنگی اکو است، بلکه فضایی برای تعامل دوسویه با مخاطبان فرهیخته خود ایجاد می‌کند. ما از اندیشمندان، هنرمندان و دوستداران فرهنگ دعوت می‌کنیم تا با ارائه دیدگاه‌ها، تجربیات و پیشنهادها خود، در غنابخشی به محتوای این نشریه و تقویت شبکه‌ای از هم‌اندیشان و خلاقان منطقه مشارکت فعال داشته باشند. این تعامل، به‌عنوان نیروی پیش‌برنده، به پیوند هرچه عمیق‌تر ملت‌های منطقه یاری می‌رساند.

این نشریه، با نگاهی به آینده، بستری برای گفت‌وگوهای سازنده و همکاری‌های پایدار فراهم می‌آورد تا از این رهگذر، شاهد شکوفایی فرهنگی و تقویت دوستی‌های دیرپا در منطقه اکو باشیم.

مؤسسه فرهنگی اکو، با تعهد به این چشم‌انداز، از همه شما دعوت می‌کند تا در این سفر فرهنگی همراه ما باشید و با مشارکت فعال خود، به غنای این حرکت جمعی بیفزایید. باشد که اکونامه به‌عنوان پلی میان قلب‌ها و اندیشه‌ها، نقشی ماندگار در تقویت همبستگی فرهنگی منطقه ایفا نماید.

موسسه فرهنگی اکو



-  ISLAMIC REPUBLIC OF AFGHANISTAN
-  REPUBLIC OF AZERBAIJAN
-  ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN
-  REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
-  KYRGYZ REPUBLIC
-  ISLAMIC REPUBLIC OF PAKISTAN
-  REPUBLIC OF TAJIKISTAN
-  REPUBLIC OF TURKEY
-  TURKMENISTAN
-  REPUBLIC OF UZBEKISTAN


ECO
 (ECONOMIC COOPERATION ORGANIZATION)
Map of ECO Member Countries Transit Roads 2015

LEGEND

<ul style="list-style-type: none"> International Boundary Capital Important City Border Crossing Point Other Locations Road Transit Routes Road Transit Routes (Under Construction) Road Number Distance to Kilometer Maximum Pipe (Diameter in Meter) Pipe Transport Pipe Transport Under Implementation 	<ul style="list-style-type: none"> Sea, Telegraph & Telephone Waterway Rail Lines DR. Pipe Major Other Routes Airport Sea Port Cable Service Head Shipment 	<ul style="list-style-type: none">           
---	---	---

Scale 1: 4,000,000
 ECO Secretariat
 No. 1, Çarşıbaşı, Katmerler, Ankara
 T.C. No. 11075/4-19
 Tel: +90 (312) 291 11 11, No: 20411972, 20411173, 20411174
 Web: www.eco-secrariat.org.tr, e-mail: register@eco-secrariat.org.tr

This map does not endorse the projects which are under pre-feasibility study, it under the survey and design works.

آغاز دوره ریاست سفیر محمد حسن به عنوان رئیس مؤسسه فرهنگی اکو

به گزارش روابط عمومی مؤسسه فرهنگی اکو، سفیر محمد حسن از کشور پاکستان رسماً مسئولیت خود را به عنوان رئیس جدید مؤسسه فرهنگی اکو (ECI) آغاز کرده است.

سفیر محمد حسن یک دیپلمات ارشد و باتجربه پاکستانی است که بیش از سه دهه در حوزه سیاست خارجی، همکاری‌های بین‌المللی و دیپلماسی منطقه‌ای فعالیت داشته است. وی در طول دوره کاری برجسته خود، سمت‌های مهمی را بر عهده داشته است؛ از جمله:

سفیر پاکستان در اندونزی، تیمور شرقی و آسه‌آن

□ سفیر پاکستان در تونس

□ کمیسر عالی پاکستان در مالتا

سفیر محمد حسن همچنین سابقه انجام مأموریت‌های مهم

دیپلماتیک در سمت‌هایی همچون قائم‌مقام سفیر در پکن، وزیر (سیاسی) در واشنگتن دی‌سی، کاردار سیاسی در سفارت پاکستان در واشنگتن، معاون قائم‌مقام سفیر در پکن، رایزن در ابوظبی و دبیر اول در نمایندگی دائم پاکستان نزد سازمان ملل متحد در نیویورک را در کارنامه خود دارد. افزون بر این، وی به عنوان مدیرکل در وزارت امور خارجه پاکستان در اسلام‌آباد و نیز دبیر مشترک (امور خارجه) در دفتر نخست‌وزیر پاکستان فعالیت داشته است.

او به زبان‌های انگلیسی، اردو و فارسی تسلط دارد.

مؤسسه فرهنگی اکو با احترام کامل از حضور سفیر محمد حسن استقبال کرده و اطمینان دارد که مدیریت ایشان به گسترش همکاری‌های فرهنگی، هنری و علمی میان کشورهای عضو اکو کمک شایانی خواهد کرد.



پیام رئیس مؤسسه فرهنگی اکو

با افتخار و احساس مسئولیت عمیق، ریاست مؤسسه فرهنگی اکو را بر عهده می‌گیرم. درودهای خود را به دولت‌ها و نهادهای کشورهای عضو و به هر شاعر، محقق، هنرمند و مسافر روح که شعله فرهنگی منطقه ما را زنده نگه می‌دارد، تقدیم می‌کنم.

منطقه اکو بر میراث تمدنی غنی استوار است که طی هزاره‌ها پرورش یافته است. از دشت‌های سند گرفته تا آناتولی، در سراسر کوه‌های قراقرم و پامیر، بیابان‌های ایران و در امتداد سواحل دریای خزر، سرزمین‌های ما یادآور تمدن‌هایی هستند که اندیشه، هنر و خلاقیت انسانی را شکل داده‌اند. زبان‌هایی که صحبت می‌کنیم، ملودی‌هایی که به ارث می‌بریم و داستان‌هایی که از نسلی به نسل دیگر منتقل شده است، جویبارهای زنده‌ای هستند که همچنان هویت ما را تغذیه می‌کنند و ما را به هم پیوند می‌دهند.

من مؤسسه فرهنگی اکو را به عنوان چهارراهی تصور می‌کنم که در آن سنت با تخیل تلاقی می‌کند و فرهنگ‌های متنوع منطقه ما مانند رشته‌های یک بافته واحد به هم می‌رسند. ما مسیرهای فراموش‌شده را روشن خواهیم کرد، هنرهای جاودانه را احیا خواهیم کرد، به صداهای جوان قدرت خواهیم بخشید و هماهنگی نهفته در قلب تفاوت‌هایمان را جشن خواهیم گرفت.

در سال‌های پیش رو، ما همکاری‌های فرامرزی را تقویت خواهیم کرد، از مؤسسات فرهنگی و متولیان میراث حمایت خواهیم کرد و فضاهای جدیدی برای گفتگو - ادبی، هنری، دانشگاهی و دیجیتال - ایجاد خواهیم کرد. مأموریت ما این است که اطمینان حاصل کنیم که ثروت فرهنگی منطقه اکو حفظ، تجلیل و اجازه شکوفایی دوباره پیدا کند.

از همه کسانی که خرد، زیبایی و ارتباط انسانی را گرمی می‌دارند دعوت می‌کنم تا در این تلاش به ما بپیوندند. بیایید با هم چراغ میراث مشترکمان را دوباره روشن کنیم تا منطقه ما به عنوان چراغی از خلاقیت، تفاهم و صلح بدرخشد.

با احترام،

محمد حسن

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو

فهرست مطالب

معرفی میراث فرهنگی ملموس و ناملموس کشورهای عضو اکو	۱۵
فصل اول	۱۵
مسجد کبود مزار شریف؛ میراثی آسیب‌دیده در زمین‌لرزه	۱۶
خامک دوزی؛ شاهکار میراث افغانستان	۱۷
طاق ظفر؛ نماد استقلال و عظمت	۱۷
تاریخی افغانستان	۱۷
گنبد گوهرشاد هرات؛ شاهکاری از دوران تیموری	۱۸
اتن؛ رقصی نمادین از هویت و همبستگی افغانستان	۱۹
کوه‌های هندوکش	۱۹
منظر سنگ‌نگاره‌ای قَبوستان: ۴۰ هزار سال خلاقیت انسانی در جمهوری آذربایجان	۲۰
نار بایرامی: جشن سنتی انار جمهوری آذربایجان	۲۰
کلاغایی: میراث ناملموس ابریشم جمهوری آذربایجان	۲۱
«روز نکوداشت اصفهان» به مثابه یک کنش هویتی و فرهنگی	۲۲
کوه و زیارتگاه چک‌چک (پیر سبز): قلب تپنده اسطوره‌ها در کویر یزد	۲۲
ایران؛ سرزمین شگفتی و پیوستگی‌ها	۲۳
هنر قلمکاری: نقاشی و چاپ دستی بر بوم پارچه	۲۵
هنر قالی‌بافی و فرش دستباف ایرانی	۲۶
آیتاش، کهن‌ترین نبرد ادبی سخنوران قزاقستان	۲۸
بوریک، تاج کوچ‌نشینان قزاقستان	۲۹
نمدکاری قزاقستان: تجسم نقش‌ها و هویت فرهنگی	۳۰
عقاب طلایی: تجسم اسطوره‌ای ملت قزاقستان	۳۱
قرقیزستان: گوهری کوهستانی در قلب آسیای مرکزی	۳۲
حماسه ماناس: میراث زنده ادبیات شفاهی قرقیزستان	۳۳
پارک ملی قره‌قروم مرکزی	۳۶
هاشم گدایف؛ هنرمند ارجمند تاجیکستان	۳۸
قلعه حصار؛ یادگار تاریخی و فرهنگی تاجیکستان	۳۸
آکادمی ملی علوم تاجیکستان؛ مروری کوتاه بر تاریخ، ساختار و جایگاه علمی	۴۰
کوزه‌گری در تاجیکستان	۴۱
گرامیداشت میراث نایم سلیمان‌اوغلو	۴۲
رقص جاودانه رنگ بر آب	۴۲
قهوه ترک	۴۳
مسجد جامع و دارالشفای دیورنی؛ شاهکاری بی‌همتای سلجوقی در آناتولی	۴۳
آخلات، بدلیس: «یادمان سنگی ترکان از اورخون تا آناتولی»	۴۴
لباس‌های سنتی ترکمنستان؛ نماد هویت و میراث فرهنگی	۴۶
زیورآلات سنتی ترکمنی؛ گنجینه‌ای از هنر و هویت	۴۸
نقوش گل ترکمن: زبان هندسی هویت و معنا	۴۸
جاده ابریشم در ترکمنستان؛ چهارراه تمدن‌ها	۴۹
نان ازبکی؛ یک شاهکار خوشمزه و فرهنگی	۵۰
هنر خوشنویسی و خط نستعلیق در کشورهای عضو اکو	۵۲
بازی‌های سنتی و بومی در میان کشورهای عضو اکو	۵۳
بازی چوگان در کشورهای عضو اکو	۵۶
فارابی؛معلم ثانی: معمار عقلانیت و حکمت عملی	۵۹
پیام سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو به مناسبت روز بزرگداشت ابونصر فارابی	۵۹
رویدادها و تازه‌های فرهنگی موسسه اکو	۶۱
فصل دوم	۶۱
دیدار سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با دبیر جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر	۶۲
اکو؛ جلوه‌گر فرهنگ منطقه در بازارچه خیریه دیپلماتیک تهران	۶۲
دیدار سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با رایزن فرهنگی جمهوری آذربایجان	۶۳
اختتامیه دوره تخصصی خوشنویسی کاربریت در مؤسسه فرهنگی اکو	۶۳
نخستین نشست کارگروه بررسی بودجه سال ۲۰۲۶ مؤسسه فرهنگی اکو	۶۴
پیام تبریک رئیس مؤسسه فرهنگی اکو به دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی به مناسبت سالگرد تأسیس این سازمان	۶۴
انتشار ویژه‌نامه اکو هریتیج با محوریت ترکمنستان	۶۵
هفتمین کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو با موفقیت در آنکارا برگزار شد	۶۶

جزئیات هفتمین نشست رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو در آنکارا	۶۶
گرامیداشت روز جهانی افراد دارای معلولیت	۶۷
تأکید بر حمایت کامل سازمان همکاری اقتصادی از برنامه‌های مؤسسه فرهنگی اکو	۶۸
دیدار رییس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر پاکستان در تهران	۶۸
دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب	۶۸
رییس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر ترکیه در تهران دیدار کرد	۶۹
دیدار رییس مؤسسه فرهنگی اکو با سرپرست مؤسسه یونس امره	۶۹
رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر جمهوری آذربایجان دیدار کرد	۷۰
دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر جمهوری تاجیکستان	۷۰
دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر قرقیزستان در تهران	۷۱
رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، استقلال قزاقستان را تبریک گفت	۷۱
«چله مهر» در مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد	۷۲

فصل سوم	۷۷
ویــــژه‌نامه	۷۷
فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه: راهبرد ملی برای دیپلماسی فرهنگی جهانی و توسعه شهری	۸۰
مقدمه: چشم‌انداز دموکراتیزه کردن فرهنگ	۸۰
ریشه‌های تاریخی و رشد راهبردی (۲۰۲۱–۲۰۲۴).	۸۰
۲۰۲۵: ماراتن فرهنگی و اثر فراینده	۸۱
مقیاس بی‌سابقه و مشارکت	۸۱
نتایج اقتصادی و دیپلماتیک، برندسازی	۸۴
۲۰۲۶ و افق‌های آینده: راهبرد رشد پایدار	۸۶
نتیجه‌گیری	۸۷

یلدا	۸۸
مقدمه	۸۹
خاستگاه و اهمیت یلدا	۸۹
افغانستان؛ چله‌ای به بزرگی یک فرهنگ مشترک	۸۹
تاجیکستان؛ چله کلان و چله کوچ	۹۰
جمهوری آذربایجان؛ چله گنجه‌سی، آیینی میان ایران و قفقاز	۹۰
ترکمنستان، ازبکستان– سرزمین‌های آسیای مرکزی	۹۰
ترکیه؛ ناردوغان و تولد دوباره خورشید	۹۰
قزاقستان و قرقیزستان؛ ردپای باورهای زمستانی	۹۰
پاکستان؛ یلدای فارسی‌زبانان	۹۲
طبقه‌بندی یلدا در کشورهای عضو اکو	۹۲
سخن پایانی	۹۳
رویدادها، برنامه‌ها و اخبار فرهنگی منطقه اکو	۹۵

فصل چهارم	۹۵
اختتامیه جشنواره جهانی فیلم فجر؛ گامی تازه در دیپلماسی فرهنگی اکو	۹۶
موسیقی ایرانی در جشنواره فرهنگی ویتنام	۹۶
تبدیل کارخانه ریس‌باف اصفهان به موزه منطقه‌ای	۹۶
رشد گردشگری خارجی در ایران	۹۶
بازار دیپلماتیک فرهنگی ایران در کلمبو	۹۷
سریال تلویزیونی «هزار و یک شب»؛ نخستین همکاری مشترک ایران و ترکیه	۹۷
دوشنبه پایتخت فرهنگی آسیا اعلام شد	۹۸
برگزاری هفته فرهنگی چین در تاجیکستان	۹۸
کنفرانس بین‌المللی بزرگداشت دولت‌خواجه داوودی در دوشنبه برگزار شد	۹۸
حضور گروه موسیقی «فلک» تاجیکستان در جشنواره «اتحاد از راه فرهنگ» در سئول	۹۹
انتشار جلد چهارم «آثانی که در دیاربکر اثری بر جای گذاشتند»	۱۰۰
سفر سفیر پاکستان به چوروم	۱۰۰
«ایلک گوک‌تورک: اون‌سوز»؛ حماسه‌ای نو در روایت سینمایی ترکان	۱۰۰
بخش ترکیه‌ای «همایش بین‌المللی فلسفه ملاصدرا» با موفقیت برگزار شد	۱۰۱
بزرگداشت روز معلم در تهران	۱۰۱
آیین‌های بزرگداشت مولانا در فونیه با پیام «آرامش» به پایان رسید	۱۰۱
آنکارا میزبان جشنواره موفق فرهنگ‌های جهان شد	۱۰۱
برگزاری روزهای فرهنگ اروپا در عشق‌آباد	۱۰۲
بازدید هیئت ترکمنستان از مراکز فرهنگی فرانسه	۱۰۲
موفقیت سینمای ترکمنستان در جشنواره بین‌المللی	۱۰۲
نمایشگاه فرهنگی ازبکستان در آنکارا برگزار شد	۱۰۲
برگزاری مسابقات بین‌المللی آشپزی و جشنواره «ازبکستان خوش طعم ۲۰۲۵» در تاشکند	۱۰۳



درخشش کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اكو)..... ۱۰۳

فصل پنجم..... ۱۰۵

چشم‌انداز فرهنگی منطقه اكو: برنامه‌ها و اخبار آتی ۱۰۵

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری آذربایجان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۶

میزبانی باكو از جشنواره رقص‌های فولكلور مازندران جمهوری آذربایجان ۱۰۶

اجرای ویژه ارکستر در گنجه ۱۰۶

برنامه‌ریزی برای کنگره هنرمندان آسیای میانه در باكو ۱۰۶

افتتاح دفتر گردشگری جمهوری آذربایجان در پکن ۱۰۶

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۶

تقویت همکاری‌های منطقه‌ای موسسه فرهنگی اكو ۱۰۶

میزبانی تهران از نمایشگاه‌های هنری کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی ۱۰۶

آغاز ثبت‌نام جشنواره بین‌المللی شعر فجر ۱۰۶

تهران، کانون بررسی فلسفه و حکمت اسلامی ۱۰۶

حضور احتمالی سینمای ایران در جشنواره‌های اروپا ۱۰۷

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی پاکستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۷

دهمین دوره جشنواره بین‌المللی ادبیات کراچی ۱۰۷

نمایشگاه بین‌المللی هنرهای اسلامی در لاهور ۱۰۷

نشست‌های مشترک برای ثبت میراث ناملموس جهانی ۱۰۷

بررسی همکاری‌های سینمایی با کشورهای همسایه ۱۰۷

برنامه‌های فرهنگی سفارتخانه‌ها برای روز کشمیر ۱۰۷

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی قزاقستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۷

میزبانی آستانه از جشنواره بین‌المللی موسیقی سنتی ۱۰۷

برنامه‌ریزی برای تورهای خارجی گروه‌های باله ۱۰۷

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری قرقیزستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۸

اجرای ویژه اپرای قرقیزی در پایتخت ۱۰۸

برنامه‌ریزی برای تور بین‌المللی کمانچه‌نوازان ۱۰۸

نشست‌های مشترک با یونسکو در مورد جاده ابریشم ۱۰۸

توسعه پروژه‌های ادبی با سازمان‌های منطقه‌ای ۱۰۸

نمایشگاه «فرهنگ کوچ‌نشینان» در یک پایتخت اروپایی ۱۰۸

نشست‌های همکاری میراث فرهنگی در سازمان کشورهای ترک ۱۰۸

توافق‌نامه‌های فرهنگی دوجانبه جدید ۱۰۸

تمرکز بر مطالعات تاریخ شفاهی قزاقستان در خارج ۱۰۸

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری تاجیکستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۰۹

کنفرانس بین‌المللی زبان فارسی در دوشنبه ۱۰۹

افتتاح موزه جدید تاریخ شفاهی در دوشنبه ۱۰۹

نشست‌های مشترک با یونسکو در مورد آثار تاریخی ۱۰۹

اعزام گروه‌های هنری به جشنواره‌های منطقه‌ای ۱۰۹

برنامه‌های ویژه سال نو در تالارهای فرهنگی ۱۰۹

سومین کنگره زبان‌شناسان کشورهای هم‌ریشه و هم‌بسته فرهنگی ۱۰۹

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری ترکیه (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۱۰

گشایش نمایشگاه بین‌المللی هنرهای معاصر استانبول ۱۱۰

حضور پررنگ سینمای ترکیه در جشنواره‌های اروپایی ۱۱۰

نشست‌های مهم با سازمان کشورهای ترک ۱۱۰

برنامه‌های مشترک با یونان در حوزه میراث دریای اژه ۱۱۰

آغاز ثبت‌نام دور جدید جایزه ادبی بین‌المللی ترکیه ۱۱۰

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی ترکمنستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۱۰

برنامه‌های ویژه برای سال جدید در تئاترها و موزه ۱۱۰

برنامه‌ریزی برای نمایشگاه بین‌المللی اسب‌های آخال تکه ۱۱۰

نشست‌های همکاری با سازمان کشورهای ترک ۱۱۰

همکاری‌های مشترک در حوزه انرژی و فرهنگ ۱۱۱

بررسی پرونده‌های جدید برای ثبت در یونسکو ۱۱۱

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری ازبکستان (ژانویه ۲۰۲۶)..... ۱۱۱

آغاز عملیات مرمت جدید در سمرقند و بخارا با حمایت خارجی ۱۱۱

برگزاری تورهای بین‌المللی تخصصی «تاریخ تمدن تیموریان» ۱۱۱

نشست‌های هماهنگی برای جشنواره بین‌المللی موسیقی شرقی ۱۱۱

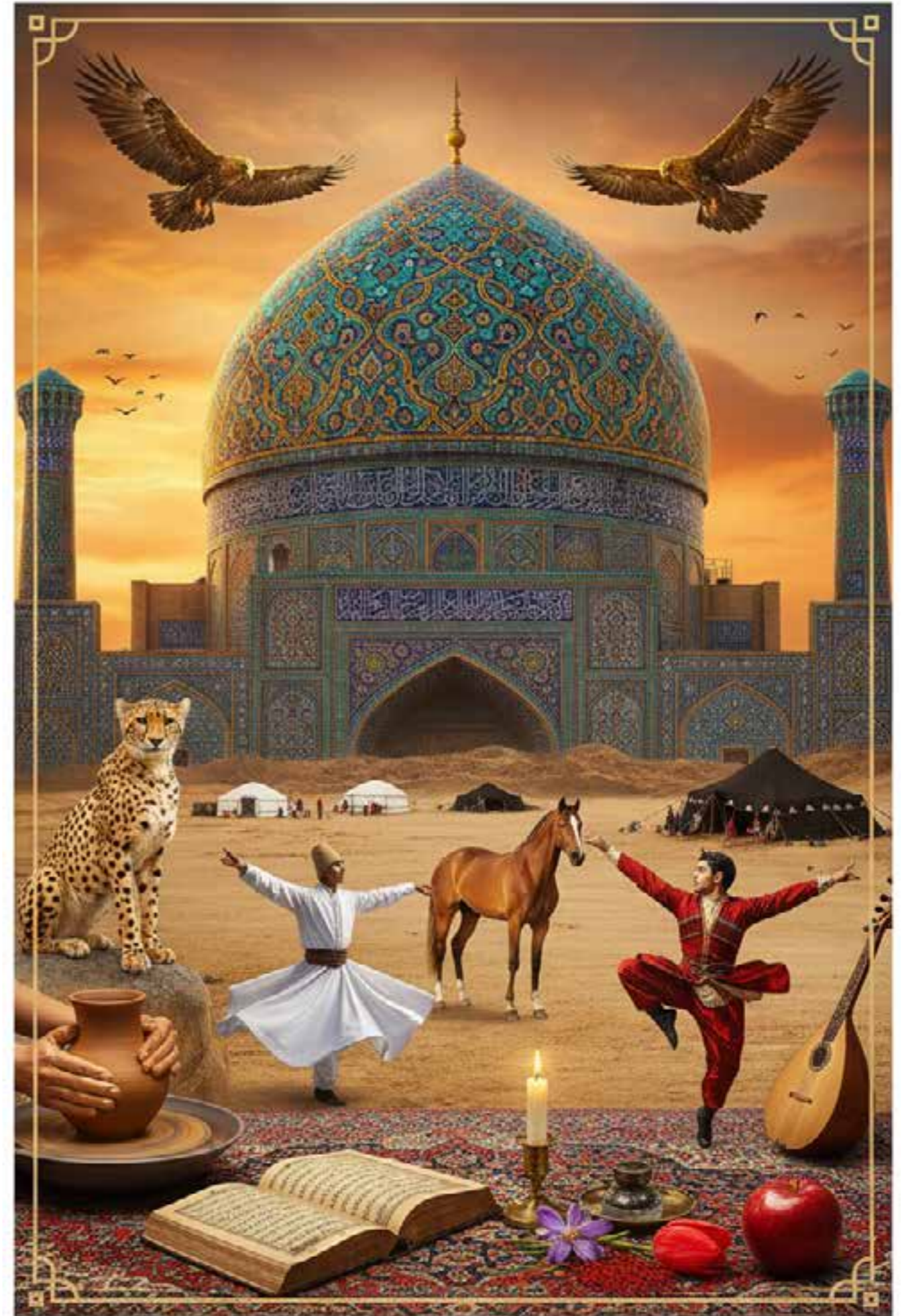
اعزام هنرمندان ازبک به جشنواره‌های زمستانی خارجی ۱۱۱

همایش بین‌المللی «نقش ابوریحان بیرونی در علم نوین» ۱۱۱

فصل اول

معرفی میراث فرهنگی ملاموس و ناملموس کشورهای عضو اکو

بررسی جلوه‌های تاریخی، هنری، آیینی و زبانی در منطقه اکو





خامک‌دوزی؛ شاهکار میراث افغانستان

خامک‌دوزی یکی از ظریف‌ترین هنرهای سنتی افغانستان است که به دست زنان هنرمند و با مهارت بالا اجرا می‌شود. این هنر با دوخت‌های ابریشمی ریز و براق، نقش‌های هندسی و گل‌وبته‌های پیچیده را بر روی پارچه‌های نخی یا پشمی می‌آفریند و جلوه‌ای بی‌مانند از زیبایی و دقت را به نمایش می‌گذارد.

خامک تنها یک هنر تزئینی نیست؛ بلکه بخشی از هویت فرهنگی مردم افغانستان را زنده نگه می‌دارد. هر بخیه‌ی ظریف آن روایتگر تاریخ و سنت‌های دیرینه است و در عین حال، منبعی ارزشمند برای تأمین معاش زنان هنرمند به شمار می‌رود. این هنر، پیوندی میان زیبایی، فرهنگ و زندگی روزمره ایجاد کرده و همچنان به‌عنوان میراثی ماندگار در دل جامعه افغانستان جای دارد.



طاق ظفر؛ نماد استقلال و عظمت

تاریخی افغانستان

طاق ظفر در ولایت بغلان، بنایی با شکوه و یادبودی ماندگار از دوران پادشاهی امان‌الله خان است که بیش از یک قرن، عزم ملی و استقلال خواهی مردم افغانستان را نمایندگی می‌کند.

این اثر تاریخی، که با الهام از طاق پیروزی پاریس ساخته شده است، تلفیقی هنرمندانه از معماری و هویت ملی را به نمایش می‌گذارد و پیوند دیرینه فرهنگ افغانستان با تمدن جهانی را یادآور می‌شود.

امروزه طاق ظفر به عنوان یکی از برجسته‌ترین جاذبه‌های فرهنگی افغانستان، پیام‌آور صلح، مقاومت و شکوه این سرزمین کهن برای تمامی جهانیان است.



مسجد کبود مزار شریف؛ میراثی آسیب‌دیده در زمین‌لرزه

آرامگاه حضرت علی، مشهور به مسجد کبود مزار شریف، یکی از برجسته‌ترین بناهای مذهبی و تاریخی افغانستان است. این مسجد که در قرن پانزدهم میلادی بنا شده، با کاشی‌کاری‌های فیروزه‌ای درخشان، مناره‌های بلند و معماری باشکوه خود، همواره نمادی از ایمان و هنر اسلامی بوده است. جایگاه این بنا فراتر از یک مکان مذهبی است؛ مسجد کبود بخشی از هویت فرهنگی و میراث تاریخی مردم افغانستان به شمار می‌رود و در حافظه جمعی آنان جایگاهی ویژه دارد.

با این حال، زمین‌لرزه‌ای به بزرگی ۳/۶ ریشتر که در سوم نوامبر ۲۰۲۵ در نزدیکی شهر مزار شریف رخ داد، آسیب‌های جدی به این بنای ارزشمند وارد ساخت. ترک‌خوردگی مناره‌ها و شکستگی بخشی از کاشی‌کاری‌های ظریف، نگرانی‌های گسترده‌ای را در میان مردم برانگیخته است. اکنون ضرورت مرمت و بازسازی این مسجد تاریخی بیش از پیش احساس می‌شود تا این نماد ایمان و فرهنگ همچنان استوار باقی بماند.



کوه‌های هندوکش

کوه‌های هندوکش یکی از شناخته‌شده‌ترین نمادهای طبیعی افغانستان‌اند؛ رشته‌کوهی باشکوه که جغرافیا، اقلیم و هویت فرهنگی این سرزمین را شکل داده است. این کوهستان که در قلب افغانستان امتداد یافته، از دیرباز سرچشمه حیات بوده و با تغذیه رودها، پرورش دره‌ها و الهام‌بخشی به نسل‌های پیاپی، نقشی بنیادین در زندگی مردم داشته است.

هندوکش امروز نه تنها نمادی از زیبایی خیره‌کننده طبیعت، بلکه یادگاری از استقامت، تاریخ و میراث پایدار مردم افغانستان است.



اتن؛ رقصی نمادین از هویت و همبستگی افغانستان

اتن، رقص آیینی و کهن افغانستان، یکی از برجسته‌ترین نمادهای هویت، همبستگی و شادی در فرهنگ این سرزمین است. این رقص که به صورت حلقه‌ای و همراه با ضرب‌آهنگ پرشور دهل و افزایش تدریجی ریتم اجرا می‌شود، همواره بخشی جدایی‌ناپذیر از مراسم ملی، جشن‌ها، عروسی‌ها و گردهمایی‌های فرهنگی به‌شمار می‌آید.

حرکات چرخشی، هماهنگی جمعی و انرژی بالای اتن، بازتابی از قرن‌ها میراث فرهنگی و استقامت مردم افغانستان است؛ رقصی که نه تنها هنر، بلکه پیوند اجتماعی و روح مشترک یک ملت را به نمایش می‌گذارد.



گنبد گوهرشاد هرات؛ شاهکاری از دوران تیموری

گنبد گوهرشاد یکی از برجسته‌ترین نمادهای هنر تیموری در هرات به‌شمار می‌آید.

این بنای باشکوه در سده پانزدهم میلادی به دستور بانوی فرهیخته، ملکه گوهرشاد، ساخته شد و با رنگ فیروزه‌ای چشم‌نواز خود، اوج دوران طلایی فرهنگی هرات را به تصویر می‌کشد.

کاشی‌کاری‌های ظریف، نقوش هندسی هماهنگ و خطاطی‌های آراسته این بنا، نمونه‌ای کم‌نظیر از هنر و مهارت عالی معماران آن عصر است.

گنبد گوهرشاد، همچنان یادگاری ماندگار از میراث هنری غنی افغانستان است.



منظر سنگ‌نگاره‌ای قُبوستان: ۴۰ هزار سال خلاقیت انسانی در جمهوری آذربایجان

منظر سنگ‌نگاره‌ای قُبوستان در جمهوری آذربایجان یکی از شگفت‌انگیزترین محوطه‌های باستان‌شناسی و فرهنگی حاشیه دریای مازندران به شمار می‌رود. این محوطه که در سال ۲۰۰۷ در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است، به دلیل بیش از شش هزار نقش‌سنگ (سنگ‌نگاره) که حدود ۴۰ هزار سال حضور و آفرینش هنری انسان را ثبت کرده‌اند، شهرت جهانی دارد و هسته اصلی «ذخیره‌گاه تاریخی و فرهنگی دولتی قُبوستان» در ناحیه نیمه‌بیابانی جنوب شبه‌جزیره آب‌شوران در جمهوری آذربایجان را تشکیل می‌دهد.

فلات‌ها و ارتفاعات سنگی قُبوستان - از جمله کوه‌های بویوک‌داش، کیچیک‌داش و جینگیرداخ - میزبان هزاران نقش‌نگاره‌ای هستند که پیکره‌های انسانی، صحنه‌های شکار و رقص، قایق‌های پارویی و مجموعه‌ای غنی از حیوانات مانند بز، گاو، گوزن، اسب و پرندگان را به تصویر می‌کشند. این تصاویر که در طول هزاران سال بر سطح سنگ‌های آهکی حک شده‌اند، آرشویی دیداری از جوامع پیشاتاریخی، آیین‌ها، ساختارهای اجتماعی و رابطه انسان با طبیعت فراهم می‌آورند. کاوش‌های باستان‌شناسی در این منطقه همچنین غارهای مسکونی، سکونتگاه‌ها، گورستان‌ها، ابزارها، سلاح‌ها، زیورآلات و بقایای گیاهی و جانوری را آشکار کرده‌اند که به پژوهشگران کمک می‌کند زندگی روزمره از دوره پارینه‌سنگی پسین تا میان‌سنگی، نوسنگی، عصر مفرغ و حتی سده‌های میانه را بازسازی کنند.

ارزش جهانی برجسته قُبوستان در تراکم، تنوع و عمق زمانی سنگ‌نگاره‌ها و داده‌های باستان‌شناسی آن نهفته است؛ مجموعه‌ای که گواهی استثنایی بر خلاقیت و تداوم فرهنگی انسان در قفقاز جنوبی و جمهوری آذربایجان به شمار می‌رود. این نگاره‌ها نشان می‌دهند چگونه جوامع محلی خود را با تغییرات اقلیمی از مناظر مرطوب و سرسبز اولیه تا محیط خشک‌تر امروزی این بخش از جمهوری آذربایجان سازگار کرده‌اند. کوشش‌های معاصر نهادهای فرهنگی جمهوری آذربایجان با ایجاد موزه قُبوستان، امکانات بازدید، برنامه‌های آموزشی و همکاری‌های بین‌المللی به حفاظت و معرفی بهتر این میراث کمک کرده است. قُبوستان به‌عنوان نمادی از

ریشه‌های عمیق فرهنگی جمهوری آذربایجان، زمینه‌ساز گفت‌وگوی بین‌فرهنگی، تبادل علمی و دیپلماسی فرهنگی در میان کشورهای عضو آکو و فراتر از آن است.



نار بایرامی: جشن سنتی انار جمهوری آذربایجان

نار بایرامی، جشنواره سالانه انار در جمهوری آذربایجان، جشن قرن‌ها کشت، کاربردهای آشپزی و معنای نمادین عمیق این میوه است که در سال ۲۰۲۰ در فهرست میراث ناملموس بشریت یونسکو ثبت شد. هر مهر/آبان در منطقه گئوی‌چای - قلب تولید انار آذربایجان - برگزار می‌شود و شهر را به نمایشگاهی پر جنب‌وجوش از کشاورزی محلی،

صنایع‌دستی، موسیقی، رقص و غرور جمعی تبدیل می‌کند. این سنت زنده، کشاورزان، هنرمندان، خانواده‌ها و بازدیدکنندگان را حول انار به‌عنوان نماد فراوانی، باروری، عشق، شور و ابدیت متحد می‌سازد.

جشنواره بیش از ۶۰ نوع انار گئوی‌چای - از ولس و شیرین تا گیوله‌پیشا و شیش‌بابا - را در هرم‌های عظیم به نمایش می‌گذارد؛ همراه آب‌میوه، سس نارشوراب، مرباه‌ها، سالادها و ناردانجا (سس دانه انار). رژه‌های فرهنگی با رقص‌ها و موسیقی سنتی خیابان‌ها را پر می‌کند، در حالی که مسابقات آب‌گیری انار، انارخوری و تعادل سبدها، جشن را افزایش می‌دهد. نقوش انار در نمایش مد، سرامیک‌ها، فرش‌ها، آویزهای دیواری، شعرخوانی و قصه‌گویی ظاهر می‌شود و نقش میوه را در اسطوره‌ها، هنرهای تزئینی و زندگی روزمره جامعه آذربایجانی بازتاب می‌دهد.

ارزش برجسته نار بایرامی در حفظ دانش روستایی کشت، برداشت و سازگاری محیطی نهفته است، در حالی که همبستگی اجتماعی و تبادل فرهنگی را تقویت می‌کند. از سال ۲۰۰۶، این رویداد اقتصاد گئوی‌چای را از طریق گردشگری رونق بخشیده، میراث کشاورزی را حفظ کرده و انتقال نسلی را تضمین نموده است. نار بایرامی به‌عنوان نماد مشترک مناطق آکو، دیپلماسی فرهنگی را تقویت کرده و سفر انار از باغ تا مرکز جشن را گرامی می‌دارد.



کلاغایی: میراث ناملموس ابریشم جمهوری آذربایجان

کلاغایی شال سر سنتی زنان جمهوری آذربایجان است که به صورت مربعی ابریشمی با ابعاد تقریبی ۵۰x۵۰ سانتی‌متر تولید می‌شود و به‌عنوان میراث فرهنگی ناملموس شناخته

می‌شود.

این هنر بیش از ۱۵۰۰ سال قدمت دارد و در شهر شیکی و روستای باسغال جمهوری آذربایجان، در مسیر جاده ابریشم، توسعه یافته است. یونسکو در نوامبر ۲۰۱۴، «هنر سنتی و نمادگرایی کلاغایی، ساخت و پوشیدن شال سر ابریشمی زنان» را در فهرست میراث فرهنگی ناملموس بشریت ثبت نمود.

فرآیند تولید

- بافت نخ‌های نازک ابریشم محلی بر روی دستگاه‌های سنتی.
- رنگ‌آمیزی با مواد گیاهی طبیعی، که هر رنگ معانی اجتماعی خاصی -مانند قرمز برای مناسبت‌های شاد و رنگ‌های تیره برای عزاداری- دارد.
- چاپ الگوها با مهرهای چوبی روکش‌دار رزین، پارافین و روغن، شامل طرح‌های هندسی و گل‌دار مانند نماد بوت (آتش و ابدیت).

اهمیت فرهنگی

کلاغایی در جمهوری آذربایجان برای حفاظت از سر در برابر عوامل جوی استفاده می‌شود و در آیین‌های اجتماعی مانند عروسی‌ها و هدیه‌دهی کاربرد دارد. این عنصر فرهنگی، دانش و مهارت‌های سنتی را حفظ کرده و در نمایشگاه‌های بین‌المللی و جشنواره‌های محلی مانند روز کلاغایی مورد توجه قرار می‌گیرد.





«روز نکوداشت اصفهان» به مثابه یک‌کنش هویتی و فرهنگی

مقدمه: تبیین یک گفتمان هویتی

یکم آذرماه در گاه‌شمار فرهنگی ایران، به مثابه روز نکوداشت اصفهان، فرصتی برای بازاندیشی در جایگاه محوری این شهر در مهندسی تاریخ و تمدن ایرانی است. انتخاب این روز، که ریشه در بررسی‌های نجومی و تاریخی بنیان نهادن شهر و احداث باروی اصفهان در دوران آل‌بویه دارد، توسط دبیرخانه هم‌اندیشی و داوری اصفهان‌شناسان در سال ۱۳۸۴ صورت پذیرفت. این گزینش، فراتر از یک ثبت تقویمی، نمایانگر یک کنش هویتی و مطالعاتی در راستای برجسته‌سازی میراث جهانی و هویت شهری پایدار اصفهان است که قرن‌ها لقب «نصف جهان» را به خود اختصاص داده است.

ابعاد تاریخی و تحلیل ساختار فضایی-کالبدی اصفهان

اصفهان، در مقاطع مختلف تاریخی، به ویژه در دوران سلجوقی و صفوی، به عنوان پایتخت سیاسی و قطب فکری ایران، کانون شکوفایی هنر، معماری، و علوم دقیقه بوده است. مطالعه ساختار فضایی این شهر، شاهدی بر تداوم این نبوغ است:

□ **معماری میراثی و فرم‌های شهری:** مجموعه‌هایی نظیر میدان نقش جهان (ثبت جهانی یونسکو)، مساجد چهارباغ و شیخ لطف‌الله، کاخ‌های عالی‌قاپو و چهلستون، و نظام هیدرولیکی پل‌های زاینده‌رود، نه تنها نمونه‌هایی از اوج معماری ایرانی هستند، بلکه روایتگر اندیشه حکمرانی و زیبایی‌شناسی حاکمان دوران صفوی می‌باشند.

□ **تلاقی فرهنگی:** اصفهان به طور سنتی محل تلاقی فرهنگ‌ها و اقلیت‌های دینی بوده و نقشی تعیین‌کننده در توسعه علمی، هنری، و مناسبات اقتصادی ایران با جهان ایفا کرده است.

فلسفه وجودی و اهداف راهبردی نکوداشت

روز نکوداشت اصفهان، بر مبنای چهار هدف راهبردی در حوزه‌های مدیریت میراث و هویت‌شناسی شهری تبیین شده است:

۱. **حفاظت و مرمت:** تأکید بر ضرورت نگهداری فعال و

مداوم از آثار و بناهای تاریخی و مقابله با فرسودگی کالبدی و تهدیدات زیست‌محیطی.

۲. **بازسازی هویت شهری:** ایجاد پیوند معنایی و عاطفی میان شهروندان معاصر با میراث تاریخی و گذشته درخشان شهر، جهت تقویت حس تعلق مکانی و مسئولیت‌پذیری مدنی.

۳. **معرفی ظرفیت‌های اقتصادی-فرهنگی:** بهره‌گیری از این مناسبت برای معرفی تخصصی صنایع دستی فاخر و هنرهای سنتی بومی.

۴. **توسعه پایدار گردشگری:** استفاده از برند جهانی اصفهان برای جذب گردشگران داخلی و خارجی، با هدف توسعه اقتصادی و تبادل فرهنگی.

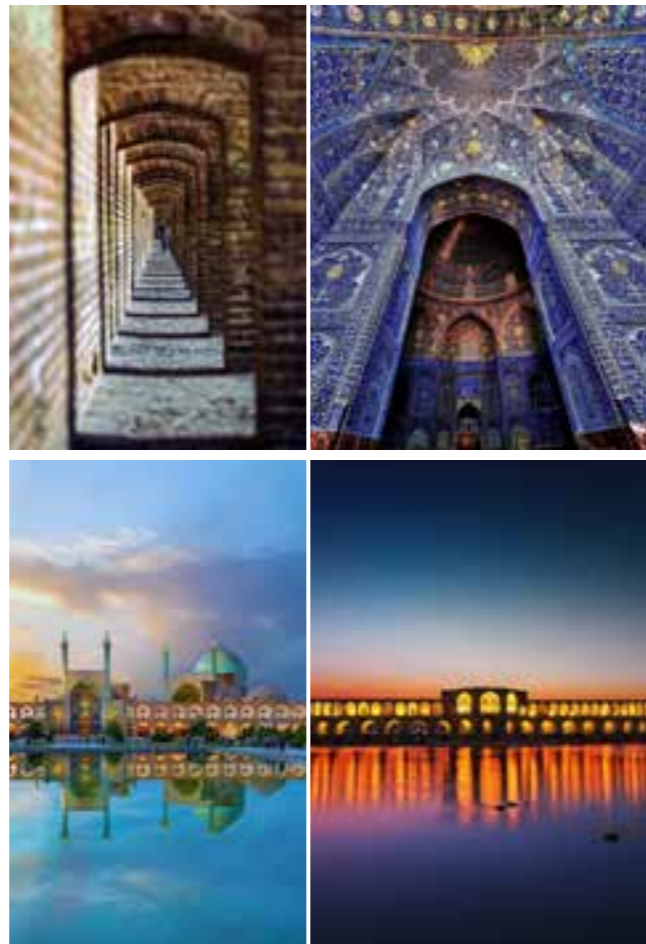
سازوکارهای اجرا و جلوه‌های علمی-اجتماعی

بزرگداشت این روز، شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌های علمی، پژوهشی و کنش‌های اجتماعی-فرهنگی است:

- **همایش‌های آکادمیک:** برگزاری نشست‌های تخصصی و همایش‌های علمی در حوزه‌های شهرسازی، مرمت معماری، تاریخ‌نگاری منطقه‌ای و جامعه‌شناسی شهری.
- **مداخلات هنری و فرهنگی:** اجرای برنامه‌هایی نظیر موسیقی دستگامی ایرانی، نمایش‌های آیینی و جشنواره‌های تخصصی در حوزه هنرهای کاربردی.
- **پژوهش و مستندسازی:** انتشار مقالات علمی-پژوهشی و پژوهش‌های میدانی برای معرفی ابعاد کمتر شناخته‌شده اصفهان، با تمرکز بر تاریخ اجتماعی و اقتصادی.
- **مشارکت مدنی:** تشویق فعالیت‌های مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد در راستای زیباسازی شهری و ارتقای کیفیت محیط زیست شهری.

مسئولیت حفاظت از «نصف جهان»

روز نکوداشت اصفهان، یکم آذرماه، صرفاً یک رویداد نمادین نیست؛ بلکه یک پلتفرم عملیاتی برای یادآوری مسئولیت مشترک دولت، دانشگاه‌ها، نهادهای فرهنگی و جامعه مدنی در حفاظت از یک میراث تمدنی است. معرفی و بزرگداشت دقیق ابعاد تاریخی و فرهنگی اصفهان در سطح ملی و بین‌المللی، زمینه‌ساز ارتقای جایگاه فرهنگی و هویتی ایران در عرصه جهانی و تضمین‌کننده توسعه پایدار فرهنگی و کالبدی این شهر خواهد بود.



کوه و زیارتگاه چک‌چک (پیر سبز): قلب تپنده اسطوره‌ها در کویر یزد

زیارتگاه چک‌چک یا پیر سبز، یکی از مهم‌ترین مراکز آیینی زرتشتیان جهان، در دل کوه‌های خشک اردکان یزد واقع شده است؛ جایی که تاریخ، اسطوره و پدیده‌های شگفت‌انگیز طبیعی در کنار هم معنایی نو می‌یابند.

راز نام چک‌چک؛ معجزه آب در کویر

نام «چک‌چک» از صدای قطرات آبی گرفته شده که از شکاف صخره‌ها به‌طور دائمی به پایین می‌چکد؛ پدیده‌ای که در اقلیم خشک یزد، شگفت‌انگیز و نماد برکت دانسته می‌شود. مطالعات زمین‌شناسی نشان می‌دهد که این چشمه کوچک حاصل نفوذ آب‌های زیرزمینی و خروج آن از امتداد یک گسل سنگی است. رویش درختان چنار، انجیر و مورد در اطراف چشمه، دلیل نام‌گذاری «پیر سبز» نیز هست.

نیک‌بانو؛ پیوند دیرینه با تاریخ ساسانی

قداست چک‌چک ریشه در روایتی اسطوره‌ای دارد. گفته می‌شود پس از شکست یزدگرد سوم، نیک‌بانو - دختر

آخرین شاه ساسانی - برای نجات از دشمنان به این کوه پناه آورد. کوه به نیایش او پاسخ داد، شکافت و او را در خود پنهان کرد. بسیاری معتقدند قطرات آب جاری، اشک‌های کوه بر سرنوشت شاهزاده است.

اهمیت آیینی و شمایل معماری

پیر سبز مهم‌ترین زیارتگاه زرتشتیان است و هر ساله از ۲۴ خرداد به مدت چهار روز، زائرانی از ایران و هندوستان برای نیایش و برگزاری مراسم سنتی گرد هم می‌آیند.

زیارتگاه اصلی یک غار طبیعی است که کف آن با سنگ مرمر پوشانده شده و آتشدان همواره روشن آن، یادآور فروغ اهورامزدا است. زائران هنگام ورود باید کفش از پا درآورده و سر خود را بپوشانند.

موقعیت جغرافیایی

این نیایشگاه در ۴۳ کیلومتری شرق اردکان قرار دارد و از طریق جاده آسفالتی در دسترس است؛ هرچند بخش پایانی مسیر کوهستانی است.





هنر قلمکاری: نقاشی و چاپ دستی بر بوم پارچه

رنگ در بخار یا رطوبت گرم، و شست و شو و خشک کردن نهایی. دقت در هم‌نشانی قالب‌ها، مهارتی است که تفاوت کار استادکاران را رقم می‌زند.

بته‌جقه، گل و مرغ، شکارگاه، ختایی، نقوش الهام‌گرفته از تخت‌جمشید و طرح‌های آیینی از مهم‌ترین الگوهای قلمکاری‌اند. این نقش‌ها اغلب حامل مفاهیمی چون حیات، باروری، عشق و روایت‌های اسطوره‌ای و مذهبی‌اند.

با وجود رواج چاپ ماشینی، قلمکاری دست‌چاپ همچنان به‌عنوان یک هنر اصیل ایرانی ارزش خود را حفظ کرده است. اصفهان همچنان قطب اصلی تولید به‌شمار می‌آید و محصولات قلمکاری - از رومیزی و پرده گرفته تا شال، سفره و منسوجات تزئینی - در بازار داخلی و گردشگری جایگاهی ویژه دارند.

قلمکاری نه صرفاً یک شیوه چاپ، بلکه زبان بصری فرهنگی است که از گذشته تا امروز روایت‌گر زیبایی‌شناسی ایرانی بوده است. هر قطعه قلمکار، تجلی صبر، مهارت و هویت سرزمینی است که حفظ آن به‌معنای پاسداشت بخشی از میراث معنوی ایران است.

قلمکاری - یا چیت‌سازی - یکی از شاخص‌ترین هنرهای نساجی ایران است؛ هنری که با چاپ قالب‌های چوبی حکاکی‌شده و رنگ‌های طبیعی بر پارچه‌های پنبه‌ای شکل می‌گیرد و ساده‌ترین بافته‌ها را به آثاری حامل زیبایی‌شناسی و هویت ایرانی بدل می‌کند.

نقش‌زدن بر پارچه در ایران سابقه‌ای طولانی دارد، اما قلمکاری به‌عنوان یک شیوه مشخص از سده‌های نخستین اسلامی شکل گرفت و در دوره‌های غزنوی و سلجوقی گسترش یافت. دوران صفوی نقطه اوج این هنر بود؛ زمانی که اصفهان و بروجرد به مراکز اصلی تولید بدل شدند و کیفیت قالب‌سازی و ثبات رنگ به استانداردهای بی‌سابقه‌ای رسید. پارچه‌های پنبه‌ای بی‌آهار، زمینه‌ای مناسب برای جذب رنگ‌های طبیعی فراهم می‌کنند. قالب‌ها از چوب‌های سختی چون گلابی و عناب ساخته می‌شوند و هر بخش طرح، قالب ویژه خود را دارد. رنگ‌ها عمدتاً طبیعی‌اند: روناس برای قرمز، پوست انار و آهن برای قهوه‌ای و مشکی، نیل برای آبی و اسپرک یا زعفران برای طیف‌های زرد. فرآیند تولید شامل چهار مرحله اصلی است: آماده‌سازی پارچه، چاپ طرح با قالب‌های متعدد (رج‌زنی)، تثبیت

ایران؛ سرزمین شگفتی و پیوستگی‌ها

ایران تنها یک کشور نیست؛ میراث بزرگ یکی از کهن‌ترین تمدن‌های جهان است. سرزمینی که در گذر هزاران سال، با وجود فراز و نشیب‌ها، همواره توانسته است هویت، فرهنگ و نظام فکری خود را حفظ و بازآفرینی کند. پهنه ایران، مهد همزیستی اقوام و ادیان گوناگون، زادگاه هنرهای ماندگار و نمونه درخشان پیوند طبیعت، دانش و معنویت است.

۱. ایران تمدن‌ها

از ایلام و ماد تا هخامنشی، اشکانی و ساسانی، تاریخ ایران ستون‌های تمدن جهانی را شکل داده است. امپراتوری هخامنشی نخستین الگوی حکمرانی چندقومیتی جهان بود و پس از اسلام نیز سلسله‌هایی مانند صفاریان، سامانیان، غزنویان و صفویه، هویت فرهنگی و زبان فارسی را شکوفا کردند. حتی اقوام مهاجم نیز تحت تأثیر فرهنگ ایران، خود به حاملان آن بدل شدند.

۲. ایران طبیعت و اقلیم

ایران یک «موزه زنده اقلیمی» است: جنگل‌های هیرکانی، البرز و زاگرس، کویر لوت، سواحل خلیج فارس و جنگل‌های حرا. این تنوع، الهام‌بخش نوآوری‌های شگفت‌انگیزی چون قنات، بادگیر و معماری سازگار با محیط بوده است.

۳. ایران هنر و فرهنگ

معماری گنبد‌ها و ایوان‌ها، کاشی‌کاری اصفهان، موسیقی دستگامی، فرش ایرانی، نگارگری، و خوشنویسی نستعلیق، بخش‌هایی از شکوه هنر ایرانی‌اند. ادبیات فارسی با نام‌هایی چون فردوسی، مولوی، سعدی، حافظ و نظامی، حافظه تاریخی و معنوی ایران را به جهان معرفی کرده است.

۴. ایران اقوام و ادیان

ایران موزاییکی از فرهنگ‌هاست: فارس، آذری، کرد، بلوچ، ترکمن و... زبان فارسی پیونددهنده این تنوع است و حضور دیرینه زرتشتیان، مسیحیان و یهودیان در کنار مسلمانان، جلوه‌ای از همزیستی پایدار در این سرزمین است.

۵. ایران آیین‌ها و معنویت

از نوروز و یلدا تا آیین‌های کهن مهرگان و سده، جشن‌های ایرانی بر محور نور، امید و باززایی است. عرفان ایرانی با چهره‌هایی چون مولوی و سهروردی، پلی میان عقل، عشق و جهان معنوی ساخته است.

۶. ایران دانش و نوآوری

ایرانیان از گذشته تا امروز در پیشبرد دانش نقش مهمی داشته‌اند: ابن‌سینا، خوارزمی، رازی و خواجه نصیر پایه‌گذاران علوم بودند؛ امروز نیز ایران در حوزه‌هایی چون نانو، فناوری‌های فضایی و علوم پزشکی پیشرفت‌های چشمگیری دارد.

۷. ایران مقاومت و تداوم

پایداری ایران نه بر شمشیر، بلکه بر فرهنگ، زبان و هنر است. این سرزمین در برابر سخت‌ترین تهاجمات ایستاد و با جذب و دگرگون کردن آن‌ها، هویت خود را استوار نگه داشت. روحیه امید، خلاقیت و همبستگی اجتماعی، راز تداوم این تمدن کهن است.

جمع‌بندی

ایران سرزمینی است که گذشته‌اش الهام‌بخش، اکنونش پویا و آینده‌اش ساخته‌شده بر خرد، تنوع و فرهنگ است. میراث ایران نه تنها سرمایه یک ملت، بلکه بخشی از گنجینه تمدن بشری است.

هنر قالی‌بافی و فرش دستباف ایرانی

هنر قالی‌بافی در ایران پیشینه‌ای چند هزار ساله دارد و یکی از روشن‌ترین جلوه‌های هویت فرهنگی و ذوق هنری ایرانیان محسوب می‌شود. فرش ایرانی آمیزه‌ای از هنرهای گوناگون همچون طراحی، نگارگری، تذهیب، رنگرزی و نقش‌آفرینی است و روایتگر باورها، احساسات و سنت‌های دیرینه مردمان این سرزمین به شمار می‌رود.

نخستین نشانه‌های فرش‌بافی در ایران به بیش از سه هزار سال پیش بازمی‌گردد. قدیمی‌ترین نمونه شناخته‌شده، قالی پازیریک است که با نقش‌هایی مشابه نگاره‌های تخت‌جمشید، در سبیری کشف شد و امروز در موزه آرمیتاژ نگهداری می‌شود. این پیشینه غنی در دوران صفویه به اوج شکوفایی رسید؛ دورانی که شهرهایی چون تبریز، اصفهان، کاشان، کرمان و هرات به مراکز بزرگ تولید فرش تبدیل شدند و طرح‌های لچک و ترنج و نقوش اصیل ایرانی تثبیت شدند.

در طول تاریخ، فرش‌های ایرانی همواره در مهم‌ترین موزه‌های جهان جای گرفته‌اند؛ از قالی اردبیل در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن گرفته تا شاهکارهایی همچون فرش شکارگاه، فرش چلسی و فرش‌های فاخر صفوی در

موزه‌های متروپولیتن و لوور. تنوع طرح‌ها در فرش ایران بسیار بی‌نظیر است و شامل نقوش شاه‌عباسی، اسلیمی، اقباسی، افشان، بته‌جقه، درختی، شکارگاهی، گلدانی، هندسی و طرح‌های ایلی و عشایری می‌شود.

قالی‌های بختیاری، فارس، قشقایی، کرمان، تبریز، هریس، نایین، قم و اصفهان از دیگر نمونه‌های شهرت‌یافته جهانی هستند. در میان افتخارات معاصر نیز بزرگ‌ترین فرش جهان که در کتاب رکوردهای گینس ثبت شده است، با مساحت ۵۶۳۰ متر مربع توسط بیش از ۱۲۰۰ بافنده ایرانی خلق شد و هم‌اکنون در مسجد جامع شیخ زاید ابوظبی گسترده شده است.

فرش ایرانی، فراتر از یک هنر کاربردی، نماد فرهنگ، آداب و تمدن دیرپای ایران زمین است و همچنان نقشی بی‌بدیل در معرفی هویت هنری ایرانیان در سطح جهان ایفا می‌کند.





آیتاش، کهن‌ترین نبرد ادبی سخنوران قزاقستان

منطق و زیبایی شعر به زانو درآورد. قدمت آیتاش حداقل به قرون وسطی می‌رسد. در دورانی که ابزارهای نوشتاری و رسانه‌ای محدود بودند، آکین‌ها نقش حیاتی حافظان فرهنگ، تاریخ شفاهی و سخنگویان مردم را ایفا می‌کردند. این آیین در طول تاریخ به‌عنوان یک تریبون غیررسمی عمل کرده است و همچنان یک سنت زنده و پویا است که قلب تپنده خلاقیت و اندیشه در قزاقستان به شمار می‌رود.

امروزه، آیتاش با حمایت دولت در جشن‌های ملی مهم مانند نوروز و روز استقلال به‌صورت گسترده برگزار می‌شود. این مسابقات تلویزیونی، که هزاران نفر را جذب می‌کند، نقش محوری در: حفظ زبان، تقویت هویت و توسعه فکری دارد.

آیتاش نه‌تنها یک هنر نمایشی است، بلکه یک میراث فرهنگی کهن است که ستون اصلی ادبیات شفاهی قزاقستان به شمار می‌آید.

آیتاش، که در لغت به معنای «گفتگوی دوجانبه» است، یکی از غنی‌ترین و ماندگارترین سنت‌های فرهنگی ملت قزاق محسوب می‌شود. این آیین یک مسابقه بداهه‌خوانی شعر و موسیقی است که بین دو آکین یا شاعر/نوازنده بداهه‌گو برگزار می‌گردد و ریشه‌های آن به اعماق تاریخ شفاهی و کوچ‌نشینی مردم استپ‌های آسیای میانه بازمی‌گردد. آیتاش فراتر از یک نمایش صرف، یک دوئل شفاهی و فکری است. هر آکین، با در دست داشتن ساز ملی قزاقستان یعنی دومبیرا، در مقابل حریف خود قرار می‌گیرد. مسابقه به‌صورت نوبتی برگزار می‌شود و هر شرکت‌کننده باید در لحظه، اشعاری قوی، دارای وزن و قافیه مناسب، و متناسب با موضوع یا چالش مطرح‌شده توسط حریف بسراید و با نوای دومبیرا بخواند.

هدف نهایی برنده شدن، تنها در مهارت‌های موسیقایی نیست، بلکه در عمق فکری، هوش، فصاحت کلام، توانایی در استفاده از طنز و کنایه، و پاسخ‌های کوبنده و فی‌البداهه نهفته است. برنده کسی است که بتواند حریف خود را با

بوریک تاج کوچ‌نشینان قزاقستان

(مانند شاخ قوچ و مارپیچ‌ها) و رنگ‌های استخراج‌شده از گیاهان بومی را به ظرافت وارد ساختار نمود می‌کردند. بوریک‌ها بسته به منطقه، موقعیت اجتماعی و جنسیت، تفاوت داشتند و هر نوع، سلسله‌مراتب فرد در جامعه قبیله‌ای را منعکس می‌کردند. امروزه هنرمندان قزاق با ترکیب تکنیک‌های سنتی نمادکاری و طراحی‌های مدرن، بوریک را زنده نگه می‌دارند و طراحان معاصر فرم‌های مینیمال آن را در مد به کار می‌برند تا پلی میان سنت و مدرنیته باشد؛ حتی در محیط‌های رسمی دیپلماتیک، بوریک‌های مجلل به‌عنوان بخشی از لباس ملی برای نمایش اصالت فرهنگی استفاده می‌شوند. بوریک تاریخچه آب و هوایی، ساختار اجتماعی و اعتقادات کیهانی قزاق‌ها را در خود دارد. این کلاه یک سند زنده از فرهنگ کوچ‌نشینی است و با تعهد نسل جدید، همچنان به‌عنوان «تاج کوچ‌نشینان» هویت قزاقستان باقی خواهد ماند.

در قلب آسیای میانه، کلاه ملی قزاق، بوریک، نمادی از هویت، شرافت و ارتباط قزاق‌ها با طبیعت استپ است. این کلاه فراتر از یک پوشش ساده، بیانیه‌ای از هویت است که داستان زندگی پرافتخار در دشت‌ها را روایت می‌کند. بوریک پاسخی مستقیم به شرایط اقلیمی سخت استپ‌ها (از گرمای تابستان تا سرمای زمستان) محسوب می‌شود. این کلاه‌ها عمدتاً از پشم مرغوب گوسفند یا شتر ساخته می‌شدند، زیرا پشم محلی عایق حرارتی عالی فراهم می‌کرد. شکل ظاهری بوریک (لبه پهن و سقف بلند) بازتابی از معماری نمادین یورت است. ارتفاع سقف همچنین به‌صورت استعاری به آسمان یا تنگری اشاره دارد که یگانگی زندگی قزاق با محیط‌زیست را نشان می‌دهد. تولید بوریک نیازمند مهارت تخصصی نمادکاری است که یکی از قدیمی‌ترین هنرهای دستی منطقه است و فلسفه‌ای در تبدیل مواد خام به شکلی کاربردی و زیباست. استادان با استفاده از تکنیک‌های سنتی، نقوش الهام‌گرفته از طبیعت



نمدکاری قزاقستان: تجسم نقش‌ها و هویت فرهنگی

هنر نمدکاری قدیمی‌ترین و اصیل‌ترین بخش از صنایع‌دستی قزاقستان است که ریشه در نیازهای روزمره زندگی کوچ‌نشینی دارد. نمد، به عنوان عایقی عالی در برابر سرمای سخت زمستان، برای پوشش یورت، ساخت لباس‌های ضخیم و انواع بسترها به کار می‌رفت. فرآیند تولید نمد که عمدتاً با روش سنتی نمدمالی صورت می‌گیرد، شامل شستشو، رنگ‌آمیزی با رنگ‌های طبیعی و سپس مالش و فشرده‌سازی پشم‌ها است تا الیاف پشم به طور کامل درهم تنیده شوند.

صنایع‌دستی نمدی قزاقستان در چند دسته متمایز قرار می‌گیرند: «سیرماک» زیباترین نوع نمد تزئینی است که با تکنیک تکه‌دوزی یا معرق نمد تولید می‌شود و با دوختن نمد رنگی روی زمینه متضاد، نقوش برجسته و تضاد بصری چشمگیر ایجاد می‌کند؛ نوع دیگر، «تکمت» است که نمدی بادوام‌تر بوده و طرح‌های آن با چیدن پشم‌های رنگی در حین نمدمالی به صورت یکپارچه تثبیت می‌شوند؛ علاوه بر این، «توسکیز» پرده‌های دیواری بزرگی هستند که با تکنیک ظریف سوزن‌دوزی برای تزئین دیوارهای یورت ساخته می‌شوند و «بسکور» نوارهای پهنی هستند که برای اتصال و تقویت ساختار چوبی یورت به کار می‌روند. رایج‌ترین نقوش در هنر نمدکاری شامل: کچکار مویز، قوش قاناتی، الگوهای موج‌دار و طرح‌های هندسی هستند.

این صنایع‌دستی نه تنها مهارت هنری قزاق‌ها را نشان می‌دهند، بلکه تاریخ و ارتباط ناگسستگی آن‌ها با طبیعت و حیات را منعکس می‌کنند. شایان ذکر است که هنر نمدکاری، بخشی از میراث مشترک ملت‌های ترک‌تبار و عشایری آسیای میانه است و محصولات مشابهی با نام‌ها و سبک‌های محلی متفاوت، در کشورهایمانند قرقیزستان و ازبکستان نیز تولید می‌شوند؛ اما هنر نمدکاری قزاق سرشار از نمادهای عمیقی است که از جهان‌بینی عشایری الهام گرفته شده است.

امروزه، نمدکاری فراتر از یک نیاز عملی، به عنوان میراث فرهنگی قزاقستان شناخته می‌شود و تلاش گسترده‌ای برای حفظ دانش سنتی و انتقال آن به نسل‌های جدید صورت گرفته است. نمدکاری در طراحی داخلی مدرن و مد روز نیز جایگاه خود را یافته و نقشی فعال و پویا در دنیای هنر معاصر قزاقستان ایفا می‌کند.



عقاب طلایی: تجسم اسطوره‌ای ملت قزاقستان

عقاب طلایی در فرهنگ قزاقستان نقشی حیاتی و اساطیری ایفا می‌کند و آن را به نمادی فراتر از یک موجود طبیعی تبدیل کرده است. عقاب تجسمی از روح آزاد، قدرت افسانه‌ای و استقلال خلل‌ناپذیر ملت قزاق است. این شکاری شاهانه که نماد بصیرت در اوج پرواز است، با شکوهی خیره‌کننده در قلب پرچم ملی قزاقستان جای گرفته است. آبی آسمانی پرچم که گستره‌ای از صلح و معنویت کیهانی را می‌نمایاند، زمینه‌ای ابدی برای درخشش خورشید زرین (نماد ثروت و زندگی) و عقاب گشوده‌بال (نماد آزادی) فراهم می‌سازد. پرواز بی‌باک عقاب در زیر این خورشید درخشان، نمایشگر آرمان‌های بلندپروازانه‌ای است که مردم قزاق را به سمت اوج پیشرفت و خودکفایی هدایت می‌کند. از منظر اساطیری، عقاب به‌عنوان پلی میان آسمان و زمین و فراتر از یک نماد سیاسی، حامل پیامی معنوی و کیهانی است که بر ارتباط ناگسستگی این مردم با ابدیت و نیروهای برتر طبیعت، تأکید می‌کند. اوج نمود فرهنگی عقاب طلایی در سنت حماسی برکوتچی متجلی می‌شود؛ این هنر باستانی شکار با عقاب، ریشه در هزاران سال زندگی عشایری قزاق‌ها و دیگر اقوام آسیای میانه دارد. برکوتچی صرفاً روشی برای شکار نیست، بلکه یک آیین، یک میراث خانوادگی و آزمونی برای سنجش صبر و مهارت شکارچی است. این سنت، نمادی از همزیستی محترمانه قزاق‌ها با طبیعت سخت استپ و کوهستان است. امروزه، به‌رغم دگرگونی‌های سبک زندگی، سنت برکوتچی با شور و حرارت فراوان حفظ و تجلیل می‌شود. جشنواره‌های سالانه شکارچیان عقاب، مانند «سالبرون»، صحنه‌ای مهیج برای نمایش این قدرت و ظرافت باستانی هستند؛ این جشنواره‌ها، فراتر از یک رویداد ورزشی، گردهمایی غرور ملی هستند که هدفشان حفظ و انتقال این دانش باستانی به قلب نسل‌های جوان قزاق است. عقاب طلایی به حافظ حافظه تاریخی ملت قزاق بدل گشته است؛ پرنده‌ای که بال‌هایش نه تنها آسمان سرزمین قزاقستان، بلکه کل میراث فرهنگی تمدن عشایری باستانی را دربر گرفته است.



قرقیزستان: گوهری کوهستانی در قلب آسیای مرکزی

جمهوری قرقیزستان، به عنوان یکی از کشورهای محصور در خشکی در آسیای مرکزی، نمونه بارزی از تعامل پیچیده ژئوپلیتیک، اکولوژی کوهستانی و گذار اقتصادی-اجتماعی در دوره پسا شوروی است. این مقاله به بررسی سیستماتیک ویژگی‌های جغرافیایی، ساختار قومی-زبانی، اقتصاد و چالش‌های پیش روی این کشور می‌پردازد.

۱. جغرافیا و اقلیم

□ **مساحت:** ۱۹۹,۹۶۵ کیلومتر مربع
 □ **ارتفاعات:** بیش از ۸۰ درصد قلمرو در ارتفاعی بالاتر از ۱,۵۰۰ متر قرار دارد؛ میانگین ارتفاع کشور حدود ۲,۹۸۸ متر است.
 □ **رشته‌کوه تیان‌شان:** بیش از ۷۰ درصد مساحت کشور را در بر می‌گیرد. قله پیروزی با ارتفاع ۷,۴۳۹ متر، مرتفع‌ترین نقطه کشور است.
 □ **هیدرولوژی:** دریاچه ایسیک‌کول با مساحت ۶,۲۳۶ کیلومتر مربع، بزرگ‌ترین دریاچه قرقیزستان و دومین دریاچه بزرگ کوهستانی جهان از نظر حجم آب است. ویژگی منحصربه‌فرد آن عدم یخبندان زمستانی به دلیل شوری نسبی و فعالیت‌های زمین‌گرمایی کف دریاچه است.
 □ **اقلیم:** قاره‌ای و تحت‌الشعاع ارتفاع؛ اختلاف دمایی شدید بین روز و شب و همچنین میان دره‌ها و ارتفاعات از ویژگی‌های بارز آن است.

۲. مردم‌شناسی و جامعه

□ جمعیت کل (۲۰۲۳): ۶,۹۳۶,۱۵۶ نفر
 □ ترکیب قومی:
 □ قرقیزها: ۷۳/۶ درصد
 □ ازبک‌ها: ۱۴/۷ درصد
 □ روس‌ها: ۵/۱ درصد
 □ سایر اقوام (قزاق، اویغور، تاجیک، دونگان و دیگران): ۶درصد

زبان‌ها

□ زبان رسمی: قرقیزی (شاخه قپچاق از خانواده زبان‌های ترکی)

□ زبان روسی: طبق قانون دارای جایگاه «زبان رسمی» و همچنان پرکاربرد در تجارت، علم و ارتباطات میان‌قومی.

میراث فرهنگی:

□ حماسه ماناس، طولانی‌ترین حماسه جهان ثبت‌شده در کتاب رکوردهای گینس، ستون فقرات هویت ملی قرقیزهاست.

۳. اقتصاد و منابع

□ اقتصاد قرقیزستان را می‌توان در سه بخش اصلی تحلیل کرد:

۱. **کشاورزی و دامپروری:** بخش سنتی اقتصاد؛ پرورش دام (گوسفند، بز و اسب) در مراتع کوهستانی (جایلوو) اهمیت ویژه دارد.

۲. **منابع معدنی:** ذخایر قابل توجه طلا، زغال‌سنگ، آنتیموان و فلزات نادر. معدن طلای کومتور یکی از بزرگ‌ترین معادن طلای جهان و ستون صادرات کشور است.

۳. **انرژی برق‌آبی:** ظرفیت بالای تولید برق‌آبی به دلیل رودخانه‌های پرآب

۴. چالش‌های علمی و زیست‌محیطی

□ ذوب یخچال‌های طبیعی: بیش از ۸ هزار یخچال طبیعی به عنوان «برج‌های آب» منطقه عمل می‌کنند؛ تغییرات اقلیمی باعث ذوب سریع آن‌ها شده و تهدیدی برای امنیت آبی بلندمدت کشور و کل آسیای مرکزی است.

□ مدیریت منابع آب: توزیع نابرابر منابع میان شمال و جنوب و وابستگی کشورهای همسایه به این منابع، چالش دیپلماتیک و داخلی ایجاد کرده است.

□ ریسک‌های زمین‌شناختی: موقعیت در کمربند آلپ-همالیای، کشور را در معرض زمین‌لرزه و رانش زمین قرار می‌دهد.

قرقیزستان با برخورداری از موقعیت استراتژیک، منابع طبیعی ارزشمند و میراث فرهنگی غنی، نقش مهمی در پویایی‌های ژئوپلیتیک آسیای مرکزی ایفا می‌کند. با این حال، برای دستیابی به توسعه پایدار، نیازمند مدیریت هوشمندانه چالش‌های زیست‌محیطی، تنوع قومی و وابستگی اقتصادی به منابع محدود است. مطالعه علمی این کشور نمونه آموزنده‌ای از دینامیک یک دولت پسا شوروی در عصر جهانی شدن و تغییرات اقلیمی ارائه می‌دهد.



حماسه ماناس: میراث زنده ادبیات شفاهی قرقیزستان

حماسه‌ی ماناس، طولانی‌ترین اثر حماسی جهان، فراتر از یک روایت قهرمانی است؛ این اثر عظیم، شناسنامه‌ی فرهنگی، تاریخی و هویتی ملت قرقیز به شمار می‌رود. ماناس که در سال ۲۰۱۳ در فهرست میراث ناملموس بشری یونسکو ثبت شده، تجلی روح جمعی و حافظه‌ی تاریخی مردمی است که قرن‌ها فرهنگ خود را از طریق نقل شفاهی زنده نگه داشته‌اند.

ساختار و محتوای حماسه

سه‌گانه‌ی اصلی

□ حماسه ماناس در قالب سه بخش اصلی روایت می‌شود:

۱. ماناس
 - تولد و کودکی قهرمان
 - تلاش برای وحدت قبایل پراکنده قرقیز
 - نبردهای قهرمانانه علیه دشمنان
 - تأسیس دولت متحد قرقیز

۲. سمتهی (پسر ماناس)

- ادامه‌ی راه پدر
- رویارویی با چالش‌های تازه
- تثبیت وحدت ملی
- گسترش قلمرو

۳. سیتیک (نوه ماناس)

- تکمیل سه‌گانه‌ی قهرمانی
- پاسداری از میراث پدر و پدربزرگ
- ارائه‌ی آموزه‌های اخلاقی و فلسفی

درون‌مایه‌ها

- مبارزه برای آزادی و استقلال
- وحدت ملی و همبستگی قبیله‌ای
- عدالت‌خواهی و دفاع از مظلوم
- احترام به طبیعت و محیط زیست
- پایداری در برابر سختی‌ها
- مهمان‌نوازی و جوانمردی

ویژگی‌های ادبی و هنری

شگردهای روایی

- بهره‌گیری از تشبیهات و استعارات غنی
- توصیف‌های دقیق و تصویرگرایانه
- گفت‌وگوهای پویا و نمایشی
- ترکیب عناصر واقعی و اسطوره‌ای

ابعاد ادبی

- حماسی: نبردهای قهرمانانه
- غنایی: صحنه‌های عاشقانه
- تعلیمی: اندرزهای اخلاقی
- تاریخی: بازتاب رویدادهای واقعی

حاملان حماسه: ماناسچی‌ها

تعریف و ویژگی‌ها

- ماناسچی‌ها راویان و ناقلان حماسه‌اند که:
- حافظه‌ای خارق‌العاده دارند
- توانایی بدیبه‌گویی و روایت در حالت شبه‌خلسه دارند
- روایت را با موسیقی و آواز همراه می‌سازند
- از کودکی تحت آموزش استادان قرار می‌گیرند

مراحل آموزش

۱. شنود و مشاهده از دوران کودکی
۲. تمرین و ممارست زیر نظر استاد



- نبود بازار اقتصادی برای این هنر
- دشواری تأمین معاش از طریق روایت حماسه

۴. خطر تجاری سازی و سطحی نگری

- استفاده نادرست از حماسه برای جذب گردشگر
- ارائه نسخه های غیر اصیل
- کم رنگ شدن مفاهیم عمیق فرهنگی و فلسفی

اقدامات حفاظتی

- ثبت در یونسکو (۲۰۱۳) و جلب توجه جهانی
- تأسیس موزه ماناس در بیشکک به عنوان مرکز پژوهش و نمایش آثار مرتبط
- برگزاری جشنواره های سالانه برای شناسایی استعدادها
- جدید و تبادل تجربه
- تدوین و چاپ نسخ مکتوب برای حفظ روایتها

آینده ماناس در ترازوی سنت و مدرنیته

حماسه ماناس به عنوان شاهکار فرهنگی، در نقطه ی تلاقی سنت و مدرنیته قرار دارد. تهدیدهایی چون کاهش ماناسچی های اصیل، نفوذ فرهنگ دیجیتال و خطر تجاری سازی، بقای این میراث را با چالش روبه رو کرده اند. در مقابل، ابتکارات نوین مانند دیجیتال سازی، برنامه های آموزشی مدرن و تلفیق با هنرهای معاصر، افق های تازه ای برای زنده نگه داشتن این اثر گشوده اند.

ماناس تنها متعلق به قرقیزستان نیست؛ بلکه گنجینه ای برای تمام بشریت است. حفاظت از آن نیازمند عزم ملی و همکاری بین المللی است تا این اثر جاودان همچون کوه های استوار تیان شان، برای قرن های آینده پابرجا بماند و روایتگر حکمت و فرهنگ مردمی باشد که آن را آفریده اند.

- ۳. اجرای آزمایشی در جمع های کوچک
- ۴. اجرای رسمی به عنوان ماناسچی کامل

ابعاد فرهنگی و اجتماعی

کارکردهای اجتماعی

- انتقال ارزش های فرهنگی و اخلاقی
- تقویت هویت ملی
- آموزش تاریخ و فلسفه ی زندگی
- ایجاد همبستگی اجتماعی

بازتاب در زندگی روزمره

- تأثیر بر نام گذاری کودکان
- الهام بخش هنرهای تجسمی
- منبع الهام در موسیقی و تئاتر
- تأثیر بر آداب و رسوم اجتماعی

وضعیت کنونی و چالش ها

تهدیدهای جدی

- کاهش تعداد ماناسچی های سنتی
- از دست رفتن نسل قدیم راویان
- بی میلی جوانان به یادگیری این هنر دشوار
- خطر گسست زنجیره ی انتقال شفاهی

۲. تأثیر جهانی سازی بر فرهنگ جوانان

- گرایش به فرهنگ های خارجی
- کاهش توجه به میراث بومی
- اولویت سبک زندگی مدرن

۳. مشکلات مالی برای حمایت از راویان

- کمبود بودجه دولتی



پارک ملی قره‌قروم مرکزی

گنجینه‌ای طبیعی در پاکستان و ثبت‌شده در فهرست موقت میراث جهانی یونسکو

پارک ملی قراقرم مرکزی، واقع در قلب رشته‌کوه عظیم قراقرم، از چشمگیرترین چشم‌اندازهای کوهستانی جهان به شمار می‌رود. این پارک چهار قله‌ی بالای هشت هزار متر، از جمله قله‌ی افسانه‌ای K۲ را در خود جای داده است، با یخچال‌های پهناور، دره‌های ژرف و تنوع زیستی کم‌نظیر، یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های طبیعی آسیا را شکل می‌دهد.

قرار گرفتن این منطقه در فهرست موقت میراث جهانی یونسکو نشان‌دهنده‌ی اهمیت جهانی این چشم‌انداز بی‌همتا و پیوند عمیق میان طبیعت و جوامع بومی منطقه است. پارک ملی قراقرم مرکزی به‌عنوان بخشی ارزشمند از میراث طبیعی مشترک کشورهای عضو اکو، ضرورت حفاظت، پایداری محیط زیست و همکاری‌های منطقه‌ای را بیش از پیش یادآور می‌شود.





هاشم گدایف؛ هنرمند ارجمند تاجیکستان

هاشم گدایف (زاده‌ی ۱۹۳۷)، از برجسته‌ترین چهره‌های هنر تاجیکستان است؛ بازیگر تئاتر و سینما، کارگردان و نویسنده‌ای که در سال ۱۹۷۹ عنوان «هنرپیشه مردمی تاجیکستان» را دریافت کرد. او همچنین برنده‌ی جایزه دولتی تاجیکستان به نام ابو عبدالله رودکی (۱۹۷۳) و دارنده‌ی لقب «ارباب هنر تاجیکستان» (۲۰۱۷) است.

گدایف تحصیلات خود را در انستیتوی دولتی تئاتر لوناچارسکی مسکو به پایان رساند و در دوره‌های عالی کارگردانی آموزش دید. اجرای نقش سهراب در فیلم «رستم و سهراب» جایگاه او را به‌عنوان یکی از چهره‌های شاخص هنر تاجیک تثبیت کرد.

از سال ۱۹۶۱ تاکنون، او به‌عنوان بازیگر و کارگردان در تئاتر آکادمی درام لاهوتی شهر دوشنبه فعالیت دارد. ورودش به سینما از سال ۱۹۶۳ آغاز شد و در طول این سال‌ها نقش‌های متنوعی همچون سهراب، فردینان، هملت، خلیستکاو، اسماعیل سامانی و ادیپ را ایفا کرده است.

گدایف علاوه بر بازیگری، کارگردانی بسیاری از نمایشنامه‌ها را بر عهده داشته که مشهورترین آن‌ها نمایش «ادیپ» است؛ نمایشی که بیش از صد بار روی صحنه رفت. در سال ۲۰۰۸ نیز به مناسبت بزرگداشت ابو عبدالله رودکی، نمایشنامه‌ای درباره‌ی زندگی این شاعر بزرگ آفرید و اجرا کرد. او تاکنون در بیش از پنجاه فیلم کارگردانان تاجیک و خارجی نقش‌آفرینی کرده است.

هاشم گدایف همچنین نویسنده‌ی چندین کتاب است که از میان آن‌ها می‌توان به «رازها»، «عصا»، «تنها»، «اندیشه‌ها»، «یا!»، «کنج»، «جانبز» و «کو» اشاره کرد.

هاشم گدایف با بیش از شش دهه فعالیت هنری، نه تنها به‌عنوان بازیگر و کارگردان، بلکه به‌عنوان نویسنده و اندیشمند، سهمی بزرگ در غنای فرهنگ و هنر تاجیکستان داشته است. او همچنان نمادی از پایداری، خلاقیت و عشق به هنر در منطقه به شمار می‌رود.



قلعه حصار؛ یادگار تاریخی و فرهنگی تاجیکستان

قلعه حصار، یکی از برجسته‌ترین آثار تاریخی-فرهنگی تاجیکستان، در ناحیه حصار و پنج کیلومتری شمال‌غربی شهر دوشنبه قرار دارد. واژه «حصار» در زبان عربی به معنای «دژ» و «قلعه» است. این بنا بازمانده شهر کهن «شومان» است که در سده‌های پانزدهم تا هفدهم میلادی «حصار شادمان» نامیده می‌شد. با گذر زمان، واژه «شادمان» از میان رفت و نام «حصار» به‌عنوان نام خاص باقی ماند.

کهن‌دژ حصار از آثار دوران پیشدادیان دانسته می‌شود. ساختار بالایی قلعه سه بخش داشته است: بخش مرتفع به‌عنوان قرارگاه بیک و امیران، بخش پایین به‌عنوان طویله شتران، و بخش اصلی که سربازخانه را تشکیل می‌داده است. اطراف



پژوهشگران معاصر پیدایش قلعه را از منظر زمین‌شناسی بررسی کرده‌اند. دانشمند روس، نووگورودسِف، در مقاله‌ای در سال ۱۹۹۰ نوشت که بخش مرتفع قلعه دست‌ساز بوده و در بخش جنوبی آن دریاچه‌ای عمیق وجود داشته که احتمالاً در دهانه یک آتشفشان خاموش شکل گرفته بود. از این دیدگاه، تپه عظیم قلعه در نتیجه فوران آتشفشانی پدید آمده و بعدها دیوارها و بناها بر روی آن ساخته شده‌اند.

پس از اشغال آسیای مرکزی به‌دست روسیه تزاری در پایان قرن نوزدهم، امارت بخارا و بیگ‌نشین حصار تابع امپراتوری روسیه شد. از آن زمان، تاجران، دانشمندان و جهانگردان اروپایی به این منطقه آمدند و به مطالعه طبیعت، منابع زیرزمینی و وضعیت اجتماعی مردم پرداختند. در سال ۱۸۷۵ «اکسپدیشن حصار» این منطقه را به اروپاییان معرفی کرد.

جهانگرد ارمنی و مارکونیان، در خاطرات خود این دیوار را «وادی مرگ» نامید؛ زیرا خدمات پزشکی تنها به اشراف و ثروتمندان ارائه می‌شد. سرهنگ روسی، لوگوفت، نیز در سال ۱۸۸۰ از شورش‌های مردمی و آثار گلوله‌های توپ بر دیوارهای قلعه یاد کرده است. او نوشت که پیرامون شهر حصار خاکریزی عظیمی به طول ده کیلومتر با چهار برج نگهبانی و پنج دروازه وجود داشت؛ دروازه‌هایی با معماری گنبدی‌شکل و مصالح مستحکم که امروزه تنها نامشان باقی مانده است.

قلعه حصار، چه در روایت‌های افسانه‌ای و چه در پژوهش‌های علمی، نمادی از تاریخ پر فراز و نشیب تاجیکستان است. این بنا شاهد حکومت‌های گوناگون، محاصره‌ها و تغییرات اجتماعی بوده و همچنان به‌عنوان میراثی ارزشمند، هویت تاریخی و فرهنگی مردم منطقه را زنده نگه می‌دارد.

قلعه با دیوارهای بلند و کنگره‌دار محصور بوده؛ دیواری با بلندی ۳/۵ متر و پهنای ۱۰ متر.

از جایگاه بیگ‌نشین‌ها سراسر منطقه حصار چون کف دست دیده می‌شد و ورود به قلعه تنها از طریق دروازه ممکن بود.

برخی باور دارند که قلعه در یک شب و به فرمان خداوند ساخته شده است. روایت‌های دیگر ساخت آن را به شاه تهمورث دیوبند، از دودمان پیشدادیان، نسبت می‌دهند؛ گفته می‌شود او دیوان را با جادو شکست داد و آنان را وادار به ساخت قلعه کرد، سپس از ایشان خط و نوشتن آموخت و مردم را باسواد ساخت. همچنین روایتی وجود دارد که حضرت علی(ع) قلعه حصار را از جادوی «قهقهه» آزاد کرده است.

آکادمی ملی علوم تاجیکستان؛ مروری کوتاه بر تاریخ، ساختار و جایگاه علمی

آکادمی ملی علوم تاجیکستان، به‌عنوان عالی‌ترین نهاد علمی این کشور، ریشه در سال ۱۹۴۰ دارد؛ زمانی که پایگاه آکادمی علوم اتحاد شوروی به شاخه‌ای مستقل در تاجیکستان تبدیل شد و مؤسسه‌های زمین‌شناسی، گیاه‌شناسی، جانورشناسی و تاریخ و ادبیات را دربر می‌گرفت. این نهاد در سال ۱۹۵۱ با مصوبه دولت اتحاد شوروی و جمهوری تاجیکستان به «آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان» ارتقا یافت و مجموعه‌ای از مراکز علمی همچون مؤسسه زمین‌شناسی، شیمی، زلزله‌شناسی، تاریخ، زبان و ادبیات و رصدخانه نجومی به آن پیوست.

نخستین اعضای این آکادمی از برجسته‌ترین چهره‌های علمی و ادبی منطقه بودند؛ از جمله صدرالدین عینی، میرزا تورسون‌زاده، بوبوجان غفوروف و چندین دانشمند نامدار خارجی و داخلی. همچنین صدرالدین عینی از سال ۱۹۵۱ تا ۱۹۵۴ نخستین رئیس آکادمی بود. در ادامه، شخصیت‌هایی چون سلطان عمرُف، محمد اسیمی، ثابت نعمت‌الله‌یف، اولماس میرسییُدُف، ممدشو ایلوف و فرهاد رحیمی ریاست این نهاد را بر عهده داشتند. از ژانویه ۲۰۲۴، قابیل‌جان خوشوقت‌زاده به‌عنوان رئیس جدید آکادمی فعالیت می‌کند.

ساختار کنونی آکادمی شامل سه شعبه اصلی - علوم فیزیکی و ریاضی و فنی، علوم زیست‌شناسی و علوم پزشکی، و علوم اجتماعی - به‌همراه مراکز علمی پامیر، خجند و ختلان است. ۲۰ مؤسسه پژوهشی، کتابخانه مرکزی علمی و انتشارات «دانش» نیز زیرمجموعه آن محسوب می‌شوند.

عضویت در آکادمی در چهار رده «پیوسته»، «وابسته»، «افتخاری» و «خارجی» تعریف شده است. اعضای پیوسته که از میان برجسته‌ترین دانشمندان انتخاب می‌شوند، از سوی مجمع عمومی برای تمام عمر برگزیده شده و وظیفه اصلی آنان پیشبرد علم و تولید دستاوردهای نوین است. دانشمندان برجسته خارجی نیز می‌توانند به‌عنوان «اعضای خارجی» انتخاب شوند، مشروط بر اینکه در توسعه علم و تربیت پژوهشگران تاجیک نقش مؤثر داشته باشند.

امروز، آکادمی ملی علوم تاجیکستان با تکیه بر هشت دهه تجربه علمی، نقش محوری در تولید دانش، حفظ میراث فرهنگی و تقویت جایگاه علمی جمهوری تاجیکستان در منطقه ایفا می‌کند.



کوزه‌گری در تاجیکستان

کوزه‌گری هنری است که با گل ویژه، ظرف‌ها و دیگر لوازم را می‌سازند. این رشته هنرهای سنتی در میان تاجیکان از روزگار بسیار کهن شناخته و رایج بوده است. گل کوزه‌گری از قدیم‌ترین روزگاران، در دسترس‌ترین و نزدیک‌ترین ماده اولیه به شمار می‌رفته است. در روزگار حکومت سلسله سامانیان، این هنر نیگانی به اوج شکوفایی رسیده بود. در موزه ملی تاجیکستان، این هنر کوزه‌گری حفظ و نگهداری می‌شود.

کوزه‌گری هنری است که مواد آن از پختن گل و ترکیب‌های آن - همراه با افزودن نمک‌های معدنی، اکسیدهای فلزی و دیگر پیوندهای غیرآلی - به‌دست می‌آید. چنان‌که معلوم است، خاک و سفال در زندگی انسان جایگاهی ویژه دارند. خاک، پیش از هر چیز، یکی از عناصر اصلی پیدایش زندگی بر روی زمین است. همچنین گل، که اساس کوزه‌گری به‌شمار می‌رود، نخستین ماده طبیعی است که انسان به‌دست آورده و بعدها بسیار پرمصرف شده است.

انسان در تقریباً همه وضعیت‌های زندگی از گل بهره می‌برد. تاریخ انسان از لوح‌های گلی بین‌النهرین آغاز می‌شود؛ صفحه‌هایی که برای نگارش خطوط میخی استفاده می‌شدند. تاریخ گواهی می‌دهد که در برخی مناطق حتی گل را به‌عنوان خوراک نیز به کار می‌برده‌اند. برای نمونه، مردم مشرق‌زمین در غذای خود «روغن زمین» - گل سفید - مصرف می‌کردند؛ آن را با شیر گوزن مخلوط کرده می‌خوردند یا به آب گوشت می‌افزودند. در روزگار کهن، انواع صابون‌های خوش‌بو وجود نداشت. مردم روستاها دیگری پر از آب را با چند دامن برگ گل و مقداری گل از زمین پر می‌کردند. پس از ساعت‌ها جوشیدن آبی که با گل و گلبرگ آمیخته بود، نوعی ماده شست‌وشو به‌دست می‌آمد که در همان زمان از آن استفاده می‌کردند.

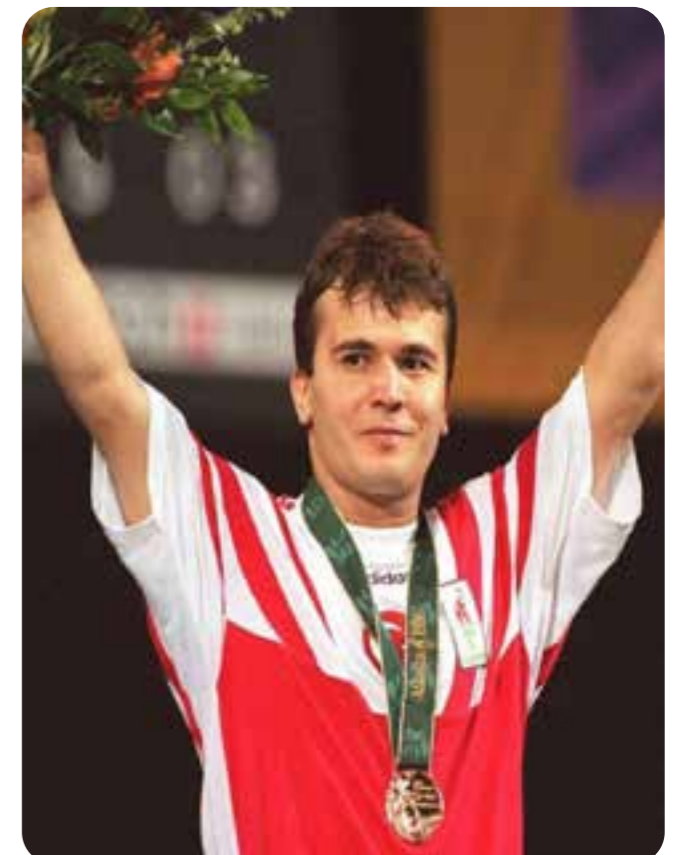


گرامیداشت میراث نایم سلیمان اوغلو

نایم سلیمان اوغلو، یکی از برجسته‌ترین چهره‌های هویت فرهنگی و ورزشی ترکیه در منطقه بالکان، با دستاوردهای خارق‌العاده خود در رشته وزنه‌برداری، نامی ماندگار در تاریخ بر جای گذاشت.

کسب مدال‌های طلای المپیک در سن ۱۹۸۸، بارسلونا ۱۹۹۲ و آتلانتا ۱۹۹۶ نه تنها بیانگر توانایی و اراده استثنایی او بود، بلکه به تقویت قدرت نرم و حضور فرهنگی ترکیه در عرصه جهانی نیز کمک کرد.

نایم سلیمان اوغلو در ۱۸ نوامبر ۲۰۱۷ درگذشت، اما میراث ارزشمند او همچنان الهام‌بخش نسل‌های جوان در منطقه است؛ میراثی که هم در پهنه ورزش و هم در حوزه دیپلماسی فرهنگی تأثیرگذار باقی مانده است.



رقص جاودانه رنگ بر آب

ابرو، هنر سنتی کاغذمرکب‌سازی ترکیه، که به‌عنوان میراث فرهنگی ناملموس بشری توسط یونسکو به ثبت رسیده است، جلوه‌ای بی‌همتا از پیوند آب، رنگ و ریتم را به زبان بصری بدل می‌سازد.

هر حرکت قلم بر سطح آب، طرحی می‌آفریند که هرگز تکرارشدنی نیست؛ هر اثر، بازتابی از هماهنگی، صبر و صنعتگری دیرینه است که سده‌ها در دل فرهنگ‌ها جاری بوده است.

از نسخه‌های خطی عثمانی تا جلوه‌های هنری معاصر، ابرو همچنان الهام‌بخش نسل‌های تازه در سراسر جهان است؛ میراثی زنده که سنت را با خلاقیت پیوند می‌دهد و پلی میان گذشته و آینده می‌سازد.



قهوه ترک

قهوه ترک، که به‌عنوان میراث فرهنگی ناملموس بشری از سوی یونسکو به ثبت رسیده است، فراتر از یک نوشیدنی ساده به شمار می‌رود. این سنت دیرینه، نمادی از مهمان‌نوازی، گفت‌وگو، خاطره و پیوندهای فرهنگی است که قرن‌ها زندگی اجتماعی را در جوامع مختلف شکل داده است.

از عطر برخاسته از جذوه تا آیین‌های سرو، بخشیدن و فال‌گیری، قهوه ترک میراثی زنده را مجسم می‌سازد که نسل‌ها و جغرافیاهای گوناگون را به هم پیوند می‌دهد و همچنان جایگاه خود را در فرهنگ و روابط اجتماعی حفظ کرده است.

در تقویم فرهنگی، تاریخ ۸ دسامبر به‌عنوان روز جهانی قهوه ترک شناخته می‌شود؛ روزی برای بزرگداشت این سنت آیینی و یادآوری داستان‌ها، دوستی‌ها و آیین‌هایی که با هر فنجان قهوه ترک جاری می‌شوند.

قهوه ترک: میراثی مشترک، پلی فرهنگی و لحظه‌ای از باهم بودن.



مسجد جامع و دارالشفای دیوریغی؛ شاهکاری بی‌همتای سلجوقی در آناتولی

مسجد جامع و دارالشفای دیوریغی در سال‌های ۱۲۲۸-۱۲۲۹ میلادی (۶۰۶-۶۰۷ هجری قمری) در دوران منگوجکیان ساخته شد. این مجموعه باشکوه در شهرستان دیوریغی استان سیواس ترکیه قرار دارد و در سال ۱۹۸۵ میلادی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید.

این بنا یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های معماری ترک آناتولی در عصر سلجوقی است و به‌ویژه به‌خاطر سنگ‌تراشی‌های ظریف، سردرهای عظیم و تزئینات استادانه شهرت دارد. نبود صحن و ستون در ساختار مسجد، آن را به شاهکاری یگانه در میان آثار معماری سلجوقی بدل کرده است.

ویژگی‌های شاخص

سردرهای باشکوه: هر سردر با نقش‌مایه‌ها و سبک‌های متفاوت حجاری شده و نشانگر کار چندین هنرمند است.

تزئینات داخلی: پایه‌ها، ساقه‌ها و سرستون‌ها، همچنین سطوح داخلی گنبد‌ها و طاق‌ها، هر یک زبان هنری ویژه خود را دارند.

ترکیب مسجد و دارالشفای: وجود بیمارستان در کنار مسجد، بازتابی از فرهنگ معماری و اجتماعی منطقه است.

نوآوری در ساختار: نبود صحن و ستون، این بنا را به نمونه‌ای استثنایی در معماری سلجوقی تبدیل کرده است.

این مجموعه نه تنها مکانی مذهبی، بلکه نمادی از پیوند هنر، ایمان و خدمت اجتماعی در تاریخ معماری اسلامی به شمار می‌رود.





آخِلات، بدلیس: «یادمان سنگی ترکان از اورخون تا آناتولی»

ناملموس یونسکو در زمینه‌ی «نیازمند پاسداری فوری» افزوده شد؛ اقدامی که اهمیت فرهنگی این هنر چندصدساله و ضرورت حفاظت از آن را یادآور می‌شود.

آخِلات امروز، شهری است که در آن تاریخ و طبیعت به‌زیبایی در کنار هم نشسته‌اند و چون موزه‌ای روباز، روح گذشته را در قلب زندگی معاصر زنده نگه می‌دارد.

۱۴ گنبد و آرامگاه‌های فراوان مربوط به دوره‌های سلجوقی، ایلخانی، قره‌قویونلو و آق‌قویونلو، بیشترین تعداد مقابر گنبددار را در سراسر آناتولی در خود جای داده است.

در سال ۲۰۲۲، هنر «سنگ‌تراشی سنتی آخِلات» به دلیل ظرافت و غنای هنری آن به فهرست میراث

اهمیت تاریخی و فرهنگی عمیق این شهر موجب شده است که آخِلات لقب «قَبْةُ‌الاسلام» را به خود اختصاص دهد؛ عنوانی که آن را در جایگاه سومین مرکز بزرگ اسلامی پس از بلخ افغانستان و بخارای ازبکستان قرار می‌دهد.

این شهر با سنگ مشهور آخِلات ساخته شده و به‌واسطه‌ی

آخِلات، شهر تاریخی در استان بدلیس ترکیه، یکی از مهم‌ترین و باشکوه‌ترین محوطه‌های یادمانی تمدن‌های ترک-اسلامی به‌شمار می‌رود. سنگ‌مزارها و گنبد‌های سلجوقی این شهر تنها قطعاتی تراشیده‌شده از سنگ نیستند، بلکه روایتگران خاموشی هستند که تاریخ، هویت و هنر یک تمدن را در خود نسل به نسل حفظ کرده‌اند.



لباس‌های سنتی ترکمنستان؛ نماد هویت و میراث فرهنگی

مقدمه

پوشاک آیینی ترکمنستان از برجسته‌ترین جلوه‌های میراث فرهنگی این سرزمین است. این لباس‌ها علاوه بر کارکرد روزمره، حامل پیام‌های نمادین، اجتماعی و معنوی‌اند و در آیین‌ها، جشن‌ها و مناسبت‌های ویژه جایگاهی خاص دارند. بررسی پوشاک سنتی ترکمن‌ها دریچه‌ای برای شناخت هویت قومی، باورهای آیینی و هنرهای دستی آنان است. ویژگی شاخص این لباس‌ها استفاده از پارچه‌های ابریشمی دستیاف (کتنی) و سوزن‌دوزی‌های پرنقش است که همچون زبان بصری قوم ترکمن عمل می‌کند.

۱. پوشاک زنان ترکمن

لباس زنان ترکمن پیچیده‌ترین بخش پوشاک سنتی است و بر اساس سن، وضعیت تأهل و تعلق قبیله‌ای تنوع فراوان دارد.

۱. پیراهن (کوینک)

ویژگی‌ها: پیراهنی بلند و گشاد تا مچ پا با برشی ساده.

رنگ و جنس: بیشتر از پارچه ابریشمی کتنی با رنگ‌های قرمز تیره، زرشکی یا عنابی. دختران جوان از رنگ‌های شاد و طرح‌دار بهره می‌برند.

تزئینات: سوزن‌دوزی‌های متراکم در یقه، چاک سینه و سرآستین‌ها با نقش‌های هندسی و الهام گرفته از طبیعت. باور بر این است که این گلدوزی‌ها در نقاط ورود انرژی، نقش محافظتی در برابر نیروهای منفی دارند.

۲. بالاپوش و شلوار

چابیت: کت یا بالاپوش بلند که بسته به جنس و تزئینات برای مراسم رسمی یا روزمره استفاده می‌شود.

بالاق: شلوار گشاد زنانه که در مچ پا تنگ شده و با سوزن‌دوزی ظریف تزئین می‌شود؛ تنها بخش گلدوزی‌شده از زیر پیراهن نمایان است.

۳. زیورآلات

جنس: عمدتاً نقره با سنگ‌های نیمه‌قیمتی چون عقیق و فیروزه.

کارکرد: افزون بر زیبایی، نماد ثروت، جایگاه اجتماعی و باروری؛ همچنین نقش تعویذی برای دفع چشم‌زخم. اجزای مهم: اسیق (پلاک‌های بزرگ سینه)، بوقاو (گردنبندهای حجیم)، آلتین ساچ (تزئینات مو) و بیله‌زیک (دستبندهای پهن).

۴. پوشش سر

روسری: زنان متأهل از روسری‌های بزرگ ابریشمی یا پشمی موسوم به چارقد یا قینگاچ استفاده می‌کنند.

باشماق: پارچه‌ای برای پوشاندن دهان و چانه در حضور بزرگ‌ترها یا نامحرمان، نشانه‌ی احترام و فروتنی.

۱. پوشاک مردان ترکمن

لباس مردان ساده‌تر و کاربردی‌تر است و با زندگی عشایری سازگار طراحی شده.

۱. کلاه سنتی (تلپک)

تعریف: کلاه پشمی استوانه‌ای از پوست بره قره‌گل یا پشم ضخیم.

کارکرد: نماد هویت مردان و سازگار با آب‌وهوا؛ گرم در زمستان و خنک در تابستان. انواع: بلندتر (بوخار تلپک) و کوتاه‌تر (شیپیر تلپک).

۲. تن‌پوش و روپوش

پیراهن (کوینک): ساده و معمولاً سفید با سوزن‌دوزی ظریف در یقه.

دون یا چاپان: قبای بلند و گشاد با آستین‌های پهن.

جنس: ابریشم، پنبه یا پشم.

رنگ: راه‌راه‌های ابریشمی با رنگ‌های تیره چون قرمز و طلایی.

چکمن: کت پشمی ضخیم برای سرمای شدید.

۳. شلوار و کمر بند

جولبار یا بالاق: شلوار گشاد مناسب حرکت و سوار کاری.

لباس ترکمن تنها پوشش نیست، بلکه بیانگر باورها و جایگاه اجتماعی است:

تطابق با سن: تفاوت آشکار میان لباس دختران خردسال، زنان بالغ و عروس‌ها.

محافظت معنوی: گلدوزی‌های متراکم و زیورآلات نقره‌ای بزرگ نقش تعویذی دارند.

پیام اجتماعی: رنگ، جنس و تزئینات لباس جایگاه اجتماعی و وضعیت تأهل را نشان می‌دهد.

جشن‌ها: در نوروز و آیین‌های ملی، لباس‌های نو و رنگارنگ نماد همبستگی و آغاز فصل تازه‌اند.

پوشاک آیینی ترکمنستان فراتر از لباس روزمره است؛ روایتگر تاریخ، باورها و هنرهای دستی این ملت. ترکیب پارچه‌های ابریشمی محلی، سوزن‌دوزی‌های پرمعنا و زیورآلات نقره‌ای حجیم، هویت قومی ترکمن‌ها را زنده نگه می‌دارد و تصویری ملموس از فرهنگ غنی آنان ارائه می‌دهد. معرفی این لباس‌ها نه تنها به پاسداشت میراث فرهنگی کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ای برای دیپلماسی فرهنگی و شناخت بهتر ترکمنستان در سطح منطقه و جهان فراهم می‌آورد.

۱. کارکرد آیینی و نمادین

قوشاق: کمر بند پهن ابریشمی یا چرمی برای محکم نگه‌داشتن قبا.

۱. تنوع قبیله‌ای

هر قبیله ترکمن با نقوش، رنگ‌ها و زیورآلات خاص خود شناخته می‌شود:

- تکه: مشهور به سوزن‌دوزی‌های قرمز تیره و نقوش هندسی متراکم.
- یوموت: استفاده از رنگ‌های قهوه‌ای و نارنجی در کنار قرمز، با خطوط شکسته و لوزی‌های بزرگ.
- ساریق: نقوش ظریف و ریز، پشم نازک و رنگ‌های روشن‌تر.
- ارصاری: گرایش به رنگ‌های تیره و نقوش ساده‌تر.

جاده ابریشم در ترکمنستان؛ چهارراه تمدن‌ها

ترکمنستان با شهرهای باستانی گونورتپه، نسا، مرو و کهنه گرگانج از مهم‌ترین مراکز جاده ابریشم بوده است. قرن‌ها کاروان‌ها، بازرگانان و دانشمندان از دل بیابان‌ها و واحه‌های این سرزمین می‌گذشتند و یکی از مهم‌ترین شبکه‌های فرهنگی جهان را شکل می‌دادند.

ثبت جهانی کریدور زرافشان-قره‌قوم در یونسکو و اکتشافات تازه باستان‌شناسی، نقش تاریخی ترکمنستان را به‌عنوان چهارراه تمدن‌ها بار دیگر برجسته می‌کند.

امروز نیز میراث جاده ابریشم یادآور پیوند ملت‌ها، گفت‌وگو و میراث مشترک فرهنگی است.



سنت؛

گل ارتمن از چاندور، نماد حفاظت و انسجام؛

گل گلی از ارساری، نماد طبیعت و باروری؛

گل تنک‌نشا از عرب‌چو، نماد رمز و راز فرهنگی؛

گل ساریق، نماد اقتدار و استقلال.

مطالعات نمادشناسی نشان می‌دهد این نقوش زبان بصری مشترکی را شکل می‌دهند: هویت قبیله‌ای، باورهای آیینی، ارتباط با طبیعت و بازتاب نظم اجتماعی. پژوهش‌های تطبیقی نیز شباهت‌هایی میان نقوش ترکمن و قالی‌های سیستانی و خراسانی نشان داده‌اند که بیانگر تعامل فرهنگی در آسیای مرکزی است.

نقوش گل ترکمن زبان هندسی هویت‌اند؛ رمزهایی بصری که تاریخ، باور و ساختار اجتماعی را در خود نهفته دارند. تحلیل این نقوش، درک عمیق‌تری از فرهنگ ترکمن و جایگاه آن در میراث منطقه‌ای فراهم می‌آورد.



زیورآلات سنتی ترکمنی؛ گنجینه‌ای از

زیورآلات ترکمنی با نقره‌کاری‌های ظریف و نقش‌های پیچیده، نمادی از هویت عشایری و فرهنگ ترکمنستان هستند. از گردنبندهای مزین به عقیق و فیروزه تا زیورهای ویژه اسب‌های آخال‌تکه، این آثار علاوه بر جنبه تزئینی، بیانگر غرور قبیله‌ای و معنویت‌اند.

ریشه این هنر به سنت‌های عشایری و تعاملات جاده ابریشم بازمی‌گردد. کاوش‌های باستانی در گونور-دپه نیز نمونه‌های کهن زیورآلات فلزی را آشکار کرده‌اند.

در دسامبر ۲۰۲۳، سنت «پروورش اسب آخال‌تکه و تزئین آن با زیورآلات» در فهرست میراث ناملموس یونسکو ثبت شد. مراسم رسمی اعطای گواهی در اکتبر ۲۰۲۴ در شهر ارکاداغ برگزار گردید.

نمایشگاه‌های صنایع دستی عشق‌آباد و موزه‌های ملی، این هنر را معرفی و حفظ کرده‌اند. همچنین همکاری‌های منطقه‌ای با سازمان اکو و تسهیل ورود گردشگران از طریق ویزای الکترونیک، جایگاه بین‌المللی آن را تقویت کرده است.

با وجود چالش‌هایی چون جعل زیورآلات و کاهش استادکاران سنتی، آموزش نسل جوان و حمایت دولت، آینده این هنر را تضمین می‌کند.

نقوش گل ترکمن: زبان هندسی هویت و

نقوش گل ترکمن فراتر از تزئینات قالی‌اند؛ آن‌ها رمزگان فرهنگی و بصری هستند که هویت، باورها و ساختار اجتماعی قبایل ترکمن را بازتاب می‌دهند.

در سنت هنری ترکمن، نقش «گل» نه تنها عنصر تزئینی، بلکه نشانه‌ای از تعلق قبیله‌ای و باورهای آیینی است. هر گل

با فرم هندسی خاص، پیام نمادینی را منتقل می‌کند که نسل‌ها آن را حفظ کرده‌اند.

گل‌های ترکمن به قبایل مختلف تعلق دارند:

گل تکه، نماد قدرت و مرکزیت؛

گل سالور، نماد اتحاد و نظم؛

گل دینارک و گل کپسه از یموت، بیانگر پویایی و تداوم



نان ازبکی؛ یک شاهکار خوشمزه و فرهنگی

وقتی نام نان ازبکی می‌آید، اولین چیزی که به ذهن می‌رسد، یک نان گرد، بزرگ و ضخیم است که بوی دلنشین و طعم منحصر به فردش هر کسی را وسوسه می‌کند. این نان فقط یک خوراکی نیست، بلکه داستانی از فرهنگ و هنر آسیای مرکزی را در خود جای داده است.

ویژگی‌های ظاهری:

۱. شکل و شمایل:

• نان ازبکی به شکل یک دایره بزرگ است، گاهی به اندازه یک سینی کوچک!
• برجستگی و ضخامت آن باعث می‌شود به راحتی از دیگر نان‌ها قابل تشخیص باشد.

۲. ظاهر سطح نان:

• روی نان ازبکی همیشه نقش‌های زیبایی وجود دارد. این نقش‌ها معمولاً با یک وسیله مخصوص به نام «کک» یا سیخ روی خمیر ایجاد می‌شوند.

• مرکز نان اغلب یک فرورفتگی دارد و دور آن با طرح‌های هندسی تزئین شده است. این کار فقط برای زیبایی نیست، بلکه به پخت یکنواخت نان نیز کمک می‌کند.

• رنگ آن طلایی روشن است و وقتی از تنور بیرون می‌آید، بوی دلفریبی دارد.

۳. بافت و طعم:

• وقتی نان ازبکی را می‌شکنید، بافت نرم و اسفنجی آن شما را شگفت‌زده می‌کند. داخل آن پر از حباب‌های کوچک هواست که همین موضوع باعث نرمی آن می‌شود.

• طعم آن کمی شیرین و خوشمزه است و به دلیل پخت سنتی، مزه‌ای به یادماندنی دارد.

ویژگی‌های فرهنگی: نانی برای مهمانی و احترام

۱. نان مهمانی:

در فرهنگ ازبک‌ها و ایرانیان، نان برای مهمانی‌ها و مراسم خاص مثل عروسی‌ها، جشن‌ها و اعیاد مذهبی پخته می‌شود. تقدیم این نان به مهمان، نشانه احترام و مهمان‌نوازی است.

۲. نماد فرهنگی:

این نان پیوند عمیقی با فرهنگ ایران و آسیای مرکزی دارد. گویی هر نان، یک یادگار از تاریخ و هنر شهرهای



بزرگی مانند سمرقند و بخارا است.

۳. روش پخت سنتی:

نان ازبکی در تنوره‌های گلی پخته می‌شود. هنوز در بسیاری از نانوایی‌ها، نانوایان با مهارت خاصی خمیرها را به دیواره داغ تنور می‌چسبانند تا به آن شکل و طعم خاص برسند.

چرا نان ازبکی اینقدر خاص است؟

• نرمی طولانی‌مدت: برخلاف بسیاری از نان‌ها که سریع خشک می‌شوند، نان ازبکی به دلیل ضخامت و بافتش، تا چند روز نرم می‌ماند.

• سیرکننده و مقوی: به دلیل اندازه بزرگ و مواد اولیه مرغوب، یک نان سیرکننده و مقوی است.

• زیبایی خوراکی: نقش‌های روی نان، آن را به یک اثر هنری خوراکی تبدیل کرده است.

در پایان، نان ازبکی فقط یک نان نیست؛ بلکه یک سفیر فرهنگی است که عطر و طعمش، ما را به دل تاریخ و فرهنگ غنی آسیای مرکزی می‌برد.





هنر خوشنویسی و خط نستعلیق در کشورهای عضو اکو

خوشنویسی یا خطاطی، به هنر کتابت با رعایت اصول زیباشناسی و سبک‌های مشخص می‌گویند که هنری دیرینه و هزارساله در ایران است. خط و خوشنویسی در ایران در زمان حکومت تیموریان اهمیت بسیاری پیدا کرد و میرعلی تبریزی شخصی بود که در ایران خط نستعلیق را گسترش داد و آن را قانونمند نمود.

نستعلیق به مرور با اقبال عمومی مواجه گردید و باعث تحول عظیمی در هنر خوشنویسی شد. خط نستعلیق که به‌عنوان عروس خطوط اسلامی شناخته می‌شود یکی از زیباترین و برترین خطوط خوشنویسی است که تا به امروز نیز رواج دارد.

خط نستعلیق یکی از زیباترین و شناخته‌شده‌ترین خطوط فارسی است که در قرن هشتم هجری (حدود قرن ۱۴ میلادی) در ایران شکل گرفت و توسعه یافت. بنابراین، زادگاه اولیه خط نستعلیق در بین کشورهای عضو اکو، ایران است. از دوره صفویه به بعد، نستعلیق به‌عنوان خط رسمی و هنری، در ایران تثبیت شد. کاربرد آن در نسخ خطی، کتاب‌های شعری، کتیبه‌های معماری و اسناد دولتی گسترده بوده است و هنوز در ایران به عنوان یکی از پر کاربردترین خطوط هنری و ادبی بشمار می آید.

بیشتر کشورهای عضو اکو، تحت تأثیر فرهنگ اسلامی و هنرهای اسلامی بوده‌اند. این تأثیر به ویژه در استفاده از خط عربی و فارسی در کتابت قرآن، متون دینی و ادبیات کلاسیک دیده می‌شود. خطوط رایج شامل نسخ، ثلث، نستعلیق، دیوانی و کوفی هستند، که در مناطق مختلف با تفاوت‌های جزئی اجرا می‌شوند. اما می توان گفت که شعر فارسی و اردو نقش بسیار مهمی در هنر خطاطی این کشورها داشته است.

بعد از ایران ،خط نستعلیق در افغانستان گسترش یافت و برای نوشتن فارسی دری و متون ادبی، رسمی و دینی به کار می رفت. امروزه نیز نستعلیق خط اصلی برای نگارش زبان فارسی در افغانستان است.

در کشور تاجیکستان، خط نستعلیق سابقه‌ی طولانی و قابل توجهی دارد و با تاریخ و فرهنگ فارسی تاجیکی گره خورده است، اما وضعیت آن در دوران معاصر تغییر کرده است. از آنجایی که فارسی تاجیکی به عنوان زبان ادبی و رسمی در این کشور رایج بوده است، خط نستعلیق، به‌ویژه برای کتابت شعر، متون ادبی و نسخ خطی مذهبی استفاده می‌شد. خوشنویسان تاجیکی سبک‌های ایرانی نستعلیق را دنبال می‌کردند و آثار شاخصی از خوشنویسی فارسی در تاجیکستان باقی مانده است. اما در دوران اتحاد جماهیر شوروی خط فارسی تاجیکی از نستعلیق به سیریلیک تغییر یافت و در نتیجه استفاده روزمره و رسمی نستعلیق تقریبا متوقف شده است.

خط نستعلیق در پاکستان به شکلی گسترده‌تر از بسیاری کشورهای دیگر عضو اکو پذیرفته شد و حتی تبدیل به خط اصلی نوشتار شد. خوشنویسی نستعلیق یکی از هنرهای ملی پاکستان محسوب می‌شود و در مدارس و مطبوعات رسمی و هنری بسیار رایج است.

ورود نستعلیق به شبه قاره هند و مناطق کنونی پاکستان از طریق سلسله‌های اسلامی ایرانی و مغولی بود. با گسترش زبان اردو در شبه‌قاره هند، خط نستعلیق به عنوان خط استاندارد نوشتار اردو پذیرفته شد. خوشنویسان هندی و پاکستانی سبک نستعلیق را با سبک ایرانی ترکیب کردند و آن را به شکل خاص و خوانا برای اردو توسعه دادند. سبک نستعلیق پاکستانی، به نام ”نستعلیق اردو“، نسبت به نستعلیق ایرانی کمی متفاوت است وفواصل بین حروف و کشیدگی‌ها تغییر کرده است. این خط هنوز خط اصلی نوشتار رسمی و عمومی در پاکستان است و هنر خوشنویسی نستعلیق همچنان در آثار هنری و تزئینی بسیار پررنگ است.

در کشورهای ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان و قرقیزستان گسترش این خط بیشتر در دوره‌های قبل از تغییر خط به لاتین و سیریلیک بوده است و این خط برای کتابت متون مذهبی و ادبی فارسی و عربی کاربرد داشت. در حال حاضر

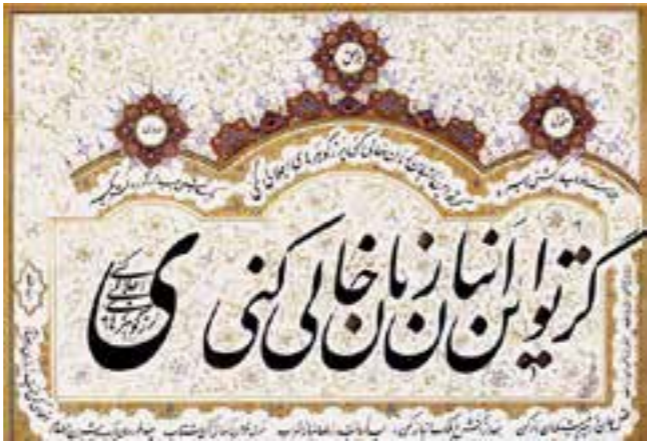
بیشتر جنبه تاریخی و هنری دارد. در دوران شوروی خط عربی– فارسی (از جمله نستعلیق) از نوشتار روزمره و رسمی حذف گردید و استفاده از نستعلیق به متون مذهبی و هنر خوشنویسی محدود شد.

در کشور ترکیه در دوران عثمانی خط فارسی و عربی در بخش‌هایی از قلمرو عثمانی کاربرد داشت. خط نستعلیق عمدتاً در متون علمی، ادبی و مذهبی ایرانی و عربی، اما نه برای زبان ترکی عثمانی به شکل گسترده به کار می رفت. خوشنویسان ترکی نیز از سبک‌های ایرانی و عربی نستعلیق برای کتابت و تزئینات استفاده می‌کردند، اما رواج عمومی نداشت. در سال ۱۹۲۸، ترکیه خط عربی را کنار گذاشت و خط لاتین را برای زبان ترکی پذیرفت. در نتیجه، کاربرد نستعلیق برای نوشتار روزمره و رسمی به‌طور کامل پایان یافت. امروز، نستعلیق در ترکیه صرفاً در هنر خوشنویسی و آثار هنری اسلامی و ایرانی دیده می‌شود و برای نوشتار روزمره، رسمی یا آموزشی هیچ کاربردی ندارد.

خط نستعلیق در جمهوری آذربایجان هم رواج داشته است. در قرون گذشته، به ویژه در دوره‌های صفویه و قبل از آن، نسخ و متون ادبی فارسی و عربی در جمهوری آذربایجان به خط نستعلیق نوشته می‌شدند. خوشنویسان آذربایجانی نیز به سبک‌های ایرانی نستعلیق علاقمند بودند و این خط را برای شعر و متون ادبی به کار می‌بردند. نسخ خوشنویسی نستعلیق در کتابخانه‌ها و نسخه‌های خطی آذربایجان وجود دارد. اما پس از ورود الفبای لاتین و سپس سیریلیک در دوره شوروی، استفاده از نستعلیق برای نوشتار روزمره تقریبا متوقف شد. امروز، نستعلیق بیشتر در هنر خوشنویسی سنتی، تابلوها و تزئینات خطی اسلامی و فارسی دیده می‌شود.

در کل می توان گفت که زادگاه و اولین رونق این خط در ایران بوده است و سپس در افغانستان و تاجیکستان و بعد در سایر کشورهای عضو اکو گسترش یافته است. در حال حاضر کشور ایران و پاکستان بیشترین کاربرد را دارند و در دیگر کشورهای عضو اکو این خط بیشتر جنبه تاریخی و هنری دارد.

تصویر مربوط به یکی از آثار استاد غلامحسین امیرخانی می باشد.



بازی‌های سنتی و بومی در میان کشورهای عضو اکو

بازی‌های محلی و سنتی بخشی جدایی‌ناپذیر از میراث فرهنگی ناملموس بشریت به‌شمار می‌آیند و شایسته آن هستند که به‌عنوان گنجینه‌ای از باورها، آیین‌ها و هویت‌های فرهنگی اقوام مختلف مورد توجه قرار گیرند. این بازی‌ها ضمن برخورداری از پیوندهای تاریخی و فرهنگی میان ملت‌ها، بازتاب‌دهنده هویت، فرهنگ و بخشی از میراث ملی هر کشور هستند.

با توجه به تنوع و گستردگی بازی‌های بومی و محلی در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو)، در این نوشتار تنها به نمونه‌هایی از بازی‌های شاخص و نیز برخی بازی‌های مشترک میان این کشورها اشاره می‌شود.

ایران

تنوع فرهنگی و اقلیمی در مناطق مختلف ایران موجب شکل‌گیری بازی‌های محلی و سنتی متعددی شده است. برخی از این بازی‌ها در مناطق گوناگون کشور رواج دارند و برخی دیگر مختص یک ناحیه خاص هستند. پیشینه بسیاری از این سرگرمی‌ها به باورهای فرهنگی، مذهبی و ملی ایرانیان بازمی‌گردد.

از معروف‌ترین بازی‌های سنتی ایران می‌توان به کبدی (که با نام «زو» نیز شناخته می‌شود)، خروس‌جنگی، بیل‌گردانی (ثبت‌شده در میراث معنوی)، ترکه‌بازی یا چوب‌بازی (نوعی تمرین رزمی)، «گرگم به هوا»، «تیراندازی روی اسب»، «عمو زنجیرباف»، «شاه و وزیر»، «وسطی»، «هفت‌سنگ»، «لی‌لی»، «قایم‌موشک»، «شمع و گل و پروانه»، و همچنین بازی‌های محلی چون کوشک‌ملاق و کلاه‌پران اشاره کرد.



افغانستان

یکی از محبوب‌ترین بازی‌های سنتی افغانستان، به‌ویژه در شهر کابل، بادبادک‌بازی یا «گدی‌پران» است. بازی‌های قدیمی دیگری همچون دنده‌کلیک و شیغی یا بچول‌بازی نیز در مناطق مختلف این کشور رواج دارند.

آن‌ها ارزش تاریخی دارند.

اسب در بسیاری از این بازی‌ها نقش محوری دارد. بازی آدریش یا کشتی روی اسب، نمونه‌ای از تمرین‌های جنگی سنتی است که در جشن‌ها و آیین‌های مختلف برگزار می‌شده است.



ازبکستان

اولاک‌کوپکاری یکی از کهن‌ترین بازی‌های سوارکاری در ازبکستان و آسیای مرکزی است. افزون بر آن، بازی‌هایی مانند جنگ خروس‌ها، بازی‌های شکار (اوشیق، گنگ، جمبیل) و بازی‌های چوپانی نظیر چیلیک، توپتوش و چوپون‌بازی رواج دارند.

تاجیکستان

بازی‌ها و ورزش‌های سنتی تاجیکستان شامل تیراندازی با کمان، کشتی، اسب‌دوانی، چوگان، بزکشی، شطرنج و تخته‌نرد است. بسیاری از این بازی‌ها در میان کشورهای عضو اکو مشترک‌اند و نشان‌دهنده پیوندهای عمیق فرهنگی و تاریخی این منطقه هستند.



از بازی‌های شاخص ترکیه می‌توان به عاشق (آشیق) اشاره کرد که با استخوان تالموس گوسفند انجام می‌شود و در فهرست میراث فرهنگی ناملموس یونسکو به ثبت رسیده است. این بازی در میان همه گروه‌های سنی رواج دارد.

جمهوری آذربایجان

از بازی‌های سنتی جمهوری آذربایجان می‌توان به جولوتوما، دیوارا ووردی، پولونج‌آغان (با یک چوب بلند و یک چوب کوتاه)، ناقیشلی و گوزو باغلیجی اشاره کرد. در بازی گوزو باغلیجی، یکی از بازیکنان با چشمان بسته نقش «گرگ» را ایفا می‌کند و دیگران در محدوده‌ای مشخص حرکت می‌کنند.

ترکمنستان

قره‌گوردم از بازی‌های سنتی ترکمنستان است که یادآور میدان نبرد و شناسایی دشمن است. بازی آراکسیرا نیز با نقش آفرینی «گرگ» و «گوسفند» انجام می‌شود. قورد توتمش نمادی از اتحاد اجتماعی ترکمن‌ها و تهدید همیشگی گرگ در زندگی آنان است. همچنین بازی آی‌ترک‌گون‌ترک که بیشتر میان دختران رواج دارد، بازتاب احترام ترکمن‌ها به عناصر طبیعی همچون ماه و خورشید است.



قرقیزستان

قیزکومای از قدیمی‌ترین بازی‌های سوارکاری است که ریشه در دوران حضور زنان جنگجو دارد. کوک‌بورو یا اولاک‌ترتیش یکی از مهیج‌ترین بازی‌های سنتی این کشور است که در سال ۲۰۱۷ در فهرست میراث فرهنگی ناملموس یونسکو ثبت شد. این بازی برگرفته از آیین‌های شکار عشایری و نماد شجاعت، مهارت رزمی و هماهنگی گروهی است.

قزاقستان

قزاقستان از غنی‌ترین کشورها از نظر تنوع بازی‌های سنتی به‌شمار می‌آید. این بازی‌ها پیوندی عمیق با طبیعت، موسیقی، طراحی لباس و هنرهای نمایشی دارند. حدود ۵۰ نوع بازی سنتی در این کشور شناسایی شده که ۱۰ مورد از

بُزکشی از کهن‌ترین و پرطرفدارترین بازی‌های افغانستان است که امروزه به‌عنوان ورزش ملی شناخته می‌شود و در مناسبت‌هایی چون اعیاد و جشن‌های سال نو برگزار می‌گردد. از دیگر بازی‌های سنتی می‌توان به توپ‌دنده، سنگ‌اندازی و کبک‌جنگی اشاره کرد؛ سرگرمی‌ای که پیشینه‌ای طولانی دارد و در میان روستاییان و شهرنشینان رواج یافته است.



پاکستان

گلی‌داندا از بازی‌های سنتی پاکستان است که با دو چوب انجام می‌شود. همچنین ورزش‌هایی چون کبیدی و چوگان (پولو) در این کشور رواج دارند. چوگان که با اسب و چوب‌های مخصوص انجام می‌شود، به‌ویژه در مناطق شمالی و دره‌های هیمالیا محبوب است و نماد مهارت‌های سوارکاری و کار گروهی به‌شمار می‌آید. افزون بر این، بازی‌هایی مانند بزکشی و دنده‌کلیک نیز مشابه افغانستان در پاکستان دیده می‌شود.

ترکیه

به‌دلیل تنوع قومی و اقلیمی، بازی‌های محلی و سنتی متعددی در ترکیه شکل گرفته است. نزدیکی فرهنگی ایران و ترکیه موجب شده است که حدود ۱۱۶ بازی مشترک میان دو کشور شناسایی شود. بازی‌هایی چون قایم‌موشک، هفت‌سنگ، اتل‌متل، وسطی و بالابلندی از جمله این موارد هستند.



بازی چوگان در کشورهای عضو اکو

امروزه بیش از ۷۷ کشور جهان میزبان مسابقات و برنامه‌های رسمی چوگان هستند. این ورزش کهن همچنین از سال ۱۹۰۰ تا ۱۹۳۹ میلادی در برنامه بازی‌های المپیک حضور داشته و در حال حاضر نیز از سوی کمیته بین‌المللی المپیک به‌عنوان یکی از ورزش‌های جهانی به رسمیت شناخته می‌شود.

واژه «چوگان» از ترکیب دو جزء «چو» به معنای چوب و «گان» به معنای ابزار در زبان‌های ایرانی میانه شکل گرفته و در مجموع به معنای «چوب بازی» است.

ایران

چوگان از حدود ۶۰۰ سال پیش از میلاد در ایران شکل گرفت و طی سده‌ها در دوره‌های هخامنشی، اشکانی و ساسانی به‌عنوان ورزش درباری و آموزشی سواره‌نظام رواج داشت. این بازی در جریان فتوحات داریوش اول به هند نیز راه یافت. در گذشته، چوگان نوعی تمرین نظامی برای فرماندهان و سربازان عالی‌رتبه محسوب می‌شد.

بسیاری از شاعران بزرگ فارسی‌زبان از جمله رودکی، سعدی، حافظ، ناصر خسرو و مولانا به چوگان اشاره کرده‌اند. به دلیل رواج این بازی در میان شاهان و بزرگان، چوگان به «بازی شاهان» شهرت یافته است.

پس از حمله مغولان به ایران و آشنایی آنان با فرهنگ ایرانی، چوگان در سراسر قلمرو وسیع مغولی گسترش یافت؛ دوره‌ای که به‌عنوان مهم‌ترین مرحله خروج این بازی از ایران شناخته می‌شود. در فرهنگ ایرانی، چوگان صرفاً یک ورزش نیست، بلکه روایتگر آیین‌ها، تاریخ و هویت ملی است. این بازی به نام ایران در فهرست میراث جهانی ثبت شده است.

ترکیه

چوگان در قلمرو ترکیه امروزی از دوره سلجوقیان و سپس عثمانیان رواج یافت و از ایران به آناتولی منتقل شد. دوران اوج این بازی به قرن‌های پانزدهم تا هفدهم میلادی و



دوره عثمانی بازمی‌گردد. در منابع عثمانی از چوگان با نام «چوگن» یا «چوگان» یاد شده است. پس از یک دوره افول طولانی، از دهه ۱۹۹۰ میلادی تلاش‌هایی برای احیای رسمی این ورزش در ترکیه آغاز شد.

قزاقستان

چوگان در اصل ورزشی ایرانی-پارسی است، اما گونه‌هایی از بازی‌های سوارکاری با ریشه‌های مشترک در میان اقوام ترک‌تبار آسیای مرکزی، از جمله قزاق‌ها، وجود داشته است. با این حال، رونق سازمان‌یافته چوگان در قزاقستان پدیده‌ای نسبتاً نو و مربوط به سال ۲۰۱۲ میلادی است.

قرقیزستان

قرقیزها از دیرباز با فرهنگ سوارکاری پیوندی عمیق داشته‌اند. اگرچه ورزش سنتی اصلی آنان «کوک‌بورو» یا «بزشکی» است، اما چوگان نیز به‌صورت محدود در میان قبایل ترک‌تبار شناخته شده بود. با این حال، این بازی هرگز به اندازه ایران، آذربایجان یا قلمرو عثمانی در قرقیزستان گسترش نیافت.

ترکمنستان

ترکمن‌ها به‌عنوان قومی سوارکار شناخته می‌شوند و اسب آخال تکه بخش مهمی از هویت فرهنگی آنان است. در منابع تاریخی به بازی‌هایی شبیه چوگان در میان ترکمن‌ها اشاره شده، اما این ورزش هرگز به‌صورت گسترده و سازمان‌یافته، همانند ایران یا عثمانی، در ترکمنستان رواج نداشته است.

ازبکستان

چوگان در ازبکستان تاریخی وجود داشته، اما نسبت به ایران و آذربایجان از رواج کمتری برخوردار بوده است. در دوره تیموریان و پساتیموری، این بازی بیشتر در سطح دربار و طبقات اشراف انجام می‌شد. رونق رسمی چوگان در ازبکستان پس از استقلال این کشور در سال ۱۹۹۱ و به‌ویژه از دهه ۲۰۰۰ میلادی آغاز شد.

تاجیکستان

تاجیکستان بخشی از ماوراءالنهر و خراسان بزرگ بوده است؛ مناطقی که چوگان در آن‌ها از دوران باستان تا قرون میانه رواج داشت. این بازی در دوره‌های سامانیان، غزنویان و تیموریان عمدتاً در دربار و میان اشراف انجام می‌شد. پس از استقلال تاجیکستان، چوگان به‌صورت سازمان‌یافته احیا شد و از دهه ۲۰۱۰ میلادی با فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی رشد بیشتری یافت.

پاکستان

چوگان با ورود حکومت‌های ترک و مغول مسلمان به

شبه‌قاره هند، از ایران به جنوب آسیا راه یافت. در نواحی شمالی پاکستان، به‌ویژه در مناطق گیلگیت-بلتستان و چترال، این بازی قرن‌ها به‌صورت محلی و سنتی انجام می‌شده است. امروزه چوگان در پاکستان هم یک ورزش سنتی و هم معاصر به شمار می‌رود که پس از استقلال کشور، با ساختاری رسمی گسترش یافته است.

افغانستان

چوگان در افغانستان ریشه‌ای بسیار کهن دارد و برخلاف برخی کشورها، همواره به‌صورت پیوسته رواج داشته است. این بازی در محدوده فرهنگی خراسان بزرگ، به‌ویژه در هرات، بلخ و غزنی، محبوب بوده است. در دوره کوشانیان، چوگان سرگرمی اشراف و فرمانروایان به‌شمار می‌رفت و در زمان محمود غزنوی به اوج شکوفایی رسید. در عصر تیموریان نیز هرات یکی از مراکز مهم فرهنگی و ورزشی این بازی بود.

جمهوری آذربایجان

چوگان در قرون میانه در سرزمین‌های امروزی جمهوری آذربایجان رواج فراوان داشت. شواهد باستان‌شناسی و متون ادبی، از جمله آثار نظامی گنجوی، گویای قدمت این بازی است. در دوره صفوی و پس از آن، به‌ویژه در منطقه قره‌باغ، چوگان جایگاه ویژه‌ای داشت. با این حال، در دوران اتحاد جماهیر شوروی این بازی دچار افول شد.

از اواخر قرن بیستم تلاش‌هایی برای احیای چوگان آغاز گردید و در دسامبر ۲۰۱۳ «چوگان، بازی سنتی با اسب قره‌باغ» در فهرست میراث فرهنگی ناملموس در معرض خطر یونسکو ثبت شد. امروزه چوگان در جمهوری آذربایجان به‌عنوان بخشی از هویت فرهنگی و ورزشی ملی ترویج می‌شود و اقدامات حفاظتی یونسکو از آن ادامه دارد.





پیام سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو به مناسبت روز بزرگداشت ابونصر فارابی

هم‌زمان با فرارسیدن روز بزرگداشت ابونصر فارابی، فیلسوف بزرگ مشرق‌زمین و یکی از بنیادگذاران اندیشه‌ی فلسفی در تمدن اسلامی، و نیز روز حکمت و فلسفه، بر خود لازم می‌دانم این روز را به همه پژوهشگران، استادان، دانشجویان، اندیشمندان و دوستداران فرهنگ و خرد و مردم عزیز منطقه اکو تبریک و تهنیت عرض نمایم.

فارابی، که به «معلم ثانی» مشهور است، با ژرف‌نگری کم‌نظیر خود راهی نو و تازه در پیوند عقل، اخلاق، سیاست و هنر گشود و نشان داد که جامعه‌ی انسانی زمانی به کمال می‌رسد که اندیشه و فضیلت همراه و هم‌گام باشند. میراث فکری او، که قرن‌ها از عمرش می‌گذرد، هنوز الهام‌بخش تلاش‌های علمی و فرهنگی ماست؛ چراکه فلسفه نه فقط دانشی نظری، بلکه چراغی برای پیمودن مسیر فردا و راهی برای تعالی انسان است.

موسسه فرهنگی اکو بر استمرار راه خردورزی، گسترش آموزش فلسفه، تقویت تفکر انتقادی، و ترویج گفت‌وگو در میان انسان‌ها همواره تأکید کرده و می‌کند؛ زیرا فلسفه آینه‌ای است که جان آدمی را به تماشای حقیقت می‌نشانند و هر کس در آن بنگرد، به روشنی درون نزدیک‌تر می‌شود. جامعه‌ای که اندیشیدن را ارج نهد، بر فراز دشواری‌ها خواهد ایستاد و در پرتو حکمت، به سوی آینده‌ای روشن گام برمی‌دارد.

از همه همراهان فرهنگ و اندیشه سپاسگزارم و امیدوارم تلاش مشترک ما به شکوفایی هرچه بیشتر فرهنگ و معرفت در این سرزمین بیانجامد.

دکتر مهرداد رخشنده،

سرپرست و مدیر اجرایی موسسه فرهنگی اکو

۳۰ آبان‌ماه سال ۱۴۰۴

فارابی؛ معلم ثانی: معمار عقلانیت و حکمت عملی

ابونصر محمد بن محمد فارابی، که جایگاه رفیعش در تاریخ فلسفه اسلامی با لقب «معلم ثانی» تثبیت گردیده است، بیش از یک شارح، یک معمار فکری محسوب می‌شود. نوآوری اصلی او در ساختاردهی و دسته‌بندی جامع علوم در رساله‌هایی چون احصاءالعلوم، نه تنها نقش یک دانشنامه‌نویس را ایفا کرد، بلکه الگویی برای نهضت علمی پس از خود ترسیم نمود. تأملات فارابی در باب «عقل فعال» و مراتب وجودی، تلاشی روشمند برای پیوند نظام‌مند حکمت الهی با حکمت عملی بود. برجسته‌ترین میراث او، تحلیل عمیقش از ماهیت جامعه و حکومت در پرتو اصول فلسفی یونانی است که به موجب آن، توانست مفاهیم پیچیده‌ای چون سعادت فردی و نظم اجتماعی را در بستر فرهنگی-اسلامی تبیین کند و راه را برای شکوفایی فلسفه عملی در شرق هموار سازد.



سوم: واژگان با معنای متفاوت: کلماتی که در ایران و افغانستان امروز کاربرد دارند، اما با دو معنی کاملاً متفاوت از یکدیگر مورد استفاده قرار می‌گیرند و چهارم: واژه‌های عاریتی افغانستانی: واژه‌هایی که از زبان‌های دیگر وارد زبان فارسی افغانستانی شده‌اند، اما در زبان فارسی ایرانی وجود ندارند.

این اثر گران‌سنگ، در سی‌ویکمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یک اثر شایسته تقدیر در بخش زبان‌شناسی معرفی شد.

انتشارات قطره در سال ۱۳۹۱ این پژوهش را با حمایت مؤسسه فرهنگی اکو، در قطع رقعی به چاپ رساند. «فارسی ناشنیده» یک سند هویتی و زبانی است که برای پژوهشگران، علاقه‌مندان به زبان‌شناسی تطبیقی و فعالان دیپلماسی فرهنگی در منطقه اکو، منبعی ضروری محسوب می‌شود.

علاقه‌مندان جهت دریافت و امانت گرفتن این گنجینه ادبی می‌توانند به کتابخانه دیپلماتیک مؤسسه فرهنگی اکو مراجعه نمایند.

«فارسی ناشنیده»، تألیف شایسته‌ی تقدیر زنده‌یاد، حسن انوشه و غلام‌رضا خداینده‌لو، نه صرفاً یک فرهنگ لغت، بلکه یک پژوهش بینارشته‌ای عمیق در قلمرو زبان فارسی است که گسست‌ها و پیوندهای واژگانی میان فارسی ایران و فارسی افغانستان را مستند می‌کند.

کتاب مذکور درحقیقت تلاشی است برای بازبازی و ثبت میراث مشترک زبانی که در گذر زمان و مرزهای جغرافیایی، دچار فراموشی یا تغییر معنا شده است.

این اثر ارزشمند در هزار صفحه، به چهار دسته اصلی از واژه‌ها و اصطلاحات می‌پردازد:

نخست: واژگان کهن فراموش‌شده: واژه‌هایی که در زبان قدیم فارسی کاربرد داشته‌اند، اما به‌مرور زمان در ایران به فراموشی سپرده شده و دیگر مورد استفاده قرار نمی‌گیرند؛

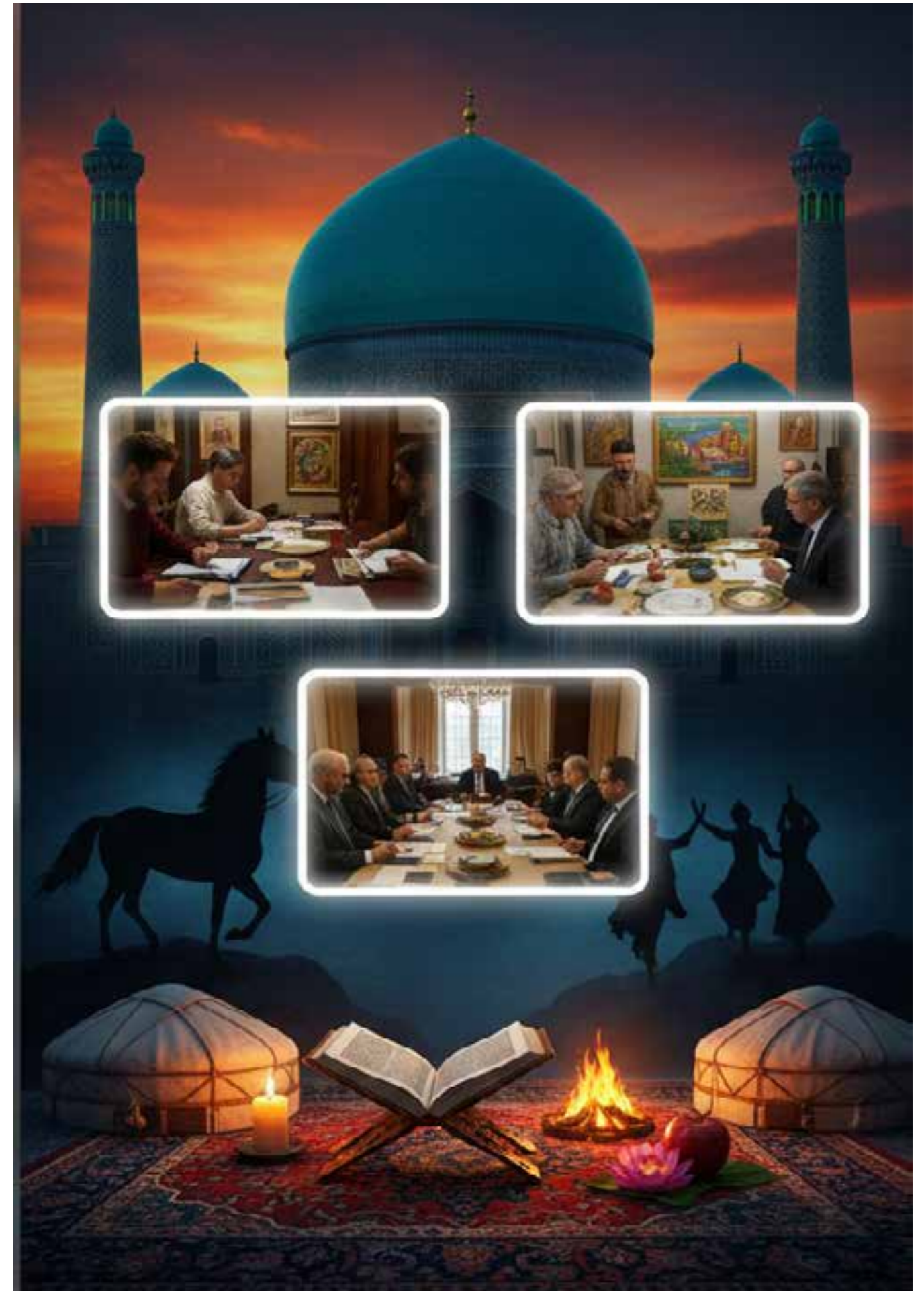
دوم: واژگان رایج در افغانستان: واژه‌هایی که در افغانستان امروز استفاده می‌شوند، اما در ایران نه‌تنها از آن‌ها بهره‌ای برده نمی‌شود، بلکه اغلب برای فارسی‌زبانان ایرانی ناآشنا هستند؛



فصل دوم

رویدادها و تازه‌های فرهنگی موسسه اکو

گزارش فعالیت‌ها، نشست‌ها، نمایشگاه‌ها و همکاری‌های اخیر



دیدار سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با دبیر جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر

صبح روز ۲۸ آبان ۱۴۰۴، آقای مهرداد رخشنده، مدیر اجرایی و سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو، با دکتر آرش امینی، رهبر ارکستر برجسته کشور و دبیر چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر، دیدار و گفت‌وگو کردند.

در این دیدار، آقای رخشنده ضمن تبریک انتصاب شایسته دکتر امینی به‌عنوان دبیر جشنواره، بر آمادگی کامل مؤسسه فرهنگی اکو برای همکاری و حمایت از دبیرخانه این رویداد مهم فرهنگی تأکید کرد.

وی با اشاره به جایگاه ممتاز موسیقی اظهار داشت: «موسیقی زبانی جهانی است که بدون نیاز به ترجمه، هنرمندان و اهل فرهنگ را گرد هم می‌آورد و زمینه‌ساز نزدیکی کشورها می‌شود.»

دکتر آرش امینی نیز در این دیدار، ضمن قدردانی از استقبال و اعلام همکاری مؤسسه فرهنگی اکو، بر اهمیت حضور جریان‌های فرهنگی منطقه تأکید کرد و پیشنهاد داد در این دوره از جشنواره موسیقی فجر، گروه‌های موسیقی کشورهای عضو اکو برای اجرا دعوت شوند.

این پیشنهاد از سوی سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با استقبال روبه‌رو شد و ایشان آمادگی همه‌جانبه مؤسسه را برای تحقق اهداف این جشنواره بین‌المللی اعلام نمود.

اکو؛ جلوه‌گر فرهنگ منطقه در بازارچه خیریه دیپلماتیک تهران

پانزدهمین بازارچه خیریه دیپلماتیک روز سه‌شنبه، ۲۳ آبان ۱۴۰۳، با حضور همسر وزیر امور خارجه، جمعی از بانوان دیپلمات و نمایندگان سفارتخانه‌های خارجی در مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه ایران افتتاح شد. این رویداد به ابتکار انجمن دیپلماتیک بانوان وزارت امور خارجه و با مشارکت گسترده سفارتخانه‌های مقیم تهران برگزار گردید. در مراسم افتتاحیه، علاوه بر مقامات داخلی، همسران سفرا و نمایندگان سیاسی و دیپلماتیک کشورهای مختلف نیز حضور داشتند. بازارچه امسال همچون سال‌های گذشته با عرضه صنایع دستی، پوشاک، زیورآلات، خوراکی‌های محلی و محصولات فرهنگی، فضایی برای معرفی فرهنگ‌ها و سنت‌های متنوع فراهم کرد. عواید این رویداد مطابق روال همیشگی صرف امور خیریه و حمایت از فعالیت‌های انسان‌دوستانه خواهد شد.

نقش پررنگ کشورهای عضو اکو

کشورهای عضو اکو در این بازارچه حضور چشمگیر داشتند. غرفه‌های پاکستان، ازبکستان، تاجیکستان و قزاقستان با ارائه صنایع دستی، تولیدات فرهنگی و خوراکی‌های محلی، توجه بسیاری از بازدیدکنندگان را به خود جلب کردند و جلوه‌ای از تنوع فرهنگی منطقه اکو را به نمایش گذاشتند.

حضور مؤسسه فرهنگی اکو

هیأتی از مؤسسه فرهنگی اکو نیز در این رویداد شرکت کرد و از غرفه‌های کشورهای عضو اکو و سایر سفارتخانه‌ها بازدید نمود. خانم‌ها زهرا اصلانی و مریم شایگان به نمایندگی از مؤسسه فرهنگی اکو در این برنامه حضور داشتند و ضمن گفت‌وگو با نمایندگان فرهنگی کشورها، بر اهمیت همکاری‌های فرهنگی و تقویت پیوندهای منطقه‌ای تأکید کردند. این حضور فعال، بار دیگر نقش مؤسسه فرهنگی اکو را در حمایت از ابتکارات فرهنگی و انسان‌دوستانه و در معرفی ظرفیت‌های فرهنگی کشورهای عضو برجسته ساخت. بازارچه خیریه دیپلماتیک امسال نه تنها فرصتی برای کمک به امور خیریه بود، بلکه بستری برای نمایش همبستگی فرهنگی و دیپلماتیک میان کشورهای عضو اکو و جامعه بین‌المللی فراهم آورد.



دیدار سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با رایزن فرهنگی جمهوری آذربایجان

مؤسسه فرهنگی اکو میزبان برنامه فرهنگی جمهوری آذربایجان در تاریخ ۱۱ دسامبر خواهد بود.

در تاریخ ۲ آذر ۱۴۰۴ (۲۳ نوامبر ۲۰۲۵)، سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو با آقای عسگر عسگراف، رایزن فرهنگی سفارت جمهوری آذربایجان، و هیأت همراه ایشان دیدار و گفت‌وگو کردند. در این نشست، دو طرف درباره راه‌های توسعه همکاری‌ها و تقویت پیوندهای فرهنگی میان مؤسسه فرهنگی اکو و جمهوری آذربایجان تبادل نظر نمودند.

در جریان این دیدار، جمهوری آذربایجان پیشنهاد برگزاری برنامه‌ای فرهنگی در مؤسسه فرهنگی اکو را مطرح کرد که با استقبال آقای رخشنده، سرپرست مؤسسه، همراه شد. مقرر گردید این برنامه در تاریخ ۱۱ دسامبر برگزار شود. سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو ضمن قدردانی از این ابتکار، ابراز امیدواری کردند که این رویداد سرآغاز همکاری‌های گسترده‌تر فرهنگی میان دو طرف باشد.

همچنین در این نشست درباره تقویم برنامه‌های فرهنگی سال ۲۰۲۶ مؤسسه فرهنگی اکو گفت‌وگو شد و بر ضرورت مشارکت فعال‌تر جمهوری آذربایجان در رویدادهای سال آینده تأکید گردید.



اختتامیه دوره تخصصی خوشنویسی کاپرپلیت در مؤسسه فرهنگی اکو

جلسه پایانی دوره تخصصی خوشنویسی به سبک کاپرپلیت، در تاریخ ۲۹ آبان‌ماه ۱۴۰۴، با حضور دکتر مهرداد رخشنده، سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو و جمعی از هنرجویان، در محل کتابخانه دیپلماتیک این مؤسسه، برگزار شد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه فرهنگی اکو، دوره خوشنویسی لاتین به سبک کاپرپلیت، با تدریس استاد ستار مخلص، خوشنویس برجسته و متخصص در حوزه

خوشنویسی لاتین، با هدف معرفی و ترویج یکی از فاخرترین و کاربردی‌ترین سبک‌های خوشنویسی جهانی با موفقیت به اتمام رسید.

دکتر رخشنده در این جلسه، ضمن تقدیر از دستاوردهای استاد مخلص و هنرجویان، بیان داشت: آموزش و ترویج هنرهای نظیر کاپرپلیت، از بعد انتقال مهارت فراتر رفته و به تقویت بنیان‌های ظرافت دیداری و نگارشی می‌انجامد. امید است این دوره، سرآغاز خلق آثار ماندگار و نوآورانه توسط این نسل جدید باشد.

در این دوره آموزشی هنرجویان طی هشت جلسه، مسیر آموزش تدریجی را طی کردند و توانستند بر چالش‌های فنی کنترل قلم غلبه یابند. این دوره بر اصولی کلیدی همچون: حفظ اصالت خط لاتین در شیوه کاپرپلیت، تسلط بر حرکات اصلی و پایه، قلم‌گیری و مرکب‌برداری، کنترل دقیق ماهیچه‌ای برای اجرای قوانین ظریف ضخامت و درنهایت، تشکیل حروف الفبای لاتین و تسلط بر اشکال پیچیده‌ای مانند بیضی، متمرکز بود.

در آخرین جلسه، استاد مخلص ضمن ابراز رضایت کامل از تعهد و پیشرفت هنرجویان در این فرآیند تدریجی، توانایی آنان در کنترل قلم و اجرای ظریف این رشته را مورد تحسین قرار داد.

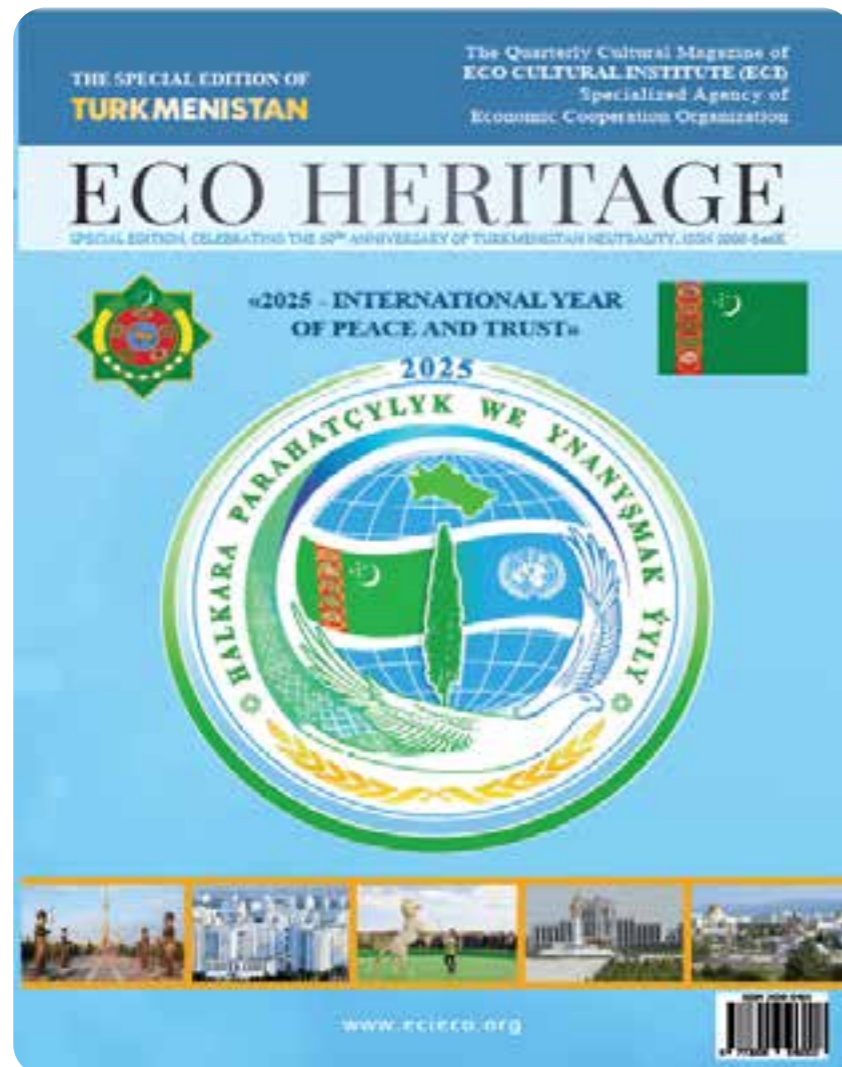


انتشار ویژه‌نامه اکو هریتیج با محوریت ترکمنستان

- مؤسسه فرهنگی اکو، با همکاری سفارت محترم ترکمنستان
- در تهران، تازه‌ترین شماره ویژه‌نامه تخصصی اکو هریتیج
- را با تمرکز بر تاریخ، فرهنگ و نقش منطقه‌ای ترکمنستان
- منتشر کرد. این ویژه‌نامه با رویکردی تحلیلی و مبتنی بر
- پژوهش‌های معتبر، به بررسی جایگاه این کشور در سطوح
- منطقه‌ای و بین‌المللی می‌پردازد و مجموعه‌ای از مقالات
- ارزشمند از متخصصان و پژوهشگران برجسته را دربر می‌گیرد.
- دیپلماسی حمل‌ونقل ترکمنستان
- دیپلماسی آب ترکمنستان
- روابط ترکمنستان و ازبکستان
- همکاری ترکمنستان با کشورهای عضو اکو:
- الگوی توسعه پایدار و همگرایی منطقه‌ای
- فرهنگ ترکمنستان: میراث، هویت و توسعه معاصر
- اسب‌های آخال‌تکه: گنجینه ملی و میراث جهانی

انتشار این ویژه‌نامه، نمادی از تداوم همکاری‌های فرهنگی میان مؤسسه فرهنگی اکو و سفارت محترم ترکمنستان است و نشان‌دهنده تعهد مشترک دو نهاد برای معرفی میراث فرهنگی، ظرفیت‌های معاصر و دستاوردهای کشورهای عضو سازمان اکو می‌باشد.

برای دریافت نسخه کامل ویژه‌نامه، لطفاً به وبسایت موسسه فرهنگی اکو به آدرس www.ecieco.org مراجعه نمایید.



محورهای اصلی ویژه‌نامه

این شماره شامل موضوعات کلیدی زیر است:

- سی‌امین سالگرد بی‌طرفی دائم ترکمنستان
- سیاست خارجی ترکمنستان
- همکاری ترکمنستان با سازمان ملل متحد
- نقش ترکمنستان در سازمان همکاری اقتصادی اکو
- همکاری‌های فرهنگی و اقتصادی ترکمنستان و ایران
- جایگاه ترکمنستان در آسیای مرکزی

پیام تبریک‌رئیس مؤسسه فرهنگی اکو به دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی به مناسبت سالگرد تأسیس این سازمان

به مناسبت سالگرد تأسیس سازمان همکاری اقتصادی (اکو)، آقای سفیر محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، طی پیامی رسمی مراتب تبریک صمیمانه خود را به جناب آقای اسد م. خان، دبیرکل سازمان، ابراز داشت.

آقای حسن در این پیام، سالگرد اکو را فرصتی برای پاسداشت میراث پایدار این سازمان به‌عنوان ستون اصلی همکاری‌های منطقه‌ای دانست و تأکید کرد: «این مناسبت تنها یادآور آغاز راه نیست، بلکه جشنی برای روح پویا و زنده همکاری است که همچنان مسیر آینده منطقه ما را شکل می‌دهد.»

وی با اشاره به نقش مهم و راهبردی دبیرکل در هدایت سازمان، خاطر نشان کرد که تحت رهبری ایشان، اکو توانسته ابتکارات مؤثر و برجسته‌ای را در حوزه‌های اتصال اقتصادی و توسعه تعاملات فرهنگی اجرا کند. رئیس مؤسسه فرهنگی اکو افزود: «این دستاوردها گام‌هایی استوار برای آینده‌ای است که در آن همکاری و هم‌افزایی به نقطه قوت جامعه منطقه‌ای ما تبدیل می‌شود.»

او همچنین بر تعهد پایدار مؤسسه فرهنگی اکو در حمایت از چشم‌انداز و اهداف سازمان تأکید کرده و ابراز امیدواری نمود که با تداوم مشارکت مؤثر میان دو نهاد، مسیر شکوفایی، اعتماد و همبستگی بیشتر میان کشورهای عضو هموارتر شود.

مؤسسه فرهنگی اکو به‌عنوان یکی از نهادهای وابسته، خود را همواره شریک وفادار در تقویت ارکان فرهنگی و اجتماعی مأموریت اکو می‌داند و با اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری متنوع، در جهت تحکیم پیوند میان ملت‌های منطقه تلاش می‌کند.



نخستین نشست کارگروه بررسی بودجه سال ۲۰۲۶ مؤسسه فرهنگی اکو

نخستین نشست کارگروه بررسی بودجه پیشنهادی مؤسسه فرهنگی اکو برای سال ۲۰۲۶ در سالن کنفرانس مؤسسه در تهران برگزار شد.

در این نشست، هیأت‌های نمایندگی از کشورهای عضو حضور داشتند.

در آغاز نشست، آقای رخشنده، سرپرست مؤسسه فرهنگی اکو، تأکید کرد که بودجه و برنامه کاری سال ۲۰۲۶ پس از جلسات متعدد و مشورت‌های گسترده تدوین شده و تلاش شده است تا این سند کاملاً با اهداف کلان مؤسسه هم‌راستا باشد. وی خاطر نشان کرد که سرفصل فعالیت‌ها و برنامه‌های کشورهای عضو به روشنی مشخص شده و این موضوع نشان‌دهنده توجه به جامعیت و نمایندگی متوازن کشورهای عضو در منطقه اکو است.

آقای رخشنده همچنین اظهار داشت که بودجه پیشنهادی سال ۲۰۲۶ در مقایسه با سال گذشته، برنامه‌ای کامل‌تر و کارآمدتر ارائه می‌دهد و از تلاش‌ها و زحمات تیم مؤسسه در تهیه این پیش‌نویس قدردانی کرد.

در جریان نشست:

- چارچوب پیشنهادی بودجه ۲۰۲۴ مورد بررسی قرار گرفت.
- دیدگاه‌ها و پیشنهادهای اولیه مطرح شد.
- روش‌های ارزیابی و نقشه راه تعیین گردید.
- هیأت‌های کشورهای عضو دیدگاه‌ها و پرسش‌های خود را مطرح کردند و بدین ترتیب فضای گفت‌وگویی سازنده برای انعکاس نظرات اعضا در فرآیند بودجه‌ریزی شکل گرفت.

نشست با نهایه شدن بودجه پیشنهادی به پایان رسید. مقرر شد پس از انجام بازبینی‌های تکمیلی، نسخه نهایی جهت تأیید نهایی برای کشورهای عضو ارسال شود. این اقدام گامی مهم در ترسیم چشم‌انداز مالی مؤسسه فرهنگی اکو در سال پیش رو به شمار می‌رود.



هفتمین کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو با موفقیت در آنکارا برگزار شد

هفتمین کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) از ۱۹ تا ۲۱ نوامبر ۲۰۲۵ به میزبانی جمهوری ترکیه در شهر آنکارا با حضور هیأت‌های رسمی کشورهای عضو برگزار شد.

۱۹ نوامبر - برنامه فرهنگی

این رویداد با برگزاری یک برنامه فرهنگی آغاز شد؛ فرصتی که به اعضای هیأت‌ها امکان داد از میراث غنی فرهنگی ترکیه بازدید کنند و پیش از نشست‌های رسمی، روابط حرفه‌ای میان کتابخانه‌های ملی تقویت شود.

۲۰ نوامبر - نشست اصلی کنفرانس

در روز دوم، رؤسا و نمایندگان ارشد کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو پیرامون گذار دیجیتال، ایجاد سکوها مشترک، تبادل دانش و توسعه ظرفیت‌ها برای آینده کتابخانه‌ها به بحث و تبادل نظر پرداختند. محور اصلی گفت‌وگوها بر ضرورت همکاری‌های فناورانه و تقویت زیرساخت‌های دیجیتال در منطقه تمرکز داشت.

۲۱ نوامبر - نشست پایانی

نشست پایانی با ارائه و تصویب بیانیه مشترک همراه بود؛ بیانیه‌ای که بر تعمیق همکاری‌ها، توسعه پروژه‌های مشترک و تقویت سازوکار هماهنگی میان دبیرخانه اکو و مؤسسه فرهنگی اکو تأکید دارد. در ادامه، گواهی‌ها و انتشارات فرهنگی میان هیأت‌ها مبادله شد.

انتخاب میزبان بعدی

در این نشست، قزاقستان به عنوان میزبان دوره بعدی این کنفرانس در سال ۲۰۲۷ انتخاب شد تا تداوم همکاری‌های منطقه‌ای و تبادل تجربیات حرفه‌ای تضمین شود.

همچنین کشورهای عضو بار دیگر بر آمادگی خود برای گسترش همکاری‌ها، توسعه برنامه‌های مشترک و ارتقای اهداف فرهنگی و علمی در گستره منطقه اکو تأکید کردند.

جزئیات هفتمین نشست رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو در آنکارا

هفتمین نشست رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در تاریخ ۱۹ تا ۲۱ نوامبر ۲۰۲۵ در شهر آنکارا و به میزبانی کتابخانه ملی ترکیه و با هماهنگی وزارت فرهنگ و گردشگری جمهوری ترکیه برگزار شد. هیأت‌هایی از افغانستان، جمهوری آذربایجان، ایران،

قزاقستان، تاجیکستان، ازبکستان و جمهوری ترک‌نشین قبرس شمالی (ناظر) همراه با نمایندگان دبیرخانه اکو و مؤسسه فرهنگی اکو (ECI) در این نشست حضور یافتند.

پیش‌زمینه تاریخی این سازوکار همکاری

این مسیر همکاری نخستین بار با نشست افتتاحیه رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو در تهران در ۱۹-۲۰ نوامبر ۲۰۰۷ آغاز شد؛ نشستی که نقطه شروع گفت‌وگوی منطقه‌ای در زمینه حافظه فرهنگی و همکاری میان کتابخانه‌های ملی بود.

این سازوکار سپس با امضای منشور در آوریل ۲۰۰۹ در باکو رسمیت یافت و چارچوب نهادی آن شکل گرفت. میزبانی ترکیه از سومین نشست در سال ۲۰۱۰ نیز به تقویت چشم‌اندازی که با عنوان «منطقه اکو؛ گهواره میراث فرهنگی» شناخته می‌شود، کمک شایانی کرد.

مؤسسه فرهنگی اکو به‌عنوان آغازگر این روند همکاری، همچنان نقش محوری خود را در تقویت هماهنگی، دیپلماسی فرهنگی و توسعه برنامه‌های مشترک میراث دیجیتال در منطقه ایفا می‌کند.

جریان نشست و مباحث کلیدی

نشست اصلی در کتابخانه تاریخی ادنان اوتکن برگزار شد و شرکت‌کنندگان درباره اولویت‌های مشترک از جمله موارد زیر به تبادل نظر پرداختند:

- تحول دیجیتال و استانداردهای فراداده
- حفاظت از نسخه‌های خطی و منابع نادر
- ایجاد مخازن دیجیتال مشترک و نظام‌های دسترسی
- آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی
- تقویت نقش کتابخانه‌های ملی در دیپلماسی فرهنگی.

کشورهای عضو بر اهمیت یک رویکرد هماهنگ در دیجیتالی‌سازی، گسترش تبادل دانش و ایجاد زیرساخت‌های پایدار فنی در سطح منطقه تأکید کردند.

ساختار جدید کمیته‌ها و هماهنگی منطقه‌ای

در راستای مفاد منشور و تصمیمات نشست‌های پیشین، ساختار تقویت‌شده‌ای برای کمیته‌ها مورد تصویب قرار گرفت. سه کمیته موجود مورد تأیید مجدد قرار گرفتند و -به پیشنهاد مؤسسه فرهنگی اکو- یک کمیته جدید هماهنگی و همکاری نیز با اجماع کامل به تصویب رسید. این ساختار جدید با هماهنگی مشترک دبیرخانه اکو و

مؤسسه فرهنگی اکو اداره خواهد شد و مسئولیت آن تضمین پیوستگی، ارتباطات و فرآیند گزارش‌دهی میان کمیته‌هاست.

در «بیانیه مشترک آنکارا» همچنین چهار کمیته تخصصی در حوزه‌های کتابخانه دیجیتال، حفاظت، آموزش و پژوهش، و هماهنگی تأیید شد. افزون بر این، توافق شد که مدیریت پلتفرم دیجیتال منطقه‌ای به ترکیه و ریاست جدید منتقل شود.

پذیرش بیانیه مشترک آنکارا و گام‌های آینده

نشست در تاریخ ۲۱ نوامبر ۲۰۲۵ با پذیرش بیانیه مشترک آنکارا پایان یافت. کشورهای عضو بار دیگر بر تعهد خود به نوآوری دیجیتال، حفاظت از میراث فرهنگی و تقویت ظرفیت نهادی کتابخانه‌های ملی تأکید کردند.

همچنین مقرر شد نقشه راه منطقه‌ای تا سال ۲۰۲۷ تهیه شود و کشورها اولویت‌های خود را در زمینه تبادل نیروی انسانی، همکاری‌های کتاب‌شناختی، آموزش و حفاظت دیجیتال مشخص کنند.

در پایان نیز تصمیم گرفته شد که هشتمین نشست رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو در سال ۲۰۲۷ به میزبانی قزاقستان برگزار شود.

گرامیداشت روز جهانی افراد دارای معلولیت

مؤسسه فرهنگی اکو ضمن گرامیداشت روز جهانی افراد دارای معلولیت، از سهم ارجمند و بی‌بدیل این عزیزان در غنای میراث فرهنگی منطقه قدردانی می‌نماید.

حیات و آثار این چهره‌های درخشان، دلیلی قاطع بر این مدعاست که اراده و خلاقیت، فراتر از هر محدودیتی شکوفا می‌شود.

برخی از چهره‌های الهام‌بخش:

- رودکی: پدر شعر فارسی و موسیقی‌دان بزرگ (نابینا).
- مصطفی ضریب: ادیب و شاعر برجسته ترک‌زبان قرن چهاردهم (نابینا).
- عاشیق ویسل: اسطوره موسیقی فولکلور و فرهنگ عاشیقی (نابینا).

فرصت برابر، زمینه‌ساز شکوفایی استعدادها بزرگ و مشارکت سازنده در تمدن مشترک منطقه است.



تأکید بر حمایت کامل سازمان همکاری اقتصادی از برنامه‌های مؤسسه فرهنگی اکو

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، جناب سفیر محمد حسن، مورد استقبال آقای جاغاتی امره اونگوت، معاون دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی (اکو)، به همراه آقای علی‌م‌الله، رئیس بخش روابط بین‌الملل مؤسسه فرهنگی اکو قرار گرفت. در این دیدار، میهمانان عالی‌قدر ضمن خوشامدگویی به رئیس مؤسسه، حمایت کامل سازمان همکاری اقتصادی از برنامه‌های جاری و آینده مؤسسه فرهنگی اکو را مورد تأکید قرار دادند. معاون دبیرکل بر تعهد سازمان به تقویت همکاری‌ها و پیشبرد چشم‌انداز مشترک وحدت فرهنگی در منطقه اکو تأکید نمود.

این دیدار نمادی از روح مشارکت و اراده مشترک برای پاسداشت میراث فرهنگی و گسترش گفت‌وگو و همکاری میان کشورهای عضو اکو بود.

دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر پاکستان در تهران

در روز یکشنبه ۱۶ آذر ۱۴۰۴ (برابر با ۷ دسامبر ۲۰۲۵)، جناب آقای محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، با جناب آقای محمد مدثر تیپو، سفیر جمهوری اسلامی پاکستان در تهران و عضو شورای نمایندگان دائم کشورهای عضو موسسه فرهنگی اکو، در محل سفارت پاکستان در تهران دیدار و گفت‌وگو کردند.

در این نشست، مسائل مرتبط با مؤسسه فرهنگی اکو مورد بحث قرار گرفت و سفیر محترم پاکستان ضمن تأکید بر اهمیت جایگاه این مؤسسه، حمایت کامل خود را از مؤسسه فرهنگی اکو و ریاست جناب آقای محمد حسن، ابراز داشت.

دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب

در آغاز این دیدار، دکتر ایرانی توضیحاتی درباره اهداف و فعالیت‌های مرکز پژوهشی میراث مکتوب ارائه نمود و به ارتباطات گسترده این مرکز با محققان و ادیبان برجسته منطقه اشاره کرد. وی همچنین همکاری‌های ارزشمند گذشته میان این مرکز و مؤسسه فرهنگی اکو را یادآور شد. او چندین پیشنهاد در زمینه همکاری‌های ادبی میان دو مؤسسه مطرح کرد که با قدردانی رئیس مؤسسه فرهنگی اکو همراه شد.

دو طرف آمادگی خود را برای تقویت و گسترش روابط و همکاری‌های فرهنگی اعلام کردند و توافق شد کمیته‌ای مشترک برای پیگیری امور و انجام هماهنگی‌های لازم تشکیل شود.



رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر ترکیه در تهران دیدار کرد

جناب آقای سفیر محمدحسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو (ECI)، با حضور در سفارت جمهوری ترکیه در تهران با سفیر این کشور، پروفسور دکتر هجایی کرلانگچ، و خانم آجه توپال‌اوغلو سؤگانگوز، رایزن سفارت، دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو ضمن ارائه توضیحاتی درباره مقررات جدید و برنامه‌های آینده این مؤسسه، بر تمایل خود برای گسترش همکاری با ترکیه تأکید کرد و از سفیر کرلانگچ برای بازدید از مؤسسه دعوت به عمل آورد.

سفیر ترکیه نیز با تبریک انتصاب محمدحسن به عنوان رئیس جدید مؤسسه فرهنگی اکو، برای وی آرزوی موفقیت کرد و با تأکید بر اهمیت این مؤسسه برای کشورهای عضو اکو، اعلام داشت که ترکیه همچنان از همکاری‌های نهادی حمایت خواهد کرد.

این دیدار در فضایی صمیمانه برگزار شد و دو طرف درباره برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که مؤسسه فرهنگی اکو در دوره پیش‌رو اجرا خواهد کرد، تبادل نظر کردند.



دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سرپرست مؤسسه یونس امره

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو (ECI)، جناب آقای دکتر محمد حسن، در تاریخ ۱۸ آذرماه ۱۴۰۴ در مقر این مؤسسه با آقای آکیف شاهین، سرپرست مؤسسه یونس امره، دیدار کرد تا درباره همکاری میان دو مؤسسه گفتگو نماید. طرفین توافق کردند که رویدادهای فرهنگی مشترکی از جمله سمینارها، اجراها و جشن‌ها را برگزار نمایند.

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر جمهوری آذربایجان دیدار کرد

سفیر محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، روز دوشنبه، ۱۵ دسامبر ۲۰۲۵، با جناب آقای علی علیزاده، سفیر محترم جمهوری آذربایجان در تهران، دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، سفیر علیزاده را در جریان فعالیت‌های مؤسسه فرهنگی اکو و فعالیت‌های آینده آن قرار داد و زمینه‌ها و ظرفیت‌های فراوان همکاری مؤسسه با سفارت جمهوری آذربایجان و سایر مؤسسات فرهنگی این کشور را یادآوری کرد. وی تأکید کرد که این مؤسسه همیشه آماده همکاری نزدیک با همه کشورهای عضو، از جمله جمهوری آذربایجان، است. سفیر علیزاده، تصدی سمت ریاست مؤسسه را به رئیس جمهور تبریک گفت و از رئیس مؤسسه فرهنگی اکو به خاطر ارائه توضیحات تشکر کرد. در ادامه این نکته از جانب دو طرف مورد تأیید قرار گرفت که همکاری عالی میان سفارت آذربایجان و مؤسسه ادامه یابد.



دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر جمهوری تاجیکستان

جناب سفیر آقای محمدحسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، روز سه‌شنبه ۱۶ دسامبر ۲۰۲۵، با جناب دکتر نظام‌الدین زاهدی، سفیر فوق‌العاده و تام‌الاختیار جمهوری تاجیکستان در جمهوری اسلامی ایران، در سفارت تاجیکستان در تهران دیدار و گفتگو نمودند. در این دیدار، جناب دکتر زاهدی با گرمی از جناب آقای محمدحسن استقبال نمودند و انتصاب وی را به عنوان رئیس مؤسسه فرهنگی اکو تبریک گفتند. او با اشاره به جایگاه برجسته بین‌المللی مؤسسه فرهنگی اکو، این نهاد را یکی از مهم‌ترین مؤسسات فرهنگی منطقه توصیف کرد. در ادامه جناب سفیر محمدحسن برنامه‌های آتی مؤسسه را تشریح نمودند و بر اهمیت تداوم و تقویت همکاری با سفارت در اجرای این برنامه‌ها تأکید کردند. در پاسخ، سفیر تاجیکستان آمادگی کامل خود را برای تحکیم و گسترش روابط فرهنگی و هنری میان جمهوری تاجیکستان و مؤسسه فرهنگی اکو اعلام داشت. این دیدار در فضایی صمیمی و سازنده برگزار شد و دو طرف بر عزم مشترک خود جهت توسعه همکاری‌های دوجانبه فرهنگی تأکید کردند.



دیدار رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با سفیر قرقیزستان در تهران

جناب آقای محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، با جناب آقای دکتر عاقل‌بیک قیلیچ‌آف، سفیر محترم جمهوری قرقیزستان در تهران، دیدار و گفتگو کرد.

در این دیدار، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو ضمن تبریک به دکتر قیلیچ‌آف به مناسبت انتصاب ایشان به عنوان سفیر جدید جمهوری قرقیزستان در جمهوری اسلامی ایران، ایشان را با اهداف، برنامه‌ها و ظرفیت‌های مؤسسه فرهنگی اکو آشنا ساخت و بر آمادگی مؤسسه برای گسترش و تعمیق همکاری‌ها با قرقیزستان تأکید نمود. وی همچنین از سفیر قرقیزستان برای بازدید از مقر مؤسسه فرهنگی اکو دعوت به عمل آورد.

دکتر عاقل‌بیک قیلیچ‌آف نیز با تبریک به جناب آقای محمد حسن به مناسبت انتصاب ایشان به عنوان رئیس جدید مؤسسه فرهنگی اکو، برای ایشان آرزوی موفقیت کرد. وی با اشاره به جایگاه مهم مؤسسه فرهنگی اکو برای تمامی کشورهای عضو، تمایل قرقیزستان را برای توسعه همکاری‌های سازنده و مؤثر اعلام نمود.

در پایان، دو طرف درباره برنامه‌های آتی مؤسسه به تبادل نظر پرداختند و بر آمادگی خود برای تقویت روابط و همکاری‌های دوجانبه تأکید کردند.

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، استقلال قزاقستان را تبریک گفت

دکتر محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو (ECI)، طی پیامی فرارسیدن روز استقلال جمهوری قزاقستان را به آقای اونتالاپ اوناالبایف، سفیر جمهوری قزاقستان در جمهوری اسلامی ایران، تبریک گفت.

رئیس مؤسسه فرهنگی اکو در این پیام، این سالروز ملی را نمادی از اراده و آرمان‌های مردم قزاقستان دانست و نقش فعال این کشور در تقویت گفت‌وگوی فرهنگی و همکاری‌های منطقه‌ای در چارچوب اکو را ستود. وی همچنین ابراز امیدواری کرد که روابط دوستانه و همکاری‌های میان مؤسسه فرهنگی اکو و قزاقستان بیش از پیش تقویت شود.



«چله مهر» در مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد

این مراسم که با اجرای خانم دکتر زهرا اصلانی انجام شد، با هنرمندی گروه موسیقی خنیاگران و نقالی توسط خانم باران نیکانندیش همراه بود و به‌طور گسترده توسط رسانه‌های داخلی و بین‌المللی، ازجمله رادیو فرهنگ، شبکه‌های سحر، پرس‌تی‌وی، آی‌فیلم و شبکه کتاب، خبرگزاری‌های ایبنا، لیزنا و ایران‌پرس پوشش داده شد.



آیین بین‌المللی «چله مهر» به مناسبت گرامیداشت شب یلدا، با حضور سفرا و مقامات عالی‌رتبه، چهره‌های برجسته علمی، ادبی و هنری، در تاریخ ۲۷ آذر ۱۴۰۴، در سالن همایش‌های بین‌المللی مؤسسه فرهنگی اکو برگزار شد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه فرهنگی اکو، در ابتدای این رویداد باشکوه، جناب آقای سفیر محمد حسن، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، ضمن خیرمقدم به مهمانان، یلدا را فراتر از یک رویداد تقویمی توصیف کرد و گفت: «یلدا لحظه‌ای است که تمدن آن را معنا کرده است؛ شبی که در آن تاریکی به دورترین حد خود می‌رسد و ناگزیر عقب‌نشینی می‌کند. این آیین باستانی به ما می‌آموزد که هیچ تاریکی‌ای ابدی نیست». رئیس مؤسسه فرهنگی اکو با اشاره به پیوندهای عمیق کشورهای منطقه افزود: «مردمان منطقه اکو زیر یک آسمان واحد، با یک «خاطره خورشیدی مشترک» به هم پیوسته‌اند. فرهنگ، مانند نور، آرام و مستمر پیشروی می‌کند و به ما یادآوری می‌کند که گفتگو کهن‌تر از ستیز و معنای مشترک عمیق‌تر از تفاوت‌هاست». در بخش دیگری از این محفل، پیام ویدئویی دکتر سیدرضا صالحی‌امیری، وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی پخش شد. وی در این پیام، یلدا را فراتر از یک آیین ملی، گفتمانی برای همبستگی و «تمرین دیپلماسی فرهنگی» توصیف کرد. دکتر صالحی‌امیری با تأکید بر ضرورت تقویت هویت مشترک میان کشورهای عضو اکو و حوزه نوروز، تصریح کرد که یلدا با نمادهایی همچون گفتگو، صلح و وحدت، بستری ارزشمند برای عبور از تنش‌های سیاسی و دست‌یابی به وفاق منطقه‌ای است. در ادامه این برنامه، دکتر رائد فریدزاده، رئیس سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که به‌عنوان مهمان ویژه در این محفل حضور داشت، در سخنانی به نقش کلیدی هنر در حفاظت از ریشه‌های هویتی اشاره کرد. دکتر سید عباس سجادی، مدیرکل دیپلماسی عمومی وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی با اجرای بخش شعرخوانی و تفأل به دیوان حافظ، گرمای ادبی ویژه‌ای به این محفل بخشید؛ همچنین این رویداد با روایت‌های شنیدنی استاد اردشیر رستمی پیرامون جایگاه یلدا در فرهنگ عامه ادامه یافت. در این مراسم ضمن قدردانی از خانم‌ها فاطمه رهبر و مرضیه صادقی برای طراحی سفره یلدا و نمایشگاه هنری، از کتاب «هزار مروارید (هزار ضرب‌المثل از کشورهای عضو اکو)» رونمایی شد. آقای شاه‌منصور شاه‌میرزا، کارشناس تاجیکستان، طی سخنانی، انتشار این کتاب را گامی ارزشمند در مسیر صیانت از میراث مشترک و تقویت همدلی میان ملت‌های منطقه برشمرد.





فصل سوم

ویژه‌نامه

فصلی برای تأمل و تعامل تحلیل‌های عمیق، گفت‌وگوهای تخصصی و مقالات
منتخب درباره یک‌محور فرهنگی مشترک





فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه:

راهبرد ملی برای
دیپلماسی فرهنگی
جهانی و توسعه شهری

۲۰۲۵: ماراتن فرهنگی و اثر فزاینده

سال ۲۰۲۵ سال تحقق کامل این چشم‌انداز بود و به گزارش رسمی «فستیوال جاده فرهنگ ترکیه - ۲۰۲۵» با موفقیتی رکوردشکن به پایان رسید»
این فستیوال که در ۲۰ شهر سازماندهی شد، جریان فرهنگی بی‌وقفه‌ای را به مدت حیرت‌انگیز ۱۸۰ روز-عملاً یک ماراتن فرهنگی ملی هشت ماهه پیوسته-ایجاد کرد و به طور چشمگیری به تلاش‌های برندسازی شهری تمامی مراکز شرکت‌کننده کمک نمود.

مقیاس بی‌سابقه و مشارکت

آمارهای منتشرشده برای دوره سال ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که این برنامه فرهنگی در گستره‌ای کم‌نظیر اجرا شده است. در مجموع ۹,۶۴۵ رویداد شامل کنسرت، نمایشگاه، کارگاه و اجراهای مختلف برگزار شده که نشان‌دهنده تنوع و پوشش وسیع فعالیت‌های هنری است.

همچنین بیش از ۵۰ هزار هنرمند در این دوره مشارکت داشته‌اند؛ موضوعی که نقش مهمی در تقویت اقتصاد خلاق و حمایت از جامعه هنری کشور ایفا می‌کند. این برنامه طی ۱۸۰ روز و در ۲۰ شهر مختلف جریان داشته و توانسته است مشارکت فرهنگی گسترده و بی‌وقفه‌ای را در سطح ملی ایجاد کند.



فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه، با هدف تمرکززدایی فرهنگی به سرعت گسترش یافت:

- ۲۰۲۲: گسترش به پنج شهر، از جمله مراکز منطقه‌ای کلیدی مانند آنکارا و دیاربکر، که محورهای فرهنگی غربی و جنوب شرقی را به هم متصل کرد.
- ۲۰۲۳: این رشد مستمر در دسامبر ۲۰۲۳ با عضویت رسمی فستیوال در انجمن فستیوال‌های اروپایی به اوج خود رسید و جایگاه آن را در میان مهم‌ترین پلتفرم‌های فرهنگی جهان به رسمیت شناخت.
- ۲۰۲۴: رشد قابل توجه به ۱۶ شهر، که تضمین‌کننده نمایندگی در هفت منطقه جغرافیایی ترکیه بود (مانند اضافه شدن قونیه، ازمیر، غازی آنتپ، نوشهیر). تمرکز به سمت ادغام میراث منحصر به فرد و عمیق هر مکان تغییر یافت-از معماری سلجوقی قونیه تا میراث آشپزی غازی آنتپ.

فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه: راهبرد ملی برای دیپلماسی فرهنگی جهانی و توسعه شهری

مقدمه: چشم‌انداز دموکراتیزه کردن فرهنگ

ریشه‌های تاریخی و رشد راهبردی (۲۰۲۱-۲۰۲۴)

گسترش حساب‌شده و مرحله‌ای این فستیوال، کلید درک مقیاس کنونی و پتانسیل آینده آن است:

۲۰۲۱: آغاز و اثبات مفهوم

این ایده برای اولین بار با فستیوال «جاده فرهنگ بی‌اغلو» در استانبول اجرا شد. نخستین دوره آن از ۲۵ سپتامبر تا ۱۰ اکتبر ۲۰۲۱ برگزار شد. این فاز آزمایشی بر نمایش زیرساخت‌های فرهنگی تازه تکمیل و بازسازی شده در منطقه بی‌اغلو، به ویژه مرکز فرهنگی آتاتورک، متمرکز بود. اجرای موفقیت‌آمیز، که شامل نزدیک به ۴۰۰ رویداد و بیش از ۲۰۰۰ هنرمند در یک منطقه متمرکز بود، دلایل مفهومی لازم برای توسعه سراسری را فراهم کرد.

توسعه راهبردی و شناسایی بین‌المللی (۲۰۲۲-۲۰۲۴)

فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه، که تحت نظارت وزارت فرهنگ و گردشگری جمهوری ترکیه آغاز شد، یک برنامه ملی بی‌سابقه در عرصه فرهنگ محسوب می‌شود. این طرح به سرعت از یک رویداد محلی به یک نقشه راه فرهنگی جامع و چندشهری تبدیل شده که هدف آن دموکراتیزه کردن هنر و در دسترس قرار دادن تجربیات فرهنگی باکیفیت برای همه شهروندان در سراسر کشور است.

این فستیوال از سایت‌های تاریخی، مراکز فرهنگی معاصر و فضاهای عمومی به عنوان مکان‌های پویا استفاده می‌کند و شهرهای ترکیه را نه تنها به عنوان مقاصد گردشگری، بلکه به عنوان مراکز پر جنب‌وجوش و دائمی برای تولید هنری و تبادل فکری معرفی می‌کند. این استراتژی به طور ذاتی با تقویت قدرت نرم ترکیه و تثبیت هویت آن در صحنه فرهنگی جهانی گره خورده است.



2025



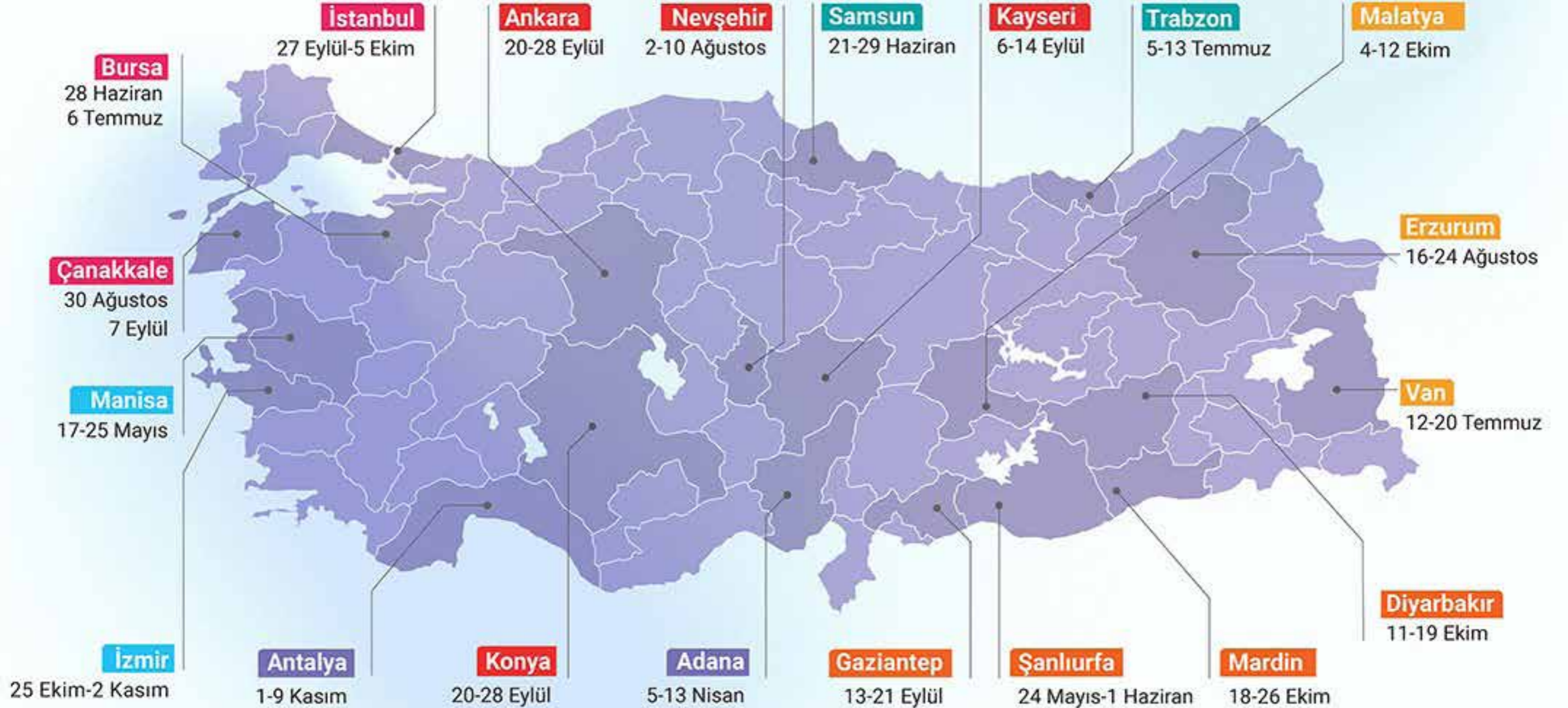
Türkiye Kültür Yolu Festivali



T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

TÜRKİYE
KÜLTÜR YOLU
FESTİVALİ

Festival programı



نتایج اقتصادی و دیپلماتیک برندسازی

تأثیر فستیوال بسیار فراتر از برنامه‌ریزی‌های هنری بود و توانست به اهداف راهبردی ملی دست یابد:

□ **دیپلماسی فرهنگی:** غنا و کیفیت محض رویدادها، از جمله صدها کنسرت و هزاران نمایشگاه هنری سطح بالا، چشم انداز ترکیه را بهبود بخشید و قدرت نرم این کشور را در سطح جهانی تقویت کرد.

□ **جذابیت بین‌المللی:** گنجاندن نمایشگاه‌های مشهور

جهانی، مانند نمایشگاه -پابلو پیکاسو: همه چیز با آفرینش آغاز می‌شود- که در چندین شهر منطقه‌ای مانند آدانا ارائه شد، توانایی فستیوال را در عمل به عنوان یک آهنربا برای گردشگری فرهنگی بین‌المللی نشان داد.

جمهوری آذربایجان برای نخستین بار به عنوان کشور مهمان در جشنواره‌های فرهنگی ترکیه ۲۰۲۵ حضور یافت. این مشارکت در جریان جشنواره‌های «جاده فرهنگ» ارزروم و آنتالیا صورت گرفت. هنرمندان آذربایجانی با اجرای

کنسرت‌های برجسته، شور و نشاط چشمگیری به برنامه افزودند. این رویدادها با استقبال گسترده شرکت‌کنندگان جشنواره روبه‌رو شد و بازخوردهای بسیار مثبتی دریافت کرد. □ **برندسازی شهری:** فستیوال به طور صریح بر ادغام میراث محلی متمرکز بود. هر شهر میزبان با موفقیت از این بستر برای نمایش هویت منحصر به فرد خود استفاده کرد-به عنوان مثال، پیوند دادن بخش غازی آنتپ به میراث غذایی ثبت‌شده در یونسکو. این نگاه راهبردی روندهای برندسازی شهری را تسریع کرد و هویت‌های محلی را به

طور مؤثر در شبکه‌های فرهنگی جهانی ادغام نمود.

□ **اثر فزاینده اقتصادی:** پویایی فرهنگی ایجاد شده، رونق قابل توجهی را برای اقتصادهای محلی به ارمغان آورد. با طولانی‌تر کردن فصل گردشگری و تنوع بخشیدن به پیشنهادات فراتر از گردشگری سنتی ساحلی، فستیوال یک اثر فزاینده قدرتمند ایجاد کرد و پتانسیل کلی گردشگری شهرها را افزایش داد و درآمدی برای مشاغل محلی، صنعتگران و بخش هتل‌داری فراهم نمود.



۲۰۲۶ و افق‌های آینده: راهبرد رشد پایدار

موفقیت این فستیوال در سال ۲۰۲۵ یک مسیر روشن برای سال‌های آتی ایجاد نموده که بر گسترش مستمر و استفاده راهبردی از زیرساخت‌ها متمرکز است.

گسترش ۲۶ شهری و راهبرد قدرت نرم

برنامه رسمی تأیید می‌کند که در سال ۲۰۲۶، فستیوال «جاده فرهنگ ترکیه» به ۲۶ شهر گسترش خواهد یافت. این گسترش با هدف نفوذ عمیق‌تر به مناطق کوچک‌تر، تضمین توزیع عادلانه فرصت‌های فرهنگی است. دو هدف دنبال می‌شود: تثبیت بیشتر راهبرد قدرت نرم ترکیه از طریق درگیری فرهنگی گسترده و گشودن افق‌های جدید و متوازن جغرافیایی در دیپلماسی فرهنگی.

زیرساخت‌های بزرگ و قطب‌های فرهنگی

توسعه آینده به تبدیل زیرساخت‌های کلیدی تاریخی به مراکز فرهنگی اختصاصی گره خورده است:

□ **ایستگاه‌های راه‌آهن استانبول:** تمرکز اصلی بر تکمیل پروژه‌های زیرساختی در مراکز حمل و نقل تاریخی استانبول است. پیش‌بینی می‌شود ایستگاه‌های حیدرپاشا و سیرکچی به عنوان دره‌های فرهنگی بزرگ در طول فستیوال «جاده فرهنگ استانبول» در اکتبر ۲۰۲۶ افتتاح شوند. این طرح تعهدی عظیم به ایجاد جزایر فرهنگی غیرتجاری است که به طور نمادین فرهنگ‌ها را از آسیا تا اروپا پیوند می‌دهد.

□ **بازآفرینی میراث:** چشم‌انداز فرهنگی ۲۰۲۶ شامل تبدیل زندان سابق «دیاربکر» به یک مجموعه فرهنگی جدید، همراه با موزه و سالن تئاتر است که آن را به مکانی برای بازسازی و احیای فرهنگی تبدیل می‌کند.

ادغام جهانی و منطقه‌ای

همسویی راهبردی با نهادهای منطقه‌ای، دامنه دیپلماتیک فستیوال را بیشتر تقویت خواهد کرد. این امر در سال ۲۰۲۶ مستلزم ادغام رویدادها و همکاری‌های تخصصی در بخش‌های مختلف فستیوال است که به طور خاص تبادل فرهنگی و ترویج گردشگری را در سطح منطقه و جهانی تقویت می‌کند.



نتیجه‌گیری

فستیوال «جاده فرهنگ» ترکیه بسیار فراتر از مجموعه‌ای از رویدادها است؛ این یک راهبرد ملی با برنامه‌ریزی دقیق و بلندمدت است که با موفقیت میراث تاریخی ترکیه را با هنر معاصر جهانی پیوند می‌دهد. با دستیابی به مقیاس رکوردشکن و دیپلماسی فرهنگی راهبردی، این فستیوال نه تنها در حال تثبیت ارزش برند بین‌المللی این کشور است، بلکه در حال ساختن یک اکوسیستم فرهنگی فراگیر، پرجنب‌وجوش و از نظر اقتصادی حیاتی برای قرن ۲۱ است.



یلدا

میراث مشترک کشورهای عضو اکو

مقدمه

بازشناسی میراث ادبی، واکاوی پیوند آیین‌ها و توجه به سایر ارتباطات فرهنگی، تنها بستری برای اثبات پیشینه تمدنی مشترک نیست؛ بلکه فراتر از آن، درآمدی است برای بازبانی «سپهر شناختی هم‌آهنگ» میان مردمانی که در دولت‌های متمایز، جوامع متنوع و فرهنگ‌های ظاهراً گوناگون زندگی می‌کنند، اما دانسته یا نادانسته بخش بزرگی از جهان‌بینی، نظام ارزش‌ها و زمینه اندیشه‌گی و باورمندی خود را از گذشته‌ای مشترک به ارث برده‌اند. مردمانی که نه تنها «خواست»ها و دلبستگی‌ها، بلکه «ناخواست»های آنان نیز در چنین بستری شکل گرفته است.

در گستره تمدنی و فرهنگی ایران، یافتن این موضوع‌های مشترک دشوار نیست؛ هرچند برخی از آنها با گذر زمان رنگی دیگر یافته و پیوندشان با ریشه‌های تمدنی-فرهنگی ایرانی کم‌رنگ یا ناشناخته شده است. با این حال، با اندک کاوشی می‌توان این پیوندهای مشترک را بازشناخت و ریشه‌های درهم‌تنیده آنها را باز یافت. یکی از این موارد، یلدا — آخرین شب پاییز و طولانی‌ترین شب سال — است که از چنان عمق تاریخی و فرهنگی برخوردار است که فراتر از مرزهای ایران امروز، در بخش گسترده‌ای از آسیای مرکزی، قفقاز و خاورمیانه نیز حضور دارد. این پهنه همان محدوده‌ای است که امروز کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (ECO) را دربرمی‌گیرد؛ جایی که یلدا با رنگ‌ها و روایت‌های گوناگون قابل شناسایی است و گاه «یلدا» و گاه «چله» (و حتی نام‌های دیگر) خوانده می‌شود.

یلدا در این منطقه نه تنها یک جشن باستانی، بلکه نماد پیوند تمدنی و یادآور تاریخی مشترک است؛ تاریخی که نور را بر تاریکی، امید را بر اضطراب و پایداری را بر گذر فصل‌ها ترجیح داده است. این آیین در برخی کشورها به‌طور کامل حفظ شده، در برخی دیگر به‌صورت جشن‌های مشابه دیده می‌شود و در چند کشور نیز تنها در میان اقلیت‌های فرهنگی رواج دارد.

خاستگاه و اهمیت یلدا

ایران خاستگاه اصلی این جشن است و یلدا همچنان یکی از پرشکوه‌ترین آیین‌های ملی به شمار می‌آید. در فرهنگ ایران باستان، افزایش طول روز پس از طولانی‌ترین شب سال نشانه‌ای از بازگشت خورشید و آغاز فزونی نیروهای خیر دانسته می‌شد. این نگاه در آیین‌های میتراپی، باورهای زرتشتی و حتی در قصه‌های عامیانه نیز بازتاب یافته است. از این رو، یلدا نه تنها یک رخداد تقویمی، بلکه نمادی اسطوره‌ای است که از لایه‌های باستانی فرهنگ تا امروز امتداد یافته است. دوره‌می خانوادگی، شعرخوانی، انار و هندوانه، حافظ‌گشایی و روایت قصه‌های کهن همچنان روح یلدا را زنده نگه داشته‌اند.

جغرافیای یلدا اما بسیار فراتر از مرزهای سیاسی امروز ایران است. اهمیت این آیین را می‌توان در سه محور بررسی کرد: (۱) هویت فرهنگی و تاریخی (۲) نقش در انسجام اجتماعی و پیوند خانوادگی (۳) قابلیت تبدیل شدن به برند فرهنگی مشترک در منطقه اکو

افغانستان؛ چله‌ای به بزرگی یک فرهنگ مشترک

افغانستان یکی از خالص‌ترین و نزدیک‌ترین استعمارهای فرهنگی یلدا را در خود حفظ کرده است. در این کشور، یلدا با نام «شب چله» یا «چله بزرگ» برگزار می‌شود و در شهرهای هرات، کابل، مزار شریف و بامیان رونق فراوان دارد. در این شب، کتاب شعر و اساطیر — به‌ویژه اشعار حافظ، مولانا و بیدل — خوانده می‌شود و در برخی مناطق، بزرگ خانواده داستان‌های قدیمی و افسانه‌های محلی را روایت می‌کنند. همچنین دعای ویژه‌ای خوانده می‌شود؛ همه دست‌ها را بالا می‌برند و بزرگ خانواده دعا می‌کند و دیگران در دل خواسته‌های خود را می‌طلبند.

باور عمومی بر آن است که آغاز زمستان با خوردن میوه‌های تابستانی، انسان را از بیماری‌های فصل سرما دور نگه می‌دارد؛



از این رو خوردن هندوانه یکی از مهم‌ترین سنت‌های این شب است. انار نیز که در بالای سبد میوه قرار می‌گیرد، یادآور چرخه زندگی، تولد دوباره و احیای نسل‌ها است. پوسته سرخ انار نماد طلوع خورشید و دانه‌های سرخ آن نماد نور زندگی دانسته می‌شود.

تاجیکستان؛ چله کلان و چله کوچ

چله در تاجیکستان یکی از عناصر زنده و اصیل هویت فرهنگی این کشور است. بسیاری از پژوهشگران فرهنگ تاجیک، آن را بخشی از «هویت شرقی-ایرانی» مردم این سرزمین می‌دانند. آغاز زمستان با «چله کلان» و سپس «چله کوچ» همراه است که سردترین روزهای زمستان را دربرمی‌گیرد.

در برخی روستاها، مردم قدیمی کناره‌های پنجره را با پوستین می‌پوشانند، از سقف‌ها چرم می‌آویزند و در حیاط گندم می‌پاشند. فال‌گیری برای پیش‌بینی سال آینده، خوردن یک انار کامل به‌عنوان شفابخش همه‌امراض، برپایی سفره‌های زمستانی، شعرخوانی، گردهمایی خانوادگی، تدارک میوه‌های خشک و آجیل، اجرای موسیقی سنتی، خواندن شعرهای رودکی و فردوسی و روایت داستان‌های مردمی از آداب رایج شب چله در تاجیکستان است.

جمهوری آذربایجان؛ چيله گنجه‌سی، آیینی میان ایران و قفقاز

در جمهوری آذربایجان، یلدا با نام «چيله گنجه‌سی» شناخته می‌شود. این جشن به‌ویژه در مناطق جنوبی کشور که پیوندهای فرهنگی بیشتری با ایران دارند، همچنان برگزار می‌شود.

چيله در آذربایجان آمیزه‌ای از سنت‌های ایرانی و فرهنگ‌های ترک‌تبار است و نمونه‌ای از تعامل تاریخی مردمان قفقاز با فرهنگ ایرانی به شمار می‌آید. خوردن «چيله قارپیزی» (هندوانه چله) برای دوری از سرمای زمستان، نواختن عاشیق‌ها، روایت داستان‌های کهن مانند «کوراوغلو» و «قربانی و پری»، و حضور نکات اخلاقی و میهن‌دوستانه در این قصه‌ها از ویژگی‌های این شب است.

در گذشته، تنقلات شب چله محدود به تخمه، پشمک، سنجد، قیسی، برگه زردآلو، بادام و گردو بود؛ اما امروز انواع آجیل‌های تشریفاتی و میوه‌های گرمسیری نیز در

سفره‌ها دیده می‌شود. این تنوع نشان می‌دهد که یلدا در فرهنگ‌های ترک‌زبان قفقاز نیز جایگاهی ریشه‌دار دارد.

ترکمنستان، ازبکستان- سرزمین‌های آسیای مرکزی

در ترکمنستان و ازبکستان، نام «چیلله» همچنان زنده است. هرچند شکل برگزاری آن بسته به منطقه متفاوت است، اما در بسیاری از شهرها و روستاها، خانواده‌ها در بلندترین شب سال گرد هم می‌آیند و خوراکی‌های زمستانی آماده می‌کنند. این آیین‌ها بخشی از حافظه تاریخی مردمان آسیای میانه است و بیشتر در مناطق روستایی و میان خانواده‌های سنتی ترکمن دیده می‌شود.

اگرچه یلدا در ازبکستان نسبت به تاجیکستان یا افغانستان کم‌رنگ‌تر است، اما حرکت فرهنگی آن همچنان قابل مشاهده است. آماده کردن خوراکی‌های زمستانی، گردهمایی خانوادگی، شعرخوانی و نقل قصه‌های حماسی و اسطوره‌ای از عناصر این شب است.

ترکیه؛ ناردوغان و تولد دوباره خورشید

ناردوغان از نظر مفهومی با یلدا مشترک است، زیرا هر دو به بازگشت نور اشاره دارند؛ اما تفاوت‌هایی در محتوا و شکل برگزاری دیده می‌شود.

اگرچه در ترکیه جشن مستقیمی به نام یلدا وجود ندارد، اما سنت باستانی «ناردوغان» به معنای «تولد خورشید» در فرهنگ ترک‌های کهن رواج داشته است. این جشن نیز با انقلاب زمستانی مرتبط است و محور آن تولد دوباره روشنایی است. روشن کردن آتش یا چراغ، تزئین درختان (مشابه آیین‌های ترک باستان و برخی آیین‌های اروپایی) و گردهمایی برای خوردن غذاهای زمستانی از ویژگی‌های ناردوغان است.

قزاقستان و قرقیزستان؛ ردپای باورهای زمستانی

در میان قزاق‌ها و قرقیزها، اگرچه جشن کاملاً مشابهی همانند یلدا برگزار نمی‌شود، اما آیین‌های مرتبط با طولانی‌ترین شب سال و جشن بازگشت خورشید - مانند Kök-Tuma - ریشه در باورهای کهن دارند، هرچند امروزه گستره آنها محدودتر شده است. این آیین‌ها نشان‌دهنده



سخن پایانی

یلدا یا چله تنها یک شب نیست؛ روایتی است از تاریخ مشترک مردمانی که قرن‌ها در کنار هم زیسته‌اند و روایت‌هایشان از نور و تاریکی به هم پیوند خورده است. از ایران و افغانستان تا تاجیکستان، از جمهوری آذربایجان تا آسیای مرکزی، شب یلدا یادآور آن است که فرهنگ‌ها فراتر از مرزها امتداد می‌یابند. گستردگی این آیین ظرفیت ارزشمندی برای همکاری‌های منطقه‌ای، تقویت تعاملات فرهنگی و نمایش میراث مشترک میان ملت‌های عضو اکو فراهم می‌آورد.

تهیه و تنظیم: مهرداد رخشنده
مدیر اجرایی موسسه فرهنگی اکو

نگاه مشترک انسان‌ها در نقاط مختلف جهان به پدیده‌های طبیعی و تلاش برای معنا بخشیدن به تغییر فصل‌ها است.

پاکستان؛ یلدای فارسی‌زبانان

در پاکستان، یلدا رسم ملی نیست، اما در مناطقی مانند گلگت-بلتستان، کویته و میان هزاره‌ها و فارسی‌زبانان، شب چله برگزار می‌شود. کاربرد واژه «چله» در میان فارسی‌زبانان پاکستان نشانه‌ای از نفوذ تاریخی زبان و ادب فارسی در این کشور است. خوراکی‌ها و شعرخوانی فارسی در این مناطق نشان می‌دهد که چگونه یک آیین کهن از مسیر زبان و فرهنگ به زندگی روزمره مردم راه یافته است.

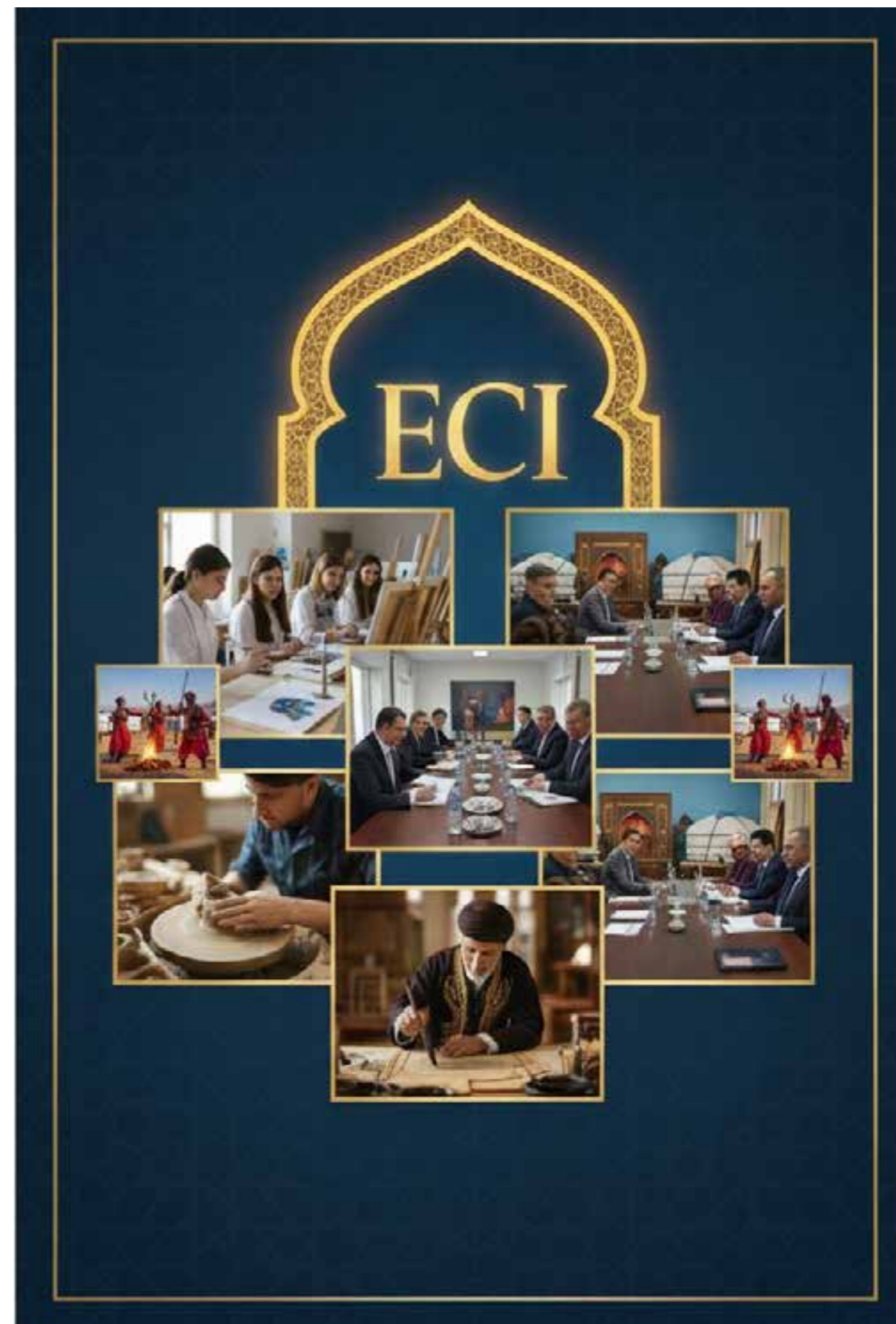
طبقه‌بندی یلدا در کشورهای عضو اکو

برای تحلیل بهتر، کشورها را می‌توان در سه دسته جای داد: الف) کشورهای دارای یلدای کامل و زنده: ایران، افغانستان، تاجیکستان، آذربایجان، ترکمنستان، ازبکستان ب) کشورهایی با جشن‌های هم‌ریشه اما نه لزوماً یلدا: ترکیه (ناردوغان)، قزاقستان، قرقیزستان ج) کشورهایی با برگزاری محدود در میان اقلیت‌ها: پاکستان

فصل چهارم

رویدادها، برنامه‌ها و اخبار فرهنگی منطقه اکو

مروری بر فعالیت‌ها، همایش‌ها و گردهمایی‌های فرهنگی و علمی کشورهای عضو





ایران

اختتامیه جشنواره جهانی فیلم فجر؛ گامی تازه در دیپلماسی فرهنگی اکو

چهل‌وسومین جشنواره جهانی فیلم فجر شامگاه سه‌شنبه در شیراز با حضور مقامات بلندپایه فرهنگی، از جمله اورنگ زینب‌خان کهیچی، وزیر فرهنگ پاکستان، به کار خود پایان داد. این رویداد با تمرکز بر گسترش همکاری‌های منطقه‌ای، بار دیگر نقش سینما را به عنوان ابزاری مؤثر در تقویت روابط فرهنگی و دیپلماسی عمومی برجسته ساخت.

بازار فیلم فجر؛ از دوستی تا تولید مشترک

روح‌الله حسینی، دبیر جشنواره، در دیدار با وزیر فرهنگ پاکستان بر اهمیت هم‌افزایی فرهنگی دو کشور تأکید کرد. وی ابراز امیدواری کرد که سال آینده جشنواره میزبان نخستین اثر مشترک سینمایی ایران و پاکستان باشد. وزیر فرهنگ پاکستان نیز حضور هیئت عالی‌رتبه کشورش را نشانه‌ای از برادری و دوستی عمیق میان دو ملت دانست و پیام روشن همکاری فرهنگی را به جامعه جهانی منتقل کرد.

دارالفنون؛ آموزش در خدمت آینده سینمای اکو

بخش آموزشی جشنواره با عنوان دارالفنون به عنوان بستری برای تربیت نسل جوان سینماگران منطقه معرفی شد:



دبیر جشنواره آمادگی خود را برای برگزاری دوره‌های فشرده فیلم‌سازی (۲ هفته تا ۱ ماهه) برای گروه‌های ۱۰ تا ۲۰ نفره از جوانان پاکستانی اعلام کرد.

این آموزش‌ها به عنوان کلید ورود به مرحله تولیدات مشترک آینده، مورد تأکید قرار گرفت.

سینما؛ زبان مشترک صلح و فرهنگ

نشست‌های اختتامیه جشنواره نشان داد که سینما می‌تواند به عنوان زبان مشترک ملت‌های عضو اکو، زمینه‌ساز تحکیم روابط فرهنگی، تقویت صلح و معرفی عمق تمدنی منطقه به جهان باشد.

موسیقی ایرانی در جشنواره فرهنگی ویتنام

هانوی - نوامبر ۲۰۲۵

یک گروه موسیقی ایرانی در جشنواره بین‌المللی فرهنگی هانوی، ویتنام، اجرا داشت. این جشنواره با حضور بیش از پنجاه کشور برگزار شد و شبکه ملی ویتنام بخش ویژه‌ای را به معرفی موسیقی ایران اختصاص داد. موسیقی ایرانی به عنوان «صدای تمدن کهن شرق» معرفی شد.

تبدیل کارخانه ریس‌باف اصفهان به موزه منطقه‌ای

اصفهان - نوامبر ۲۰۲۵

کارخانه تاریخی ریس‌باف اصفهان، که در سال ۱۹۳۲ تأسیس شد و از نمادهای صنعت نساجی ایران در دوره پهلوی اول به شمار می‌رود، به بزرگ‌ترین موزه منطقه‌ای ایران تبدیل خواهد شد. این پروژه علاوه بر حفظ میراث صنعتی، نقش مهمی در معرفی تاریخ و فرهنگ اصفهان ایفا خواهد کرد.

رشد گردشگری خارجی در ایران

زنجان - نوامبر ۲۰۲۵

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران، رضا

صالحی امیری، اعلام کرد که تعداد گردشگران خارجی در دو ماه اخیر افزایش یافته و به ۴.۵ میلیون نفر رسیده است. وی این رشد را نتیجه توسعه زیرساخت‌ها و سیاست‌های دولت در حوزه گردشگری دانست.

بازار دیپلماتیک فرهنگی ایران در کلمبو

کلمبو - نوامبر ۲۰۲۵

سفارت ایران در سریلانکا بازار دیپلماتیک فرهنگی ایران را در فضای عمومی «گاله فیس گرین» برگزار کرد. این رویداد با هدف معرفی هنر، صنایع دستی و فرهنگ ایران و حمایت از اهداف خیریه برگزار شد.

سریال تلویزیونی «هزار و یک‌شب»؛ نخستین همکاری مشترک ایران و ترکیه

به گزارش TRT Avaz، این مجموعه به کارگردانی مصطفی کیایی، فیلمساز ایرانی ساخته شده و الهام‌گرفته از میراث فرهنگی مشترک داستان‌های «هزار و یک شب» است. در این پروژه گروهی از بازیگران برجسته ایرانی و ترک حضور دارند که در میان آن‌ها نام ستاره نامدار سینمای ایران، پرویز پرستویی، به چشم می‌خورد.

این اثر به‌عنوان نخستین همکاری تلویزیونی میان ایران و ترکیه، پلی فرهنگی تازه محسوب می‌شود که دیپلماسی فرهنگی را تقویت کرده و همکاری‌های فرهنگی میان دو کشور عضو اکو را عمیق‌تر می‌سازد.





حضور گروه موسیقی «فَلک» تاجیکستان در جشنواره «اتحاد از راه فرهنگ» در سنؤل

هر سال در ۱۰ اکتبر در تاجیکستان «روز فَلَک» برگزار می‌شود؛ هنری منحصر به فرد که بیانگر احساسات، اندیشه‌ها و روح مردم تاجیک است و جایگاه برجسته‌ای در فرهنگ ملی این کشور دارد.

این موسیقی سنتی در ۱۵ دسامبر ۲۰۲۱ در شانزدهمین نشست کمیته بین‌الدولی حفاظت از میراث فرهنگی ناملموس یونسکو در پاریس، در فهرست میراث فرهنگی ناملموس بشریت ثبت شد.

گروه‌های هنری آسیای مرکزی در جشنواره فرهنگی کشورهای آسیا با عنوان «اتحاد از راه فرهنگ» در شهر سنؤل به اجرای برنامه پرداختند. به گزارش خبرگزاری «خاور» به نقل از سفارت جمهوری تاجیکستان در کره جنوبی، گروه موسیقی «فَلَک» نماینده تاجیکستان در این رویداد بود. سرودها و نغمه‌های پرمحتوا و دل‌انگیز هنرمندان تاجیک با استقبال گرم تماشاگران متعدد کره‌ای همراه شد.



دوشنبه پایتخت فرهنگی آسیا اعلام شد

در یازدهمین جلسه شورای اجرایی همایش شهرداران آسیا، شهر دوشنبه، پایتخت تاجیکستان، به عنوان پایتخت فرهنگی آسیا در سال ۲۰۲۶ اعلام گردید. این خبر توسط خبرگزاری رسمی تاجیکستان، «خاور» منتشر کرده است.

برگزاری هفته فرهنگی چین در تاجیکستان

هفته فرهنگی چین در تاجیکستان در تاریخ ۲ دسامبر سال جاری آغاز گردید. به گزارش خبرگزاری ازیا پلوس، این مراسم در تئاتر اپرا و باله شهر دوشنبه با اجرای برنامه موسیقی هنرمندان چینی شروع شد. در همین روز مطلوبه‌خان ستاریان، وزیر فرهنگ تاجیکستان با لو اینچون، معاون وزیر فرهنگ جمهوری چین دیدار نمود و در این دیدار طرفین بر گسترش روابط فرهنگی دو کشور تأکید کرده‌اند. مهمانان چینی از موزه ملی تاجیکستان و قلعه حصار دیدن کردند. برنامه موسیقی هنرمندان چینی در شهر باختر نیز برگزار می‌گردد. هفته فرهنگی چین در تاجیکستان تا ۷ دسامبر ادامه داشت.





آیین‌های بزرگداشت مولانا در قونیه با پیام «آرامش» به پایان رسید

هفتصد و پنجاه و دومین آیین‌های بین‌المللی بزرگداشت مولانا جلال‌الدین رومی با مضمون «وقت حضور»، که از ۷ تا ۱۷ دسامبر ۲۰۲۵ در قونیه در حال برگزاری بود، به پایان رسید. این مراسم که با حمایت وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه و در مرکز فرهنگی مولانا و مرکز کنگره سلجوقلو برگزار شد، شامل اجراهای سماع، رسیتال‌های موسیقی، نمایشگاه‌های خوشنویسی، نشست‌های پنل و فعالیت‌های فرهنگی موضوعی بود. این بزرگداشت، که یکی از تثبیت‌شده‌ترین گردهمایی‌های فرهنگی بین‌المللی ترکیه است، همانند سال‌های گذشته، مخاطبان بین‌المللی وسیعی را جذب کرد و بر پیام جهانی مولانا در مورد عشق، یگانگی و ارتباط انسانی تأکید کرد.

آنکارا میزبان جشنواره موفق فرهنگ‌های جهان شد

جشنواره فرهنگ‌های جهان از ۱۲ تا ۱۴ دسامبر ۲۰۲۵ در مرکز کنگره ATO در آنکارا برگزار شد. این رویداد که با همکاری نهادهای فرهنگی، سفارتخانه‌ها، مراکز بین‌المللی فرهنگ و هنرمندان مستقل سازماندهی شده بود، به عنوان یک بستر پویا برای گفت‌وگوی بین‌فرهنگی عمل کرد.

برنامه این جشنواره شامل نمایش فیلم و مستند، اجرای رقص‌های سنتی، کنسرت‌ها، نمایشگاه‌های هنری، ارائه‌های مد، نمایش‌های آشپزی و کارگاه‌های خلاقانه متنوع بود که طیف گسترده‌ای از بیان‌های هنری از سراسر جهان را به نمایش گذاشت.

این رویداد نشان‌دهنده پویایی فرهنگی ترکیه و تعهد آن به تقویت تبادلات بین‌المللی از طریق هنر است.



بخش ترکیه‌ای «همایش بین‌المللی فلسفه ملاصدرا» با موفقیت برگزار شد

بخش ترکیه‌ای «همایش بین‌المللی فلسفه ملاصدرا» روز ۲۱ نوامبر ۲۰۲۵ به میزبانی دانشگاه علوم اجتماعی آنکارا برگزار شد.

این برنامه در ادامه نخستین نشست این مجموعه همایش‌ها بود که ماه اکتبر گذشته در شهرهای قم و اصفهان ایران و با موضوع «بازسازی میراث مشترک فلسفی ایران و ترکیه در چارچوب حکمت متعالیه» برگزار شده بود.

در این دوره از همایش که در آنکارا آغاز شد و در شهر قونیه ادامه یافت، اندیشمندان برجسته از ترکیه و ایران، به همراه پژوهشگران متخصص فلسفه ملاصدرا، گرد هم آمدند و به تبادل دیدگاه‌ها، تقویت میراث فرهنگی مشترک، و تعمیق همکاری‌های علمی و فکری پرداختند.

بزرگداشت روز معلم در تهران

روز معلم در تهران با حضور سفیر جمهوری ترکیه، پروفیسور دکتر حیجابی کرلانگچ، و رایزن آموزشی، دانشیار دکتر امید باشار، برگزار شد. آنان در ضیافت ویژه‌ای با آموزگاران مدرسه ترکیه‌ای تهران دیدار کردند.

در این مراسم، سفیر ترکیه با سخنان گرم خود به همه معلمان تبریک گفت و از آنان قدردانی کرد. همچنین عبدالله چوبوک، مدیر مدرسه ابتدایی ترکیه‌ای تهران، به مناسبت این روز هدایایی به آموزگاران اهدا نمود.

شایان ذکر است که در ترکیه، روز معلم هر سال در ۲۴ نوامبر جشن گرفته می‌شود؛ تاریخی که مجلس بزرگ ملی ترکیه، مصطفی کمال آتاتورک را به‌عنوان «معلم بزرگ» مورد تکریم قرار داد.



انتشار جلد چهارم «آنانی که در دیاربکر اثری بر جای گذاشتند»

جلد چهارم کتاب ابراهیم اوریگن با عنوان «آنانی که در دیاربکر اثری بر جای گذاشتند» منتشر شد. این مجموعه زندگی‌نامه ۱۶۷ شخصیت تأثیرگذار را گرد آورده که در شکل‌گیری سیمای فرهنگی و اجتماعی دیاربکر نقش داشته‌اند.

ابراهیم اوریگن، پژوهشگر و نویسنده، با این اثر حافظه جمعی شهر را غنی‌تر می‌کند؛ کتابی که علاوه بر ثبت زندگی‌نامه‌ها، به تقویت هویت شهری، برندسازی فرهنگی و افزایش سرمایه فرهنگی دیاربکر کمک می‌کند. این جلد تازه توسط انتشارات «اورون» منتشر شده و شامل خاطرات شخصی، روایت‌هایی از دوره‌های مختلف و مجموعه‌ای از عکس‌های تاریخی کمیاب و منتشرنشده است.

این کتاب با معرفی میراث چهره‌های برجسته در حوزه‌های آموزش، هنر، فرهنگ و تجارت، منبعی ارزشمند به شمار می‌رود که میراث دیاربکر را برای نسل‌های آینده حفظ می‌کند.

سفر سفیر پاکستان به چوروم

همزمان با برگزاری «کنفرانس بین‌المللی تجارت، مهندسی و علوم اجتماعی» که با همکاری دانشگاه هیتیت و دانشگاه بنیاد اسلام‌آباد برگزار شد، دکتر یوسف جنید، سفیر پاکستان در آنکارا، به همراه پروفیسور دکتر علی عثمان اوزتورک، رئیس دانشگاه هیتیت، از شهر چوروم بازدید کردند. این هیأت مورد استقبال دکتر حلیل ابراهیم آشقین، شهردار چوروم، قرار گرفت.

دکتر جنید در این دیدار اظهار داشت: «دوست واقعی را هم در روزهای خوش و هم در زمان دشواری می‌توان شناخت. در جریان سیل پاکستان، ترکیه نخستین کشوری بود که در کنار ما ایستاد. پیوند برادری میان دو ملت ما بسیار عمیق است.»

در این دیدار بر پایه‌های فرهنگی دوستی ترکیه و پاکستان نیز تأکید شد و مطرح گردید که شهر

چوروم - مرکز تمدن باستانی هیتی - می‌تواند نقش مؤثری در تعمیق روابط فرهنگی دو کشور ایفا کند.

همچنین دو طرف درباره ایجاد روابط «خواهرخواندگی» میان شهرها به‌منظور تقویت همکاری در سطح مدیریت شهری گفت‌وگو کردند.



«ایلک‌گؤک‌تورک: اون‌سوز»؛ حماسه‌ای نو در روایت سینمایی ترکان

این فیلم که قرار است در سال ۲۰۲۶ به کارگردانی آلپر چاغلار اکران شود، بار دیگر دوران افسانه‌ای بومین‌خان و ایشتمی‌خان را در پیوندی میان تاریخ مستند و لایه‌های اسطوره‌ای بازآفرینی می‌کند.

این اثر با ترکیب عناصر اصیل فرهنگی و بهره‌گیری از تکنیک‌های پیشرفته فیلم‌سازی، نویدبخش حرکتی تازه در صنایع فرهنگی ترکیه و گستره منطقه اکو است.

همان‌گونه که انیمه ژاپن، تولیدات «ژا» در چین و دنیای «باهوبالی» در هند میراث خود را در قالب‌های هنری نوین بازتفسیر کرده‌اند، این فیلم نیز گامی هیجان‌انگیز در مسیر شکل‌گیری هویتی جدید برای سینمای منطقه به شمار می‌رود.

با چنین پروژه‌های جاه‌طلبانه‌ای، به‌نظر می‌رسد فیلم‌سازان ترکیه در سال‌های آینده بیش از پیش در مسیر نوآوری و روایت‌های فرهنگی بدیع گام بردارند.



برگزاری روزهای فرهنگ اروپا در عشق‌آباد

عشق‌آباد - نوامبر ۲۰۲۵
وزارت فرهنگ ترکمنستان با همکاری اتحادیه اروپا و سفارت فرانسه، جشنواره‌ی «روزهای فرهنگ اروپا» را در عشق‌آباد برگزار کرد. این رویداد شامل اجرای آثار موریس راول در تئاتر مگتی‌گلی و کنسرت موسیقی کلاسیک اروپایی با حضور پیانیست لهستانی و ویولن‌نوا و لچک و ارکستر دولتی ترکمنستان به رهبری رسول کلیچف بود.

بازدید هیئت ترکمنستان از مراکز فرهنگی فرانسه

پاریس - نوامبر ۲۰۲۵
هیئت ترکمنستان در جریان سفر فرهنگی خود به فرانسه، از موزه انسان و مؤسسه جهان عرب بازدید کرد. این بازدید با همراهی باستان‌شناس فرانسوی خولیو بندزو-سارمینتو از مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه انجام شد و محور آن بررسی نمایشگاه‌های مربوط به تکامل انسان و تنوع فرهنگی ملت‌ها بود.

موفقیت سینمای ترکمنستان در جشنواره بین‌المللی

مسکو - نوامبر ۲۰۲۵
فیلم ترکمنستانی «Composer» موفق به دریافت جایزه‌ی «Dimand Butterfly» در جشنواره‌ی بین‌المللی فیلم «Open Eurasian» در مسکو شد. این موفقیت نشان‌دهنده‌ی رشد سینمای ترکمنستان و حضور فعال آن در عرصه‌های بین‌المللی است.



نمایشگاه فرهنگی ازبکستان در آنکارا برگزار شد

در تاریخ ۲۵ نوامبر ۲۰۲۵، سفارت ازبکستان در آنکارا کنفرانس ویژه‌ای با عنوان «هنرهای ترکی-اسلامی در ازبکستان» برگزار کرد. در این برنامه، دکتر عبدالملیک توی‌جوبایف به‌عنوان سخنران اصلی حضور داشت.

همچنین اجرای موسیقی سنتی فولکلور ازبک، نمایشگاه خوشنویسی، تذهیب و هنرهای مینیاتور و کارگاه‌های کاغذ دست‌ساز از سمرقند و کونکند برگزار شد.

این رویداد فرهنگی، میراث هنری و ثروت فرهنگی ازبکستان را در آنکارا به نمایش گذاشت و جلوه‌ای از قدرت نرم رو به رشد این کشور را نشان داد.



برگزاری مسابقات بین‌المللی آشپزی و جشنواره «ازبکستان خوش‌طعم ۲۰۲۵» در تاشکند

پایتخت ازبکستان طی میزبانی یکی از مهم‌ترین رویدادهای آشپزی منطقه، به مرکز توجه علاقه‌مندان و متخصصان هنر خوراک در جهان بدل شد. جشنواره معتبر «ازبکستان خوش‌طعم ۲۰۲۵» هم‌زمان با سی‌امین نمایشگاه «گردشگری در جاده ابریشم» در محل نمایشگاه بین‌المللی اسپوی آسیای مرکزی برگزار شد و میزبان سرآشپزان، هنرمندان خوراک و فعالان گردشگری از بیش از ۳۰ کشور بود.

این جشنواره با پشتیبانی کمیته گردشگری جمهوری ازبکستان و همکاری انجمن سرآشپزان ازبکستان برگزار شد و یکی از معتبرترین صحنه‌های رقابت در حوزه غذاهای سنتی، مدرن، نان‌پزی، شیرینی‌پزی، دسرهای هنری و خوراکی‌های نوآورانه به شمار می‌رفت.

مسابقات بین‌المللی آشپزی که در چارچوب این جشنواره برگزار شد، با حضور سرآشپزان برجسته از کشورهای مختلف، بخش‌های متنوعی همچون غذاهای دریایی، غذاهای گیاهی، پاستا، دسر رستورانی و رقابت هیجان‌انگیز «جعبه سیاه» را دربرمی‌گرفت؛ بخشی که شرکت‌کنندگان باید با مواد اولیه ناشناخته در زمانی محدود خوراکی خلاقانه و حرفه‌ای آماده می‌کردند.

این رویداد فرصتی ویژه برای معرفی فرهنگ غذایی ملت‌ها بود؛ چراکه هر غذا روایتی از تاریخ، سنت‌ها و سبک زندگی کشورها به شمار می‌آید.

درخشش کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو)

قزاقستان با کسب چندین عنوان برتر، از جمله مقام نخست «سرآشپز طلایی سال»، عملکردی برجسته داشت.

ایران در بخش غذاهای دریایی و دسر رستورانی خوش درخشید و مقام نخست دسر را به دست آورد.

ازبکستان در رشته‌های غذاهای گیاهی، جعبه سیاه و جعبه سیاه نوجوانان جوایز متعدد کسب کرد.

آذربایجان با کسب مقام‌های نخست پاستا و جعبه سیاه نوجوانان، استعدادهای جوان خود را معرفی کرد.

برگزاری این جشنواره و مسابقات بین‌المللی نشان داد که غذا زبانی مشترک میان ملت‌هاست؛ زبانی که می‌تواند پیوندهای فرهنگی را تحکیم کند و بستری برای همکاری و تعامل بیشتر میان کشورهای منطقه و جهان فراهم آورد. حضور موفق کشورهای عضو اکو نیز بار دیگر توانمندی‌های آشپزی این منطقه را در سطح جهانی برجسته کرد و جایگاه آن‌ها را در مسیر توسعه گردشگری و دیپلماسی فرهنگی تقویت نمود.



فصل پنجم

چشم‌انداز فرهنگی منطقه اکو: برنامه‌ها و اخبار آتی

معرفی برنامه‌های پیشرو، فراخوان‌ها، فرصت‌های همکاری و تقویم فرهنگی آینده



رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری آذربایجان (ژانویه ۲۰۲۶)

میزبانی باکو از جشنواره رقص‌های فولکلور مازندران جمهوری آذربایجان

در اوایل سال نو میلادی، میزبان فستیوال بین‌المللی رقص‌های فولکلور مازندران ۲۰۲۶ خواهد بود. این رویداد مهم فرهنگی قرار است از ۲ تا ۶ ژانویه ۲۰۲۶ در شهر باکو برگزار شود و هدف آن صیانت و توسعه فرهنگ‌های ملی منطقه اعلام شده است

اجرای ویژه ارکستر در گنجه

ارکستر دولتی «قارا‌قاریف» در راستای برنامه وزارت فرهنگ و برای ارتقاء سطح فرهنگ در مناطق، یک برنامه کنسرتی ویژه را در تاریخ ۲۳ ژانویه ۲۰۲۶ در سالن فیلارمونیک گنجه به روی صحنه خواهد برد.

برنامه‌ریزی برای کنگره هنرمندان آسیای میانه در باکو

دبیر اتحادیه هنرمندان آذربایجان از ادامه تلاش‌ها برای ساماندهی و برگزاری کنگره هنرمندان کشورهای آسیای مرکزی و آذربایجان در طول سال ۲۰۲۶ خبر داد. احتمال می‌رود مقدمات و نشست‌های اولیه این کنگره در ژانویه برگزار شود.

افتتاح دفتر گردشگری جمهوری آذربایجان در پکن

باکو قصد دارد در سال ۲۰۲۶ میلادی، یک دفتر دائم گردشگری در کشور چین تأسیس کند. این اقدام با هدف معرفی میراث فرهنگی غنی جمهوری آذربایجان و افزایش چشمگیر جذب گردشگر از بازار بزرگ چین صورت خواهد پذیرفت.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران (ژانویه ۲۰۲۶)

تقویت همکاری‌های منطقه‌ای موسسه فرهنگی اکو

مؤسسه فرهنگی اکو (ECI) در ژانویه ۲۰۲۶، میزبان جلسات داخلی و خارجی خواهد بود. این جلسات با هدف نهایی‌سازی تقویم مشترک سال ۲۰۲۶ و تدوین برنامه‌هایی برای تقویت پیوندهای فرهنگی و تعاملات منطقه‌ای در میان کشورهای عضو، از جمله اجرای توافقات پیشین با نهادهایی چون یونس امره، برگزار خواهند شد

میزبانی تهران از نمایشگاه‌های هنری کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی از برنامه‌ریزی برای برگزاری یک نمایشگاه بزرگ هنرهای معاصر با مشارکت هنرمندان کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی (OIC) در تهران خبر داد. این نمایشگاه قرار است در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ افتتاح شود

آغاز ثبت‌نام جشنواره بین‌المللی شعر فجر

دبیرخانه جشنواره بین‌المللی شعر فجر اعلام کرده است که مراحل ثبت‌نام و فراخوان رسمی برای بخش بین‌الملل این جشنواره در اواخر دسامبر ۲۰۲۵ یا اوایل ژانویه ۲۰۲۶ آغاز خواهد شد. این دوره از جشنواره با تمرکز بر ادبیات مقاومت برگزار خواهد شد.

تهران، کانون بررسی فلسفه و حکمت اسلامی

همایش بین‌المللی «حکمت و فلسفه اسلامی و تمدن نوین اسلامی» با حضور اندیشمندانی از کشورهای مختلف جهان اسلام و سایر کشورها، در نیمه دوم ژانویه ۲۰۲۶ در یکی از مراکز دانشگاهی تهران برگزار خواهد شد.

حضور احتمالی سینمای ایران در جشنواره‌های اروپا

رسانه‌های سینمایی اعلام کرده‌اند که چندین فیلم بلند ایرانی برای حضور در بخش‌های مختلف جشنواره‌های بین‌المللی اروپایی که در ژانویه ۲۰۲۶ برگزار می‌شوند، اعلام آمادگی کرده و یا در حال انجام مراحل ارسال هستند.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی پاکستان (ژانویه ۲۰۲۶)

دهمین دوره جشنواره بین‌المللی ادبیات کراچی

شهر کراچی خود را برای میزبانی از دهمین دوره جشنواره بین‌المللی ادبیات کراچی (KLF) در ژانویه ۲۰۲۶ آماده خواهد کرد. این جشنواره میزبان نویسندگان، منتقدان و شخصیت‌های فرهنگی از سراسر جهان خواهد بود و محفل‌های گفت‌وگو و تبادل فرهنگی را فراهم می‌سازد.

نمایشگاه بین‌المللی هنرهای اسلامی در لاهور

آکادمی ملی هنر لاهور در حال برنامه‌ریزی برای افتتاح یک نمایشگاه بزرگ بین‌المللی هنرهای اسلامی و خوشنویسی است. انتظار می‌رود این نمایشگاه در اواسط ژانویه ۲۰۲۶ گشایش یابد و هدف آن تقویت پیوندهای فرهنگی با جهان اسلام است.

نشست‌های مشترک برای ثبت میراث ناملموس جهانی

وزارت میراث ملی و فرهنگی پاکستان قرار است در ژانویه ۲۰۲۶ نشست‌های برنامه‌ریزی مشترکی با نهادهای منطقه‌ای برگزار کند تا پرونده‌های جدیدی برای ثبت میراث ناملموس (مانند موسیقی سنتی یا صنایع دستی خاص) در فهرست یونسکو آماده کند.

فصل پنجم: چشم‌انداز فرهنگی منطقه اکو: برنامه‌ها و اخبار آتی

بررسی همکاری‌های سینمایی با کشورهای همسایه

رایزنی‌های اولیه میان مسئولان فرهنگی پاکستان و کشورهای منطقه برای توسعه پروژه‌های مشترک سینمایی و تبادل هنرمندان در ژانویه ۲۰۲۶ ادامه خواهد داشت. هدف این رایزنی‌ها، احیای صنعت فیلم‌سازی و افزایش حضور بین‌المللی سینمای پاکستان است.

برنامه‌های فرهنگی سفارتخانه‌ها برای روز کشمیر

سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های پاکستان در کشورهای مختلف، در اواخر ژانویه ۲۰۲۶، مجموعه‌ای از برنامه‌های فرهنگی، هنری و نمایشگاهی را برای بزرگداشت روز همبستگی کشمیر برگزار خواهند کرد.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی قزاقستان (ژانویه ۲۰۲۶)

میزبانی آستانه از جشنواره بین‌المللی موسیقی سنتی

پایتخت قزاقستان، آستانه، در حال برنامه‌ریزی برای برگزاری جشنواره بین‌المللی موسیقی سنتی کشورهای ترک‌زبان در ژانویه ۲۰۲۶ است. هدف از این جشنواره، نمایش تنوع فرهنگی و تقویت هویت مشترک از طریق موسیقی اعلام شده است.

برنامه‌ریزی برای تورهای خارجی گروه‌های باله

گروه‌های برجسته باله و اپرای قزاقستان اعلام کرده‌اند که تورهای بین‌المللی خود را در سال جدید آغاز خواهند کرد و انتظار می‌رود اولین سری اجراها در پایتخت‌های اروپایی در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ کلید بخورد.

نشست‌های همکاری میراث فرهنگی در سازمان کشورهای ترک

مقامات وزارت فرهنگ قزاقستان در ژانویه ۲۰۲۶ در نشست‌های تخصصی سازمان کشورهای ترک شرکت خواهند کرد. دستور کار این نشست‌ها شامل هماهنگی فعالیت‌ها برای حفاظت از میراث ناملموس مشترک و توسعه پروژه‌های فرهنگی مشترک در سال جدید خواهد بود.

نشست‌های همکاری میراث فرهنگی در سازمان

کشورهای ترک

مقامات وزارت فرهنگ قزاقستان در ژانویه ۲۰۲۶ در نشست‌های تخصصی سازمان کشورهای ترک شرکت خواهند کرد. دستور کار این نشست‌ها شامل هماهنگی فعالیت‌ها برای حفاظت از میراث ناملموس مشترک و توسعه پروژه‌های فرهنگی مشترک در سال جدید خواهد بود.

توافق‌نامه‌های فرهنگی دوجانبه جدید

رایزنی‌ها برای امضای چندین توافق‌نامه همکاری فرهنگی دوجانبه با کشورهای آسیایی و اروپایی در ژانویه ۲۰۲۶ ادامه خواهد یافت. این توافق‌نامه‌ها شامل تبادل هنرمندان، برگزاری هفته‌های فرهنگی و نمایشگاه‌های مشترک خواهد بود.

رایزنی‌ها برای امضای چندین توافق‌نامه همکاری فرهنگی دوجانبه با کشورهای آسیایی و اروپایی در ژانویه ۲۰۲۶ ادامه خواهد یافت. این توافق‌نامه‌ها شامل تبادل هنرمندان، برگزاری هفته‌های فرهنگی و نمایشگاه‌های مشترک خواهد بود.

تمرکز بر مطالعات تاریخ شفاهی قزاقستان در خارج

چندین مرکز مطالعاتی آسیای مرکزی در اروپا و آمریکا اعلام کرده‌اند که سمینارها و همایش‌هایی را در ژانویه ۲۰۲۶ برگزار خواهند کرد که در آن به بررسی تاریخ شفاهی و سنت‌های ادبی قزاقستان خواهند پرداخت.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری قرقیزستان (ژانویه ۲۰۲۶)

سفارتخانه‌های قرقیزستان در اروپا در حال آماده‌سازی برای برگزاری نمایشگاه‌های فرهنگی متمرکز بر فرهنگ کوچ‌نشینی، لباس‌های سنتی و صنایع دستی در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ هستند تا گردشگری فرهنگی را ترویج دهند.

اجرای ویژه اپرای قرقیزی در پایتختت

تئاتر ملی اپرا و باله قرقیزستان در بیشکک، مجموعه‌ای از اجراهای ویژه را برای آغاز سال ۲۰۲۶ در ژانویه برنامه‌ریزی کرده است. این اجراها شامل اپراهای کلاسیک ملی با تاکید بر موسیقی و میراث ناملموس قرقیز خواهد بود.

برنامه‌ریزی برای تور بین‌المللی کمانچه‌نوازان

وزارت فرهنگ قرقیزستان از آغاز برنامه‌ریزی برای اعزام گروه‌های کمانچه‌نوازی و نوازندگان سازهای سنتی به کشورهای منطقه‌ای و اروپایی در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ خبر داد. هدف، نمایش قابلیت‌های موسیقی فولکلور قرقیزی در مجامع بین‌المللی است.

برنامه‌ریزی برای تور بین‌المللی کمانچه‌نوازان

وزارت فرهنگ قرقیزستان از آغاز برنامه‌ریزی برای اعزام گروه‌های کمانچه‌نوازی و نوازندگان سازهای سنتی به کشورهای منطقه‌ای و اروپایی در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ خبر داد. هدف، نمایش قابلیت‌های موسیقی فولکلور قرقیزی در مجامع بین‌المللی است.

نشست‌های مشترک با یونسکو در مورد جاده ابریشم

قرقیزستان که یکی از کشورهای کلیدی در مسیر جاده ابریشم است، در ژانویه ۲۰۲۶ میزبان نشست‌های کارشناسی با نمایندگان منطقه‌ای یونسکو خواهد بود. این نشست‌ها بر حفاظت و مرمت آثار تاریخی باقی‌مانده از جاده ابریشم تمرکز خواهند داشت.

توسعه پروژه‌های ادبی با سازمان‌های منطقه‌ای

آکادمی ملی علوم قرقیزستان در حال نهایی‌سازی چند پروژه مشترک با سازمان‌های فرهنگی منطقه‌ای است. این پروژه‌ها شامل ترجمه و انتشار آثار ادبی و حماسی قرقیزستان در کشورهای ترک‌زبان در سال ۲۰۲۶ خواهد بود.

نمایشگاه «فرهنگ کوچ‌نشینی» در یک‌پایتخت اروپایی

نمایشگاه «**فرهنگ کوچ‌نشینی**» در یک‌پایتخت اروپایی

سفارتخانه‌های قرقیزستان در اروپا در حال آماده‌سازی برای برگزاری نمایشگاه‌های فرهنگی متمرکز بر فرهنگ کوچ‌نشینی، لباس‌های سنتی و صنایع دستی در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ هستند تا گردشگری فرهنگی را ترویج دهند.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری تاجیکستان (ژانویه ۲۰۲۶)

کنفرانس بین‌المللی زبان فارسی در دوشنبه

کنفرانس بین‌المللی زبان فارسی در دوشنبه

وزارت فرهنگ تاجیکستان در حال برنامه‌ریزی برای برگزاری یک کنفرانس بزرگ بین‌المللی با تمرکز بر زبان و ادبیات فارسی در اواسط ژانویه ۲۰۲۶ در دوشنبه است. این کنفرانس میزبان اندیشمندان و اساتیدی از ایران، افغانستان و سایر کشورهای فارسی‌زبان و فارسی‌دوست خواهد بود.

افتتاح موزه جدید تاریخ شفاهی در دوشنبه

قرار است یک موزه تخصصی جدید با تمرکز بر تاریخ شفاهی و سنت‌های حماسی تاجیکستان، که از حمایت سازمان‌های بین‌المللی برخوردار است، در اوایل ژانویه ۲۰۲۶ در پایتخت این کشور افتتاح شود.

وزارت فرهنگ تاجیکستان در حال برنامه‌ریزی برای برگزاری یک کنفرانس بزرگ بین‌المللی با تمرکز بر زبان و ادبیات فارسی در اواسط ژانویه ۲۰۲۶ در دوشنبه است. این کنفرانس میزبان اندیشمندان و اساتیدی از ایران، افغانستان و سایر کشورهای فارسی‌زبان و فارسی‌دوست خواهد بود.

افتتاح موزه جدید تاریخ شفاهی در دوشنبه

قرار است یک موزه تخصصی جدید با تمرکز بر تاریخ شفاهی و سنت‌های حماسی تاجیکستان، که از حمایت سازمان‌های بین‌المللی برخوردار است، در اوایل ژانویه ۲۰۲۶ در پایتخت این کشور افتتاح شود.

نشست‌های مشترک با یونسکو در مورد آثار تاریخی

مقامات تاجیک در ژانویه ۲۰۲۶ با نمایندگان یونسکو و کارشناسان منطقه‌ای، نشست‌هایی را برای بحث و تبادل نظر در مورد حفاظت از آثار باستانی شهر سمرقند و بخارا (که مرزهای فرهنگی مشترک دارند) و تقویت گردشگری میراثی برگزار خواهند کرد.

اعزام گروه‌های هنری به جشنواره‌های منطقه‌ای

وزارت فرهنگ در حال نهایی‌سازی برنامه‌های خود برای اعزام گروه‌های موسیقی و نمایش سنتی تاجیکستان به

فصل پنجم: چشم‌انداز فرهنگی منطقه اکو: برنامه‌ها و اخبار آتی

جشنواره‌های فرهنگی بین‌المللی در آسیا و قفقاز است که قرار است در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ برگزار شوند.

جشنواره‌های فرهنگی بین‌المللی در آسیا و قفقاز است که قرار است در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ برگزار شوند.

برنامه‌های ویژه سال نو در تالارهای فرهنگی

تئاترها و اپراخانه‌های دوشنبه مجموعه‌ای از برنامه‌های ویژه و کلاسیک را برای جشن‌های سال نو میلادی در سراسر ژانویه ۲۰۲۶ اجرا خواهند کرد که از این میان، چندین اجرای مشترک با هنرمندان خارجی نیز به چشم خواهد خورد.

تئاترها و اپراخانه‌های دوشنبه مجموعه‌ای از برنامه‌های ویژه و کلاسیک را برای جشن‌های سال نو میلادی در سراسر ژانویه ۲۰۲۶ اجرا خواهند کرد که از این میان، چندین اجرای مشترک با هنرمندان خارجی نیز به چشم خواهد خورد.

سومین کنگره زبان‌شناسان کشورهای هم‌ریشه و همبسته فرهنگی

به مناسبت سی‌وپنجمین سالگرد استقلال تاجیکستان، از ۱۵ تا ۱۸ نوامبر ۲۰۲۶ در این کشور برگزار می‌شود. این رویداد به ابتکار کمیته زبان و اصطلاحات دولت تاجیکستان سامان یافته و میزبان پژوهشگران و زبان‌شناسانی از سراسر جهان خواهد بود که در زمینه زبان تاجیکی تحقیق می‌کنند.

در این گزارش، بر اهمیت تاریخی و جایگاه فرهنگی زبان تاجیکی - یکی از کهن‌ترین زبان‌های منطقه و زبان مادری میلیون‌ها نفر در ایران، افغانستان، آسیای مرکزی و بخش‌هایی از شبه‌قاره - تأکید شده است. دولت تاجیکستان با اجرای «برنامه توسعه زبان دولتی ۲۰۲۰-۲۰۳۰» و همچنین سیاست‌های حمایتی از زبان‌ها و فرهنگ‌های اقلیت‌های قومی، به تقویت جایگاه زبان تاجیکی و تنوع زبانی کشور می‌پردازد.

سومین کنگره زبان‌شناسان کشورهای هم‌ریشه و همبسته فرهنگی

به مناسبت سی‌وپنجمین سالگرد استقلال تاجیکستان، از ۱۵ تا ۱۸ نوامبر ۲۰۲۶ در این کشور برگزار می‌شود. این رویداد به ابتکار کمیته زبان و اصطلاحات دولت تاجیکستان سامان یافته و میزبان پژوهشگران و زبان‌شناسانی از سراسر جهان خواهد بود که در زمینه زبان تاجیکی تحقیق می‌کنند.

در این گزارش، بر اهمیت تاریخی و جایگاه فرهنگی زبان تاجیکی - یکی از کهن‌ترین زبان‌های منطقه و زبان مادری میلیون‌ها نفر در ایران، افغانستان، آسیای مرکزی و بخش‌هایی از شبه‌قاره - تأکید شده است. دولت تاجیکستان با اجرای «برنامه توسعه زبان دولتی ۲۰۲۰-۲۰۳۰» و همچنین سیاست‌های حمایتی از زبان‌ها و فرهنگ‌های اقلیت‌های قومی، به تقویت جایگاه زبان تاجیکی و تنوع زبانی کشور می‌پردازد.

در این گزارش، بر اهمیت تاریخی و جایگاه فرهنگی زبان تاجیکی - یکی از کهن‌ترین زبان‌های منطقه و زبان مادری میلیون‌ها نفر در ایران، افغانستان، آسیای مرکزی و بخش‌هایی از شبه‌قاره - تأکید شده است. دولت تاجیکستان با اجرای «برنامه توسعه زبان دولتی ۲۰۲۰-۲۰۳۰» و همچنین سیاست‌های حمایتی از زبان‌ها و فرهنگ‌های اقلیت‌های قومی، به تقویت جایگاه زبان تاجیکی و تنوع زبانی کشور می‌پردازد.

رهبر تاجیکستان، امامعلی رحمان، نیز همواره بر حفظ اصالت و ارتقای منزلت زبان دولتی تأکید داشته و بر فراهم بودن زمینه‌های قانونی برای استفاده آزادانه از زبان‌های دیگر در کنار زبان رسمی اشاره کرده است.

رهبر تاجیکستان، امامعلی رحمان، نیز همواره بر حفظ اصالت و ارتقای منزلت زبان دولتی تأکید داشته و بر فراهم بودن زمینه‌های قانونی برای استفاده آزادانه از زبان‌های دیگر در کنار زبان رسمی اشاره کرده است.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری ترکیه (ژانویه ۲۰۲۶)

گشایش نمایشگاه بین‌المللی هنرهای معاصر استانبول

شهر استانبول خود را برای افتتاح یک نمایشگاه بزرگ بین‌المللی هنرهای معاصر در ژانویه ۲۰۲۶ آماده خواهد کرد. این نمایشگاه پذیرای آثار هنرمندان برجسته از ترکیه و سایر کشورهای اروپایی و آسیایی خواهد بود و بر تبادل ایده‌های هنری نوین تمرکز دارد.

حضور پررنگ سینمای ترکیه در جشنواره‌های اروپایی

انتظار می‌رود چندین فیلم بلند سینمایی از کارگردانان مطرح ترکیه در ژانویه ۲۰۲۶ در جشنواره‌های معتبر سینمایی اروپا (نظیر رویدادهای پیش از جشنواره برلین) حضور یابند. این حضور، نشان‌دهنده ادامه حضور سینمای ترکیه در صحنه بین‌المللی است.

نشست‌های مهم با سازمان کشورهای ترک

وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه در ژانویه ۲۰۲۶ میزبان و شرکت‌کننده در چندین نشست کلیدی سازمان کشورهای ترک (OTS) خواهد بود. این نشست‌ها بر تقویت همکاری‌های فرهنگی در حوزه زبان، ادبیات و میراث مشترک در سال جدید میلادی متمرکز خواهد بود.

برنامه‌های مشترک با یونان در حوزه میراث دریای اژه

رایزنی‌های دوجانبه میان مقامات فرهنگی ترکیه و یونان برای تعریف پروژه‌های مشترک در زمینه حفاظت و معرفی میراث تاریخی و باستان‌شناسی حوزه دریای اژه در ژانویه

۲۰۲۶ ادامه خواهد یافت.

آغاز ثبت‌نام دور جدید جایزه ادبی بین‌المللی ترکیه

دبیرخانه جایزه ادبی مهم ترکیه اعلام کرده است که مراحل فراخوان و ثبت‌نام برای دور جدید این جایزه در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ آغاز خواهد شد. این جایزه به هدف ترویج ادبیات ترکیه در سطح جهانی و تشویق نویسندگان خارجی به ترجمه اعطا می‌شود.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی ترکمنستان (ژانویه ۲۰۲۶)

برنامه‌های ویژه برای سال جدید در تئاترها و موزه

اتئاترها، سالن‌های اپرا و موزه‌های بزرگ عشق‌آباد، از جمله موزه ملی فرش ترکمن، مجموعه‌ای از برنامه‌های فرهنگی و نمایشی ویژه را برای جشن‌های آغاز سال ۲۰۲۶ و طول ماه ژانویه برنامه‌ریزی خواهند کرد. این رویدادها با هدف جذب گردشگران و دیپلمات‌های خارجی انجام خواهد شد.

برنامه‌ریزی برای نمایشگاه بین‌المللی اسب‌های آخال تکه

مقامات فرهنگی و میراثی ترکمنستان در ژانویه ۲۰۲۶، نشست‌های هماهنگی را برای برگزاری نمایشگاه بزرگ بین‌المللی اسب‌های آخال تکه (که نماد ملی ترکمنستان است) در بهار آینده برگزار خواهند کرد. این نشست‌ها بر جنبه‌های فرهنگی و معرفی این میراث جهانی تمرکز خواهد داشت.

نشست‌های همکاری با سازمان کشورهای ترک

با توجه به عضویت ترکمنستان در سازمان کشورهای

ترک، هیئت‌های فرهنگی این کشور در ژانویه ۲۰۲۶ در نشست‌های این سازمان شرکت خواهند کرد تا برنامه‌های مشترک در زمینه حفاظت از میراث زبان و ادبیات مشترک را نهایی سازند

همکاری‌های مشترک در حوزه انرژی و فرهنگ

در حاشیه نشست‌های بین‌المللی انرژی که در ژانویه برگزار خواهد شد، مقامات فرهنگی ترکمنستان با همتایان خارجی خود دیدار و رایزنی خواهند کرد تا توافق‌نامه‌های فرهنگی دوجانبه جدید را در راستای تقویت دیپلماسی فرهنگی امضا کنند.

بررسی پرونده‌های جدید برای ثبت در یونسکو

کمیته ملی ترکمنستان در یونسکو در ژانویه ۲۰۲۶ نشست‌های تخصصی را برای نهایی‌سازی پرونده‌های پیشنهادی جدید خود، به‌ویژه در رابطه با هنر ساخت زیورآلات و صنایع دستی سنتی، جهت ثبت در فهرست میراث ناملموس جهانی یونسکو برگزار خواهد کرد.

رویدادهای فرهنگی بین‌المللی جمهوری ازبکستان (ژانویه ۲۰۲۶)

آغاز عملیات مرمت جدید در سمرقند و بخارا با حمایت خارجی

وزارت میراث فرهنگی ازبکستان اعلام کرد که مرحله جدیدی از پروژه‌های مرمت و حفاظت از بناهای تاریخی در شهرهای سمرقند و بخارا، با همکاری مالی و فنی سازمان‌های بین‌المللی (احتمالاً یونسکو و بانک‌های توسعه)، در اوایل ژانویه ۲۰۲۶ آغاز خواهد شد.

فصل پنجم: چشم‌انداز فرهنگی منطقه اکو: برنامه‌ها و اخبار آتی

برگزاری تورهای بین‌المللی تخصصی «تاریخ تمدن تیموریان»

شرکت‌های گردشگری ازبکستان با همکاری آژانس‌های خارجی، مجموعه‌ای از تورهای تخصصی را در ژانویه ۲۰۲۶ برای محققان و علاقه‌مندان به تمدن تیموریان و هنر اسلامی به شهرهای باستانی این کشور برگزار خواهند کرد.

نشست‌های هماهنگی برای جشنواره بین‌المللی موسیقی شرقی

مقامات فرهنگی ازبکستان در ژانویه ۲۰۲۶ نشست‌های برنامه‌ریزی را برای برگزاری موفقیت‌آمیز دور بعدی جشنواره بین‌المللی موسیقی «شرق ترانه‌سی» برگزار خواهند کرد. این رویداد بزرگ در سمرقند برگزار می‌شود.

اعزام هنرمندان ازبک‌به جشنواره‌های زمستانی خارجی

وزارت فرهنگ در حال نهایی‌سازی لیست هنرمندان و گروه‌های موسیقی سنتی است که قرار است در اواخر ژانویه ۲۰۲۶ برای شرکت در جشنواره‌های فرهنگی زمستانی به کشورهای اروپایی و آسیایی اعزام شوند.

همایش بین‌المللی «نقش ابوریحان بیرونی در علم نوین»

آکادمی علوم ازبکستان در ژانویه ۲۰۲۶ میزبان یک همایش بین‌المللی خواهد بود که به بررسی میراث علمی و فرهنگی ابوریحان بیرونی و تأثیر او بر علوم معاصر می‌پردازد. دانشمندانی از کشورهای مختلف در این همایش سخنرانی خواهند کرد.

تقویت و توسعه میراث مشترک فرهنگی کشورهای عضو اِکو



ناشر: مؤسسه فرهنگی اِکو (ECI)
آژانس تخصصی سازمان همکاری اقتصادی (ECO)

نشانی:
ایران، تهران، اقدسیه، خیابان شهید موحد دانش،
کوچه باقرالنمر، پلاک ۱۰

وبگاه: www.ecieco.org

www.ecieco.org

